

P. KRAPOTKIN

HIRMUVALTA VENÄJÄLLÄ

1905–1909

TOINEN SUOMENKIELINEN
PAINOS

HELSINKI 1917 ... KUSTANNUSLIIKE TARMO
POSTIOSOTE: HELSINKI

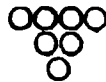
HINTA 1: 80

P. KRAPOTKIN

BIRMUVALTA VENÄJÄLLÄ
1905—1909

SUOMENNOS 5:STÄ ENGLANNIN-
KIELISESTÄ PAINOKSESTA „THE
TERROR IN RUSSIA“

TOINEN SUOMENKIELINEN PAINOS

HELSINKI 1917
KUSTANNUSLIIKE TARMO .. POSTIOSOTE: HELSINKI

**TAMPEREELLA 1917
TAMPEREEN SENTRAALIKIRJAPAINO**

Ensimmäisen painoksen alkulause.

Tarjoamme tässä suomalaisille lukijoille teoksen, jonka sisälllys kuuluu uskomattomalta, mutta joka siitä huolimatta on totta. Ruhtinas P. KRAPOTKININ nimi jo yksin riittäisi kirjan uskottavuuden takeeksi, mutta sitä paitsi on melkein kaikkien tiedonantojen lähteet mainittu. Ne ovat venäläisten virastojen asiakirjoista ja ankaran sensuurin alaisista sanomalehdistä otettuja ja muodostavat kauhean syytösten sarjan Venäjän nykyistä hallitusta vastaan. Saamme niistä käsityksen kenraallkuvernöörien rajattomasta vallasta, valtiollisesti epämieluisien henkilöiden vainoista, kidutuksista ääriään myöten täytetyissä vankiloissa, mestauksista, hallituksen toimeenpanemista joukkomurhista ja kurjain hallituksen kätyrien vakoilusta sekä inhottavasta kiihotustyöstä. Kaikesta selviää, että Venäjällä virkavalta ja pimein taantumus nyt rehentelee entistään upeammassa muodossa, ja että se on uudelleen ottanut käytäntöön kaikki keskiajan julmuudet perin juurin sortaakseen kansaa ja painaakseen sen lokaan.

Tämä verinen kuristusjärjestelmä ei tosin Venäjällä ole mitään uutta, kun näet jo 1881-vuodesta poikkeuslait ja n. k. suojelastila ovat olleet käytännössä, mutta huipputunsa on se kohonnut sen jälkeen kun Venäjälle v. 1905 luvattiin vapaus ja itsehallinto. Suomeen koetettiin 1900 - 1905-vuosina juurruttaa tätä samaa hallitusjärjestelmää, ja onnistuikin yritys jo osiksi meillä kotimaisten miesten avulla, mutta suurlakon hyökyaallot pyyhkäsivät pois sekä nuo laitokset että niitten toimeenpanijat, joista muutamia sitä

ennen oli ammuttu. Kun nyt uudelleen rynnätään Suomen kimppuun ja tahdotaan onnistuttaa maata venäläisillä laitoksilla, lienee erittäin suotavaa, että meillä tutustuttaisiin nykyisen Venäjän hallitusjärjestelmään ja niihin keinoihin, joilla tämä mahti pysytteleikse vallassa.

P. Krapotkin karkotettiin vallankumouksellisena Venäjältä jo Aleksanteri II aikana. Sen jälkeen on hän asunut Englannissa ja saavuttanut sekä siellä etiä yleensä koko sivistyneessä maailmassa suurinta kunnioitusta etevänä tiedemiehenä, rehellisenä totuudenetsijänä ja loistavana kirjailijana. Hänen kirjateoksensa ovat levinneet kaikilla sivistyskielillä Eurooppaan ja Amerikkaan sekä saaneet suurta tunnustusta osakseen kaikilta niiltä tahoilta, missä yhteiskunnan perinpohjainen uudistaminen tunnustetaan välttämättömäksi. Tämä kirja ei sisällykseltään ole poliittinen; se pohtii Venäjän oloja yksinomaan inhimillisyyden näkökannalta. Miltei kuivasti luetaan siinä osa virallisista toimenpiteistä Venäjällä, mutta joka sivu paljastaa uusia, pöyristyttäviä tosiseikkoja, herättäen mitä suurinta myötätuntoa onnetonta Venäjän kansaa kohtaan. Ihmisyyttä ja vapautta puoltava ihmiskunta siis yhtyneä lausumaan kiitollisuutensa tekijälle näistä paljastuksista.

Helsingissä marraskuulla 1909.

Kustantaja.

Johdatus.

Nykyinen Venäjä.

Epätoivoisia ovat olot nykyisin Venäjällä. Ihmisyden tähden on velvollisuus paljastaa maailmalle nuo hirvittävät olot ja pyytää kaikilta vapauden ja edistyksen ystäviltä heidän siveellistä kannatustaan Venäjän vapaudentaistelijoille heidän raskaassa työssään valtiollisen vapauden hyväksi.

Jokaisen maan tietysti täytyy itse taistelemalla hankkia vapautensa, mutta emme saa jättää huomioon ottamatta, että kansainvälisen yhteenkuuluvaisuuden verkko yhdistää sivistysmaat toisiinsa. Vaikkapa rahalainat, joita vierasten maitten itsevaltiat hankkivat, voivat samomattomasti edistää vallikkojärjestelmän lujittamista, niin tietävät venäläiset maanpakolaiset kumminkin omasta kokemuksestaan, minkälaisena apuna vapaustaistelijoilla on ollut se siveellinen kannatus, jota he aina ovat saaneet sivistyskansojen vapaamielisiltä kansanaineksilta, ja miten tämä kannatus on lujittanut heidän uskoaan vapauden ja oikeuden lopulliseen voittoon.

Tämä aineskokoelma esittää huolellisesti tarkistettuja, luotettavia tosiasioita, jotka tarjoavat katsauksen nykyisen Venäjän surullisiin oloihin. Erittäin tärkeitä ovat ne kuvaukset, jotka koskevat Venäjän vankilaoloja ja Siperiaan karkotettujen kohtaloa. Nuo surulliset olosuhteet saattavat varjoon kaiken sen, mitä viimeisten 30 vuoden kuluessa on kirjoitettu Venäjän vankiloista ja maanpakolaisista, voittaen nekin taantumuksen julmuudet, jotka ovat tapahtuneet 1881-vuoden jälkeen.

Kaikki ne tosiasiat ja syytökset, joita ei voida todistaa täysin luotettavasti, on mitä suurinta varovaisuutta käyttäen jätetty pois. Esitetyt tapaukset ovat joko näytetyt toteen oikeudenpäättösten kautta, tai ovat ne olleet välikyselyjen alaisina duumassa, eivätkä vastuunalaiset ministerit ole edes koettaneetkaan niitä kumota. Toisia tiedonantoja on lainattu

Venäjän maltillisista lehdistä, joitten täydet nimet ja ilmes-
tymisajat on mainittu (nämä lehdet ovat ankaran sensuurin
alaisia.) Huolellisesti on vältetty kaikkia todistuskappaleita,
jotka, vaikka tosiasiallisesti ovatkin oikeita, jollakin tavalla
voisivat antaa aihetta epäillä liiottelua.

Ei ole epäilemistäkään, että 1905 – 1907-vuosien vapaus-
liike paljon muutti venäläistä ajatus- ja tunnemaailmaa. Ta-
lonpoika, työntekijä, kauppa-apulainen, pikkukäsityöläinen
eivät enää ole maalaissantarmille yhtä nöyriä kuin ennen.
Heissä on kehittynyt uusia aatteita, uusia tarkoitusperiä, uusia
toiveita ja etupäässä uutta harrastusta julkisen elämän asioi-
hin senjälkeen, kun vuonna 1905 virallisesti julistettiin, että
kansalla tästä lähtien olisi oikeus esittää toivomuksensa ja
edustajiensa kautta harjottaa lakiasäättävää valtaa, ja että hal-
lituksen politiikka tulisi olemaan vapaamielistä. Selitettiin
juhlallisesti, että maan valtiollinen elämä rakennettaisiin uu-
destaan uusille perusteille. Keisarin julistuskirjassa lausuttiin
sanasta sanaan: „Väestölle on annettava kansalaisoikeuksien
loukkaamattomat perusteet, jotka perustuvat persoonan louk-
kaamattomuuteen, uskon-, puheen-, järjestymisoikeuden ja
kokoontumisoikeuden vapauteen.“ Mutta kun tämä julistus
oli juhlallisesti julaistu, leimattiin ne, jotka tahtoivat näitä
periaatteita toteuttaa, kapinoitsijoiksi ja valtiopettureiksi!

Ei vainottu ainoastaan edistyspuolueitten edustajia kai-
kesta siitä, mitä he 1906- ja 1907-vuosina sanoivat ja teki-
vät, vaan vieläpä lokakuulaisia, maltillisinta puoluetta, joka
seisoo lokakuun julistuskirjan pohjalla, kohtelivat *Stolypinin*
hallituksen ylemmät ja alemmat virkailijat kumouksellisten
oppien saarnaajina. Ainoa valtiollinen puolue, joka tähän
asti on nauttinut keisarin persoonallista suosiota ja saanut
häneltä lainkuulijaisen tunnustuksen, on Venäjän kansanliitto.
Mutta tämä puolue on, kuten selviää paljastuksista, mitkä
nytemmin ovat antaneet työtä oikeuslaitoksille, yleensä in-
nokkaasti ottanut osaa järjestöön, jonka tehtävänä on vai-
nota juutalaisia ja „sivistyneitä.“ Sen puheenjohtaja, toh-
tori *Dubrovin*, on rikosoikeudessa syytteessä ensimmäisen duu-
man jäsenen, edustaja *Herzensteinin* murhasta¹, miehen,

¹ Kivennavan kihlakunnanoikeus tuomitsi lokak. 25 p. 1909
Hertensteinin murhaan osalliset Laritshkinin ja Juskevits-Kras-

jota pidettiin asiantuntijana maan kaikissa raha-asioissa ja talonpoikaiskysymyksessä. Vielä syytetään häntä osallisuudesta edusmies *Jolloksen* murhaan, miehen, jota samaten pidettiin asiantuntijana talonpoikaiskysymyksessä.

Nykyinen ministeriö on viime aikoina duumassa toimeenpanemilla väittelyillään osottautunut kykenemättömäksi hallitsemaan maata, jos ei piiritystilaa Venäjän eri osissa pidettäisi voimassa. Tämä järjestelmä on nykyisin niin laajalta käytännössä, että melkein kaksikolmannelta Venäjän valtakunnan maakunnista on yksinkäskijävallalla varustettujen kenraalikuvernöörien hallittavana. Heillä on oikeus tuomita kuolemaan ja tapattaa ihmisiä ilman tuomioistuinten päätöstä. Eipä heidän edes tarvitse täyttää sota-oikeuskäsittelyn muodollisuuksia. Tuon ennen kuulumattoman yksinkäskijävallan vahvasti äskettäin Venäjän senaatti päätöksellään, määräten, että maakunnissa, joissa on julistettu piiritystila, saavat kenraalikuvernöörit, oikeuden lausuntoa kuulematta, päättää ihmisten elämästä ja kuolemasta.

Samalla kuuluu nykyisen hallituksen politiikkaan vainota kaikkia niitä, jotka 1905 – 1907 vuosina, keisarillisiin julistuskirjoihin nojautuen, menettelivät niitten mukaan, koska uskoivat, että kansalla nyt todellakin olisi valtiolliset oikeudet. Kirjainkustantajia, jotka 1905 – 1907 julkasivat sadotain kirjoja, mitkä kävivät sensuurin läpi, syytetään nyt lainrikkomisesta ja tuomitaan vuodeksi ja kahdeksi linnavankeuteen. Kokoustenkutsujia ja puhujia, jotka luulivat menetteleensä täysin lainmukaisesti, kohdellaan nyt rikoksentehtäjinä. Miehiä, jotka järjestivät aseellisen vastarinnan juutalaisvainoja vastaan, kohdellaan pahimpina vallankumouksellisina. Katkeamaton rikosjuttusarja nostetaan nyt rauhallisia ihmisiä vastaan teoista, joita nykyään pidetään lainvastaisina, vaikka ne kaksi vuotta sitten olivat perustuslaillisia. Voidaan todella väittää – ja Venäjän sanomalehdistö uskaltaakin niin väittää – että nämä vainot eivät ole mitään muuta kuin virkavallan kosto kaikesta siitä, mitä lyhyen kansanvaltaisuu-

kovskin kummankin 6 vuodeksi kuritushuonevankeuteen sekä olemaan 10 vuotta kansalaisluottamusta vailla. Tohtori Dubrovnia ei ole saatu oikeuteen, vaan on syytös häntä vastaan toistaiseksi avoimena.

den aikana sanottiin sen nurjasta hallituksesta. Oikeusjutut (lukija näkee seuraavissa luvuissa esimerkkejä) lisääntyvät siinä määrässä, että on syytä pelätä kaikkien vapaamielisten miesten Venäjällä, niin maltillisia kuin heidän mielipiteensä voivat ollakin, vuorostaan joutuvan sota- ja muitten poikkeus-oikeuksien tuomittaviksi, jos nykyinen asiointi jatkuu.

Räikeän valon Venäjän nykyiseen asiointiin luovat myös lukuisat syytökset, jotka ovat suoranainen seuraus kapinanyllyttäjien eli provokaattorien työstä. Sellainen eliö on tuo hyvin tunnettu *Aseff*. *Aseff*-jutut ovat näinä aikoina nostaneet paljon pölyä ilmaan. Paljastukset ovatkin olleet merkillisiä. Tämä mies, jolla oli toimekkain osa sisäasiainministeri von *Plehven* murhassa heinäkuussa 1904, suuri-ruhtinas *Sergein* murhassa 1905 ja Ufassa olevan kenraali *Bogdanovitshin* murhassa, oli valmistanut kaikki nämä salajuonet Venäjän salapoliisin tiedosta ja osaksi sen rahalla. Mutta *Aseff*-jutut ovat jännittävimmit monista muista samalaisista, jotka on viime aikoina saatu selville. Niistä aineksista, jotka prinssi *Urusoff* esitti ensimmäiselle duumalle 1905 – 1906, on todisteellisesti selvinnyt, että provokaattoriasiamiehet saivat aikaan juutalaisvainot, „sivistyneitten“ murhat Tomskissa ja Tverissä, salahankkeet useampien maakuntien kuvernöörejä vastaan ja niin sanotut pakkoluovutukset, rahankiristykset hengenottamisen uhalla. Poliisin asiamiehet tuottivat tätä tarkotusta varten ulkomailta vallankumouksellista kirjallisuutta (kuten *Aseffin* jutussa todistettiin) ja aseita sekä räjähdysaineita. He järjestivät myös pomminvalmistuksen Venäjällä, useinkin rahalla, minkä poliisiviraston päällikkö oli myöntänyt, tosiasia, minkä *Lopuchin*-juttu toi päivänvaloon.

Herra *Stotypinin* hallitus on kahtena viimeisenä vuotena ajanut kostopolitiikkaa, niitten miesten vainoamista, jotka jollakin tavalla olivat ottaneet toimekasta osaa siihen vapausliikkeeseen, mikä seurasi lokak. 30 p. 1905 annettua julistusta. Silloinpa voi helposti käsittää, mitkä sankat ihmisjoukot on vangittu, vedetty sota-oikeuteen, karkotettu Siperiaan ja valtakunnan eri osiin – paljaasta hallinnollisesta käsystä. Venäjän vankilat ovat nykyään niin täynnä, että niissä virallisten tietojen mukaan on noin 181,000 vankia, vaikka ne on aiottu korkeintaan 107,000 vangille. Mutta kun eri

maakunnissa tapahtui sangen lukuisia vangitsemisia, niin täytyi vankilamenoarviosta duumassa keskusteltaessa tunnustaa, että on tilapäisiä vankiensäilytyspaikkoja, joissa vankien lukumäärä on kolme kertaa niin suuri kuin tila myöntäisi. Tämän liiallisen tungoksen tähden on vankeinhoitohallituksen kerrassaan mahdoton saada vangeille sitä jo itsessäänkin niukkaa terveydellistä hoitoa, minkä laki määrää. Lavantauti raivoaa tavattomassa määrässä valtakunnan vankiloissa. 100:sta maakunnasta on 65 lavantaudin saastuttamaa.

Useimmissa tungokseen asti täytetyissä vankiloissa ei vangeilla ole vuoteita eikä makuuvaatteita. Monessa ei ole edes seinään kiinnitettyjä puisia lavoja, joita ennen annettujen määräysten mukaan piti olla. Paljaalla lattialla makaavat vangit ilman muuta peitettä kuin ne risaiset vaatteet, jotka vankeinhoitohallitus heille antaa, ja jotka vilisevät syöpäläisistä. Sellaisissa oloissa ovat terveyshoitotoimenpiteet mahdottomia. Ihmiset, jotka sairastavat lavantautia ja kerpukkia, makaavat kylki kyljessä muitten vankien kanssa; vasta sitten kun sairas alkaa kuolla, viedään hänet sairaalaan. Tunnetaan tapauksia, että lavantautisairaita on kantopaareilla kuletettu oikeussaliin, ja että tuomarit ovat lähettäneet heidät takaisin, koska syytetyt eivät voineet antaa mitään vastausta kysymyksiin. Eräs mies hirtettiin sairastaessaan lavantautia ja ruumiinlämmön ollessa 104⁰ F.

Sellaiset olot pakottavat vankeja kapinallisiin tekoihin, joita viranomaiset koettavat kukistaa mitä hirmuisimmalla tavalla, esim. joukottain kuoliaksi ampumalla. Mitä kauhein raakuus on tullut tavaksi suurissa vankiloissa. Asiapaperit, jotka seuraavissa luvuissa julkasen, todistavat kaameita tosiasioiden. Onnettomia, jotka on tuomittu telotettaviksi, piekseään ennenkuin heidät viedään telotuslavalle. Eräässä Moskovan sota-oikeudessa rukoili muuan hirtettäväksi tuomittu vanki oikeuden puheenjohtajaa antamaan hänelle lupauksen, ettei häntä ennen hirttämistä ruoskittaisi kuoliaksi. Tässä tapauksessa täytettiin lupaus. Mutta tavallisesti ovat räkkäykset, joitten alaisia kuolemaantuomitut ovat, niin hirvittäviä, että itsemurhat ovat yhä lisääntymässä näitten keskuudessa. Miehet, jotka ovat olleet valmiina rohkeasti kuolemaan, lysähtävät kokoon nähdessään uhkaavat kidutusvehkeet. Sotaoikeuksien julistamien kuolemantuomioitten ja

telostusten lukumäärä ei ole vähenemässä, huolimatta siitä, että vallankumoukselliset väkivaltaisuuDET ja rikokset ovat yleensä vähentyneet. (Katso 3 lukua.)

Kun „Times“-lehdessä viime kesänä keskusteltiin hallinnollista tietä Venäjän eri osiin karkotettujen lukumäärästä, väitti eräs Lontoossa oleva venäläinen pakolainen karkotettuja olevan 78,000. Pääministeri *Stolypin* oli virallisesti selittänyt että ainoastaan 12,000 olisi karkotettu. Duuma vaati äskettäin poliisilaitokselta täsmällisiä tietoja, ja tämä ilmotti karkotettuja olevan 74,000! Karkotettujen tila on kauhistuttava. Ei ole liiottelua väittää, että määrättyissä koillisen Siperian osissa karkotettujen tila on suorastaan epätoivoinen. Eipä silloin ole ihme, jos nämä mielettömyyden tilaan saatetut ihmiset ryhtyvät kapinallisiin tekoihin, kuten on ollut laita Turukhanskissa.

Jos Venäjän nykyinen tila olisi muutamien sanoin selitettävä, niin voisi sanoa, että koko laajan maan väestö ja kaupungeissa olevat työntekijät ovat ainakin kohonneet jonkimmoiseen omanarvon tuntuun. Mutta samalla kun Venäjän maissa on levinnyt ihmisellisemmän kohtalon ja suuremman vapauden halu, vallitsee ylemmässä ja alemmassa virkavallassa alhaisimpaan kylähallintoon asti vihan ja kauhian kuristuksen henki vähintäkin vapaudenrakkauden leimahdusta vastaan. Tulos on sitten se, että väestön ja hallitsevan luokan välit kaikkialla Venäjällä ovat repeämiskohtaan asti jännityksissä. Useat ihmiset joutuvat epätoivoon hallituksen alempien asiamiesten mielivaltaisten toimien kautta kylissä ja pienissä maaseutukaupungeissa. Viljanpuute ja nälänhätä vallitsee nykyään useissa Euroopan Venäjän ja Siperian maakunnissa, mutta hallitus on päättänyt, että maksamatta olevat verot ja aikaisemmat, nälänhädän lieventämiseksi myönnettyt lainat, joita ei vielä ole voitu maksaa takaisin, on nälänhädästä huolimatta ennen kuulumattomalla ankaruudella ja kovuudella vaadittava takaisin. Maksamatta olevan muutaman ruplan verosta myydään talonpoikaisperheitten niukka omaisuus huutokaupalla, jolloin poliisiviranomaiset ovat ainoina ostajina. Karjan, hevoset, viljan, vieläpä pellolla kasvavan elon huutavat poliisiviranomaiset parista ruplasta ja myyvät sitten tavarat rappiotilaan saatetuille talonpojille kolmen- tai nelinkertaisesta hinnasta takaisin.

Ei siinä kylläksi. Nykyään lasketaan yksistään Euroopan Venäjällä olevan vähintään 700,000 talonpoikaa ja työntekijää, jotka lakkojen ja muitten asiain tähden ovat kotopaikoiltaan karkotettuja, ja joiden nyt täytyy väärillä nimillä maankiertäjinä kuljeskella kaupungista toiseen. He eivät voi palata syntymäpaikoilleen, missä käsiensä työllä ovat itsensä elättäneet. Kolmelleneljännekselle miljoonalle ihmiselle ei yleinen anteeksianto koskaan voi tarjota tilaisuutta palata takaisin säännölliseen elämäänsä ja työhönsä.

Sellaiselta näyttää Venäjällä. Jokainen voi saada vakuutuksen asian todellisuudesta, luettuaan seuraavilla sivuilla julaistujen lukuisten asiakirjojen otteet.

Me käännyimme avunpyynnöllä kaikkiin ihmisiin, joitten sydämenasiana on ihmiskunnan kehitys. Me pyydämme, jokaista vaikutusvallallaan työskentelemään siihen suuntaan, että hirmuvallasta, jonka alaisena Venäjä huokaa, tehtäisiin loppu. Historia todistaa, ettei valkea hirmuvalta sellaisena kuin se edellisellä vuosisadalla raivosi Ranskassa bourbonien palattua, Italiassa ennen 1859-vuotta ja myöhemmin Turkissa, vielä milloinkaan ole palauttanut kansallista rauhaa maahan. Valkea hirmuvalta vain valmistaa uusia levottomuuksia. Se saastuttaa maan ihmiselämän halveksimisen rutolla, se tekee väkivallasta tavan. Ihmiskunnan ja edistyksen yleinen harrastus vaatisi – siitä ei ole epäilystäkään – tekemään lopun Venäjällä vallalla olevista olosuhteista.

Ensimmäinen osa.

1 LUKU.

Vankilat.

A. Ahdinko ja lavantauti.

Vankien luku. Ahdinko. Erästä virallisesta asiakirjasta, joka maalisk. 15 p. 1909 esitettiin vankilahallituksen valtioneuvostolle, selviää, että helmik. 1 p. 1909 oli valtakunnan vankiloissa 181,137 vankia. Tähän lukuun eivät kuitenkaan kuuluneet karkotusmatkalla olleet vangit, jotka virallisesti laskettiin 30,000:ksi. Yhtä vähän kuuluu noihin 181,137 vankiin se suunnaton ihmismäärä, joka on teljettynä kylien ja kaupunkien poliisivankiloihin. Näitten vankien lukumäärää ei voi edes ylimalkaisesti arvioida, vaikka Venäjän sanomalehdistö on koettanut tehdä laskelmia, jotka horjuvat 50,000:n ja 100,000:n välillä. Mutta junri poliisivankiloissa tehdään vangeille kauheimpia julmuuksia. Nuo kuuluisat Varsovassa oleva Grinnin ja Riigassa oleva Greguksen kidutuskammio olivat poliisivankiloita.

Vankien lukumäärä Venäjällä on neljän viime vuoden kuluessa alituisesti kasvanut. Vuonna 1904 oli valtakunnan kaikkien vankilojen päivittäinen vankiluku 85,000; vuonna 1906 oli se kasvanut 111,000:ksi; 1907 oli se 138,000, 1909 170,000, ja helmik. 1 p. 1909 oli se jo 181,137. Kun kaikkiin valtakunnan vankiloihin mahtuu ainoastaan 107,000 vankia, täytyy tungoksen syntyä. Muutamissa paikoissa oli kolme, jopa neljä kertaa niin paljo vankeja kuin tavallisissa oloissa sai ottaa vastaan. Tungoksen seurauksena ovat *kerpukki* ja *lavantauti* levinneet pelottavassa määrässä. Ei tehdä mitään noitten tarttuvien tautien levenemisen estä-

miseksi kaikkiin Venäjän vankiloihin. Vankilaviranomaiset näyttävät vankeja julmasti kohdellessaan ja kiduttaessaan uskovan täyttävänsä hallituksen toivomuksia. He ovat saaneet tässä uskossaan vahvistusta siitä lempeydestä, jota ministeriö on käyttänyt jättäessään huomioon ottamatta ne lukuisat valitukset, joita on tehty vankien räökkäämisestä, sekä niistä jatkuvista armahduksista, joita keisarin persoonallisesta käskystä on osoitettu vankilaviranomaisille, mitkä venäläiset tuomioistuimet olivat tuominneet kovaan rangaistukseen heidän vangeille osoittamastaan petomaisesta kohtelusta. Sisäasiainministeri tietää hyvin vankiloissa vallitsevan tungoksen ja siitä johtuvat tarttuvat taudit, mutta minkäänlaisiin toimenpiteihin ei ryhdytä tungoksen poistamiseksi eikä tarttuvien tautien ehkäisemiseksi.

Suurissa vankiloissa, kuten Batyrki-vankilassa Moskovassa, muutaman tunnin matkan päässä sisäasiainministerin virastosta, vallitsevat hirvittävät olot. Muutamat duuman jäsenet, jotka siellä kärsivät rangastustaan, todistavat, että heille annetut liinavaatekappaleet särkyivät repaleiksi heidän niitä ylleen vetäessään. Ainoastaan kerta vuodessa täytetään vuoteissa olevat olkisäkit uudelleen. Patjoja ei ole, ei edes huopapeitteitä, joihin voisi kääriytyä, puhumattakaan muusta peitteestä. Puhtaita vaatteita jaetaan ainoastaan silloin, kun korkein hallintoviranomainen käy vankilaa tarkastamassa. (*Rjets* 24/1 1909.)

Tässä vankilassa, missä on 1,300 raskaaseen pakkotyöhön tuomittua rangastusvankia, joista toinen puoli on valtiollisia rikoksellisia, on jokainen koppi kaksitoista askelta pitkä ja viisi askelta leveä. Jokaisessa sellaisessa huoneessa on 25 vankia, jotka ainoastaan kerran päivässä viedään 15 minutin ajaksi ulkoilmaan. Sairasluettelo osottaa, että 65 prosenttia vangeista sairastaa kerpukkia. Sairaat pidetään yhteisissä kopeissa kahleilla kytkettyinä, kuten kaikki muutkin. Vartijat ruoskivat ja hakkaavat heitä edelleenkin. Kun räökkäys on tapahtunut, heitetään vangit „mustaan luolaan“. Duumanjäsenet, jotka olivat siellä vankina, ovat kuvanneet erään Khertetsoff-nimisen miehen kärsimyksiä. Onnetonta räökkättiin seitsemän päivää yönneillä. Kahdeksantena päivänä tuli hän mielipuoleksi ja kolmen päivän kuluttua sen jälkeen hän kuoli. (*Sovremennoje Slovo* 30/1 1909.)

Samasta laitoksesta on myös tullut tartunnan pesä. Terveyshoitolautakunnan erikoisistunnossa Varsovassa maalisk. 2 p. 1909 todettiin, että yhden viikon kuluessa, helmik. 15 -- 25 p., sairastui 70 miestä uudestaan lavantautiin. Sotilasten kautta, jotka vankilassa tekivät vartijapalvelusta, oli sitten tartunta tullut vallinkaivajaväen kasarmiin, jossa sitten oli tapahtunut 10 kuolemantapausta. Lautakunta tuli siihen päätökseen, että olisi ehdottomasti välttämätöntä parantaa vankien ravintoa. Mutta tuo kohtapa juuri onkin sellainen seikka, josta vankilaviranomaiset eivät tahdo kuulla mitään puhuttavan.

Ensimmäisen Donin piirikunnan (Donin kasakkain alueen) koppivankila on rakennettu 50 vangille; se sisältää — 205 henkeä. Huone, joka on 14 jalkaa pitkä, 10 jalkaa leveä ja 8 jalkaa korkea, ja jossa on ainoastaan kaksi ikkunaa, sisältää 26 vankia. *Kostroman* vankilassa, joka on rakennettu 200 henkeä varten, on 400 vankia. Jokaisen vangin osaksi tulee vähemmän kuin 170 kuutiojalkaa ilmaa, eikä tila ole koskaan myöntänyt 240 kuutiojalkaa. Huoneet ovat täynnä syöpäläisiä. *Kamenetsin* vankilassa, joka on rakennettu 400 vangille, on 800 tuomittua. Jokainen huone, johon on laskettu mahtuvan 20 henkeä, sisältää 40.

Vjatkan siirtovankilasta, joka on Siperiaan vievän tien varrella, kirjottaa muuan vanki seuraavaa:

„Meitä on 60 — 70 henkeä huoneissa, joihin on laskettu mahtuvan ainoastaan 30 — 40. Ei ole vuoteita, ei edes niitä makuulavoja, joita ennen käytettiin vuoteitten asemasta Venäjän vankiloissa. Kaikki me makaamme paljaalla lattialla; peitteitä ei ole. Kosteus on kauhea, ja huoneet ovat täynnä syöpäläisiä. Valtiolliset vangit ovat yhdessä tavallisten lainrikkojain kanssa. Ruoka on inhottavaa. Kaikki ateriat tarjotaan neljän tunnin sisällä, ja 20 tuntia saamme olla ruoatta teljettyinä huoneihin, joitten ikkunat ovat tarkasti sulettuina, eikä meidän sallita mistään syystä päästä ulos.“

Jekaterinodarin vankilassa Kaukaasiassa, kuten kaupungin viranomaiset viime huhtik. 5 p. pitämässään kokouksessa ovat selittäneet, on tilaa 360 vangille, mutta vankila sisältää 1,250 vankia, *joista 500 sairastaa tulehtumalavantautia*. Sairaala riittää ainoastaan 80 hengelle; loput saavat maata

muitten kanssa yhteisissä huoneissa. Vankilanjohtaja sairastui myös tulehtumalavantautiin.¹

Tiflisiin keskusvankilassa Mehtehin linnotuksessa säilytetyt 403 valtiollista ja tavallista lainrikkojavankia ovat äskettäin kirjottaneet duuman jäsenelle Tsheidtselle tuon kauhean linnotuksen 840 vangin nimessä, valittaen mitä inhottavimpia terveyshoito-oloja ja vankilan viranomaisten rajatonta raakuutta. Vartijasotilaat ampuivat viime kuukautena neljä miestä sentähden, että nämä olivat lähestyneet ikkunoita. Vankilanpäällikön viime tammikuussa antama käsky kuului: „Ampukaa varotuksetta vähimmäinkin kapinan ilmetessä, ja niin pian kuin vanki lähestyy ikkunaa, tähdätkää päähän aiheuttaaksenne kuoleman.“²

Viime vuonna tuli tietoon, että useammat vankilat olivat lavantaudin pesiä. Niinpä Jekaterinoslavin semstvo tiedosti, että *Luganskin* vankila oli kaupungin ja koko maakunnan tautien pääpesä. *Kievin* vankilassa, joka on rakennettu 500 hengelle, mutta jossa on 2,000, alkoi lavantauti jo 1908, ja pian tässä vanhassa vankilassa, joka on ollut kuuluisa lavantaudista aina 1882-vuodesta alkaen, makasi satoja miehiä sairaina lavantaudissa. Parantola, johon sopi ainoastaan 95 henkeä, sisälsi 339 sairasta, ollen keskimääräinen ilmatilavuus 215 kuutiojalkaa henkeä kohti. Kuolevaisuus oli hämmästyttävä. Vankilasta levisi tartunta Kievin kaupunkiin sillä tuloksella, että Kievin viralliset numerot 1908-vuodelta osottivat 9,150 lavantautikohtausta, joista 2,188 oli vankilassa.³

Vankilahallituksen päällikkö hra Khruleff lähetti erikoisasiamiehensä von Bötticherin selostamaan Kievin maakunnissa Podoliassa ja Volhyniassa olevien vankilain tilaa. Asiamies on nyt antanut tiedostuksensa, joka koskee Kievin

¹ Jekaterinodarın vankilavaliokunnan kokous huhtik. 5 p: 1909 on kerrottu *Rjetshissä*.

² *Russhija Vjädmosti* helmik. 1909. Kuten saattoi arvatakin, päättyi mainittu asiaintila surullisesti. Tiflisistä Venäjän päivälehdille lähetetyssä sähkösanomassa kerrotaan, että kun toukok. 22 p. klo 6,30 i. p. useampia telotettavaksi tuomittuja vankeja vietiin telotuslavalle, tekivät muut vangit kapinan. „Näistä tapettiin viisi“, lisää sähkösanoma lakonisesti.

³ Katso Pietarin päivälehtiä tammik. 30 p. 1909.

maakunnassa olevaa *Lukojanoffin* vankilaa. Lähes 2,500 vankia on kuollut *yksistään lavantautiin* tässä vanhassa vankilassa – noin 500 joka vuosi. Tammikuussa viime vuonna oli 222 ja helmikuussa 423 lavantautikohtausta.¹ Lavantaudin suuri kehitys johtuu tungoksesta. Vankila, joka on rakennettu 600 vangille, sisältää säännöllisesti 1,800.² Viime talvena esiintyi tartunta melkein kaikkialla. *Pjatikorskissa* ilmaantui se tammikuussa. Se oli tulehtumalavantautia, ja semstvoparantolan päälääkäri hra Vinogradoff kuoli helmik. 2 p., saatuaan tartunnan ottaessaan parantolaan 18 lavantautipotilasta, jotka oli tuotu paikkakunnan vankilasta.³ Helmikuussa oli jo 70 henkeä kuollut, mutta vankilan hallinto, kuten entinen duuman jäsen hra Poletajeff kirjottaa Pietarin lehtiin, kieltäytyi myöntämästä vangeille ruoanparannusta näitten omalla kustannuksella.⁴ Moni sotilas ja vartija sai vuorostaan tartunnan, ja toinen lääkäri, tohtori Pilipin sekä kaksi vartijaa, samoin kuin useampia linnotuksen sotilaita kuoli lavantautiin.

Jekaterinoslavin kuvernementissa ovat *Luganin* ja *Bakmutin* (vankila, joka on rakennettu 50 hengelle, mutta jossa oli 350) vankilat olivat pian saastutettuina. Muutamassa viikossa oli lavantautipotilasten luku viimeksi mainitussa vankilassa kohonnut 54:ään ja joitakuuta päiviä myöhemmin 100:aan.⁵ Maakunnan pääkaupungissa *Jekaterinoslavissa*, missä 1,317 henkeä pidettiin eräässä rakennuksessa, joka oli tehty 300 henkeä varten, raivosi lavantauti. Helmikuussa oli 130 potilasta, maaliskuussa 235. Myöskin ilmaantui kolera, joka johtui vangeille annetusta mädänneestä ruoasta ja saastutetusta vedestä.⁶

Pollavassa on lavantauti raivonnut viime marraskuusta alkaen ja jatkuu yhä. *Kurskin* maakunnassa puhkesi lavantauti seitsemässä eri vankilassa. Kaikki maakunnan vanki-

¹ *Kievskij Vjestnik* maalisk. 12 p. 1909.

² *Novaja Rusj* toukok. 21 p. 1909.

³ *Rjetsh* helmik. 4 p. 1909.

⁴ *Rusškija Vjädmosti* helmik. 25 p. 1909.

⁵ *Rjetsh* tammik. 17 ja helmik. 4 p. 1909.

⁶ *Rjetsh* tammik. 27, helmik. 22, 25 ja 26, maalisk. 7 ja 13 p. 1909.

lassa olevat *sairaat pidettiin kahleissa* ja kuletettiin tällä tavalla semstovparantolaan. Kaikki 16 vartijaa sairastuivat. *Simferopolissa* oli helmikuussa 86 kohtausta uusiutuvaa ja kolme tulehtumalavantautia. Maaliskuussa oli 200 sairauden tapausta, eikä tauti näyttänyt mitään heikontumisen merkkejä.

Sama raivoava tauti esiintyi *Khersovin, Tsenkoffin, Radomyislin, Berditshefin* ja useammissa muissa lounaisen Venäjän kaupungeissa.¹

Sama on laita Varsovassa (missä *Pragan esikaupungin* vankila on rakennettu 150:lle, mutta sisälsi 400, ja missä kaikki vangit makasivat paljaalla lattialla)², *Minskissä, Vjasmassa, Smolenskin* kuvernementissa, missä 37 vankia 139:stä ja 3 vartijaa 10:stä sairastuivat lavantautiin.³

Orel, Nisnij-Novgorod, Totma y. m. ovat nyt samassa tilassa, ja lopuksi oli *Moskovan* suuressa *Batyrkivankilassa* 70 uutta lavantautikohtausta yhden viikon kuluessa, helmik. 22 – maalisk. 1 p. Vasta myöhemmin, maaliskuussa ilmoitettiin taudin olevan heikkenemässä.⁴

Simferopolista on ilmoitettu 30 lavantautikohtausta. Jekaterinoslavin *lastenojennuslaitoksen* 19 pojasta on 14 lavantaudissa. *Umanin* ja *Berditshefin* vankiloihin ei oteta enää vankeja niissä raivoavan lavantaudin tähden.⁵

Permin vankilassa säilytettyjen valtiollisten vankien omaiset kirjottivat tuon maakunnan duumanjäsenelle, pyytäen hänet tekemään jotakin näitten hyväksi. Vankilanhallinto ei myönnä mitään lisäravintoa lavantautipotilaille.

On kolme tapausta – niistä kaksi Harkovissa ja yksi Jekaterinoslavissa – joissa lavantautia sairastavat henkilöt on tuotu sairaina oikeuteen. Kaksi ryöstöstä syytettyä miestä tuotiin huhtik. viime päivinä *Harkovin* sota-oikeuteen. Nähdessään toisen näistä aivan kykenemättömäksi vastaamaan kysymyksiin, kun sairas ei vielä ollut tointunut toisesta uusiutuneen lavantaudin kohtauksesta – hän näytti ihan

¹ *Kievskij Vjestnik* helmik. 22, maalisk. 2, 4, 9, 12 p. 1909.

² *Varshaw Echo, Rjetshin* toistama helmik. 19 p. 1909.

³ Katso Pietarin lehtiä maalisk. 22 p.

⁴ *Russhija Vjädmosti* maalisk. 1, 22, huhtik. 8 p. 1909.

⁵ Tämä tieto on otettu päivittäisistä sähkösanomista Pietarin lehtiin maalisk. ja huhtikuulla 1909.

kuolleelta — pyysi oikeuden puheenjohtaja yleisen syyttäjän lykkäämään syytös, lisäten: „Ei tarvitse kutsua lääkäriä; teidän tulee vain itse pitää silmällä tuota miestä.“ Yleinen syyttäjä lähestyi vankia ja keskeytti syytöksensä. Mies vietiin takaisin vankilaan.¹

Helmik. 26 p. täytyi *Jekaterinoslavin* sota-oikeuden niinkään keskeyttää istuntonsa, koska eräs asianajajista huomautti oikeudelle, että yksi oikeuden eteen tuoduista vangeista oli sairaana lavantaudista. Kutsuttiin lääkäri. Sairaalan lämpö määrä oli 40 as. Cel. ja hänet palautettiin sairaalaan.

Kun viime maalisk. alkupäivinä tuotiin rautateitse Pietariin 75 vankia, olivat useimmat heistä lavantautisairaina. Heidät lähetettiin siirtovankilaan, mutta kun siellä ei ollut tilaa uusille tulokkaille, saivat vangit maata koko yön porttikäytävissä.² Yhtä surkeita tietoja on lavantautisairaista saatu Kurskista, Pensan, Tverin, Tshembarin ja useammista muista vankiloista. Viimeksi mainitussa vankilassa pidettiin lavantautisairaatt yhdessä kaikkien muitten kanssa yhteisessä huoneessa. Vankilan lääkäri, tohtori *Jlmsen* kuoli lavantautiin.³

Yksityisiä ihmisiä ja vankien auttamisyhdistyksiä estetään tekemästä mitään vankien ruoan parantamiseksi, ja *Novoje-Rusj*-lehden mukaan on oikeusministeri kieltänyt vankilaviranomaisia antamasta tietoja vankien terveydentilasta.

Seuraava paljastus, jonka on tehnyt eräs nainen keski-Venäjällä ja joka on julkaistu *Russkoje-Bogatstvo*-lehdessä, on kuvaava:

Vuime kesänä olimme tilapäisesti semstvomme parantolan pihalla. Minä näin kahdet rattaat sotilaiden seuramina tulevan pihaan. Lähestyessäni näitä rattaita näin niiden sisältävän lavantautisairaita, jotka vankilasta oli tuotu parantolaan. Näky oli kauhistuttava ja sai hiukseni nousemaan pystyyn. Voi tuskin uskoa, että kahdennellakymmennellä vuosisadalla nykyisen sivistyksen aikana voidaan ihmisiä kohdella sellaisella tavalla ja kulettaa sellaisessa tilassa. Miehet, jotka kaikki olivat tajuttomia, makasivat

¹ *Rjetsh* huhtik. 1909. ² *Rjetsh* maalisk. 4 p. 1909. ³ *Russkija Vjädmosti* maalisk. 4 p. 1909. ⁴ *Russkoje Bogatstvo* huhtik. 1909, siv. 90, 91.

kuin koirat rattaissa, lyöden päänsä niitten puureunoihin. Heidän päänsä alle ei oltu pantu edes olkikourallista. Miehet makasivat melkein toistensa päällä. Muutamat olivat viimeisessä kuolontuskassa. Kaksi heistä kuoli tuntia tai puoltatoista tuntia jälkeenpäin. Kaikki olivat kahleissa. Näin kuinka nuo kaksi kuollutta kannettiin kappeliin. Molemmat olivat kahlehdittuna. Kysyin, miksi ei kuolleita oltu vapautettu kahleista; niin olisi tehty koirille. Minulle vastattiin, että kahleet saadaan poistaa vasta sitten, kun vankilanlääkäri on kirjottanut nimensä kuolemantodistuksen alle. Jälestäpäin sain tietää, että lavantautisairaat oli pidetty samassa huoneessa muitten kanssa. Parantolassamme oli varattu erityiset huoneet lavantautia poteville vangeille, ja vankilasta tuotiin vartijat heitä vartioimaan. Tottuneina alituisesti piekemään vankeja, alkoivat nämä vartijat tehdä samoin parantolassa, joten semstvoviranomaisien oli tultava väliin. Mutta minä pelkään, että he tekivät sen turhaan. Vartijat jatkoivat pienessä mittakaavassa samaa tekoa johon olivat tottuneet suuressa mittakaavassa vankilassa.

B. Rääkkäykset ja kidutukset.

Monta sivua voisi täyttää kertomuksilla Venäjän vankiloissa harjoitettavasta rääkkäyksestä ja kidutuksesta. Tässä voidaan kumminkin mainita vain muutamia järisyttäviä esimerkkejä.

Jokapäiväisen sanomalehdistön kautta on tunnettua, kuinka *Moskovan* poliisipäällikön, kenraali *Rheinbottin* vallanväärinkäytöstä oli niin lukuisasti valituksia, että senaatti lähetti erityisen tutkijakunnan senaattori *Garinin* johdolla ottamaan selvää asiasta. Mainittu poliisipäällikkö on erotettu virastaan. Kenties hänet asetetaan syytteeseen. Hänen vallanväärinkäytöstään on jo kerrottu järisyttäviä esimerkkejä päivälehdistölle.¹ Niinpä kertoo eräs todistaja, hra *Maksimoff*, jota oli pidetty Moskovan poliisivankilassa:

¹ Pitkiä otteita *Russkija Vjedomostissa* maalisk. 11 p. 1909.

Täällä minä näin mitä raaimmalla tavalla kohdeltavan vangittuja. Poliiseilla oli tapana mielensä mukaan lyödä niitä, jotka he tahtoivat vangita -- -- --. Oli kauhistavaa olla siellä päivästä toiseen ja pelätä, että minäkin tappelaisiin, tai että minusta kenties tulisi murhaaja näitä miehiä vastustaessani -- -- --. Heidän oli tapana piestä kauhealla tavalla ihmisiä, toisinaan vallan syyttömiä, esim. keisarinna Marian kasvatustaitoksen virkailijaa Andrei Gavrilovitsh Surkoffia. Tämä kieltäytyi menemästä pimeään koppiin, johon hänet tahdottiin panna. Poliisit alkoivat lyödä häntä kivääreillään päähän, vatsaan -- -- -- joka paikkaan. Viimein hän raivostui ja tarttui hampaillaan saksapoliisi Orloffin nenään. Vasta sitten he lakkasivat työmästä. Kello oli silloin 10, ja puoliyön alkaen oli hänet lähetetty mielivikaisten hoitolaan, ja mikäli tiedän, on hän aivan mieletön nykyään.

Todistaja mainitsee näiden poliisien täydet nimet. Sama todistaja kertoo myös erään mitä kauheimman tapauksen. Se koskee erästä naista, joka oli vangittu, ryöväyksestä epäiltynä. Nainen ei tahtonut tunnustautua syylliseksi.

Salapoliisiasiamies Lyndin kuulusteli nuorta naista, jota epäiltiin ryöväyksestä. Nainen selitti olevansa syytön, mutta Lyndin ei häntä uskonut, alkoi vain nyrkeillään työdä häntä rintaan niin että veri tulvi suusta, uhri pyörtyi. Muutaman tunnin kuluttua sai nainen kauhean sisäisen verenvuoto-kohtauksen. Me näimme tuon lyömisen, emmekä voineet sietää sitä. Minä huusin Lyndinille: «Roisto, miksi tapat ihmisen?» Heti vetäsi Lyndin esiin revolverinsa ja uhkasi ampua minut, mutta minä ja eräs toinen vanki aloimme särkeä seinää, joka oli välillämme. Silloin mies lakkasi lyömästä. Kolme päivää myöhemmin vangittiin todelliset ryövärit ja saatiin selville, että nainen oli täysin syytön.

Sangen harvoin sellaisia tosiasioita vedetään oikeuteen. Kuitenkin tapahtuu joskus niin, ja silloin paljastuu mitä häpeällisimpiä asioita. Niinpä *Khersonin* kuvernementissä olevassa *Aleksandriassa* tämän piirikunnan tutkintopoliisin nykyinen päämies eräs, *Tshernjakovski*, aikaisemmin ollessaan poliisina, kidutti vankeja poliisivankeudessa. Avustajina käytti hän tarkotusta varten opastettuja vankeja. Viimein tuo tosiasia tuli tietoon, ja maakunnan kuvernööri määräsi toi-

mitettavaksi tutkimuksen. Pitkä todistajasarja tuli todistamaan, että heitä oli hirvittävästi piesty vankilassa ollessaan, eikä ainoastaan piesty, vaan revitty hiukset päästä ja ihoon tehty haavoja terävillä neuloilla. Tulikidutustakin oli käytetty. Kun lääkäri tutki näitä todistajia, kävi täysin selville se tosiasia, että useampien todistajien kylkiluut olivat poikki ja korvien rumpukalvot särkyneet, ja että heidän ruumiissaan oli muita arveluttavia haavoja. Tshernjakovskia ei kumminkaan erotettu vankilapalveluksesta; hänet siirrettiin vain valtiolliseen tutkimusosastoon. Tutkimusta kuitenkin jatketaan, ja on toivoa, ettei asiaa tällä kerralla voitane haudata hiljaisuuteen. ¹

Maaliskuulla 1909 syytettiin *Dvinskin* kaupungin poliisiviranomaista *Leikoa* ja kahta hänen alaistaan virkailijaa heidän poliisiasemalla harjoittamistaan räykkäyksistä. ² Mutta syytökset eivät merkitse mitään, koska kaikki nämä kiduttajat tietävät hyvin, että „Venäjän kansanliitto“ täysin hyväksyy heidän toimintansa, ja niin pian kuin tämä „liitto“ vettaa keisariin, pyytäen tältä armahdusta, armahdetaan kiduttajat.

Voroneshissa kuoli viime maalisk. 5 p. vanki *Katassanoff*, joka oli tuotu semstvon sairaalaan, haavoista, jotka hän oli saanut paikallisen vankilan hallinnolta. ³

Kidutukset ovat niin tavallisia *Jekaterinoslavin* vankilassa, että hra *Antonoffin* todistuksen mukaan, miehen, jota säilytettiin tuossa vankilassa, ja joka on kertonut kokemuksiaan pietarilaiselle *Rjetsh*-lehdelle, „vankien pieksemistä ja selkäsauvoja sovellettiin niihinkin, jotka aiottiin muutaman päivän kuluessa telottaa. Niinpä vartijat pieksivät kepeillä, „heitivät lattiaan ja potkivat vanki *Gutmacheria* ihan siihen päivään asti, jona hänet hirtettiin.“ Tämä menettely on niin tavallista, että entinen toisen duuman jäsen hra *Lomtatsidse* kirjeessä, jonka hän kirjoitti nykyisen duuman jäsenille, ja jonka kaikki Venäjän lehdet julkaisivat, kertoi seuraavan tosiasian: „Semmoinen kohtelu“, kirjoitti hän, „on tullut niin tavalliseksi, että eräs anarkisti-kommunisti *Sinkoff*, joka

¹ *Rjetsh* ja muut Pietarin lehdet huhtik. 13 p. 1909.

² *Novoje Vremja* helmik. 1909.

³ Pietarin ja Moskovan päivälehdet maalisk. 6 p. 1909.

oli tuomittu kuolemaan, vetosi sota-oikeuden puheenjohtajaan, pyytäen tämän ilmoittamaan asianomaisille vankilaviranomaisille ja hankkimaan takuun, ettei häntä – Sinkoffia – piestäisi ennen hirttämistä. Ja Sinkoff puolestaan lupasi astua telotuslavalle lausumatta sanaakaan ja sanomatta jäähyväisiä muille vangeille. Sota-oikeuden puheenjohtaja lupasi tehdä niin, ja minä luulen, että hän piti sanansa.¹

Venäjän päivälehdet ovat maininneet useampia vankienrääkkäystapauksia, erittäinkin *Algatshin* ja *Akatulin* vankiloista Itä-Siperiasta, samoin kuin vankienrääkkäyksestä *Selüselburgissa*, missä heidät pidetään kahleissa niissäkin tapauksissa, joissa semmoinen menettely on lainvastaista. Kopeissa on niin kylmä, etteivät vangit voi nukkua muuten kuin lammasnahoissaan. Vankilahallituksen päällikkö hra *Khruleff* on äskettäin julaissut kiertokirjeen, missä hän kieltää vankilaviranomaisia kohtelemasta raa'asti vankeja. Mutta tämä kiertokirje pysyy hengettömänä kirjaimena. Vangit turvautuvat ainoaan vastustuskeinoon, mikä on heidän käytettävissään, ja se on nälkälakko, joka on sellainen, että he kieltäytyvät nauttimasta ruokaa. Semmoinen lakko tapahtui viime huhtikuussa *Pietarin kuritushuoneessa*, missä kuusisataa vankia kieltäytyi nauttimasta minkäänlaista ravintoa määrättyjen päivien kuluessa. Sama oli laita *Krestin* vankilassa, joka myös on Pietarissa.

Tobolskissa hirtettiin maalisk. 18 p. 1909 kolmetoista vankia „kapinan“ tähden. Sotilasvartijaston päällikkö kertoi kumminkin oikeudelle, *ettei ollut minkäänlaista kapinaa*, ja että hän, jos olisi saanut luvan niin tehdä, olisi vlienyt kaikki vangit rangaistuskoppeihin ilman vähintäkään vastarintaa näitten puolelta. Mutta vartijat hyökkäsivät vankien kimppuun, käyttäen kivääreitään, ja ampuivat muutamia kuolijaaksi. Tämä oli käsikähmän syy, jonka tähden kolmetoista miestä telotettiin.

Eräs mitä häpeällisin teko tapahtui *Astrakhanin* vankilassa. Asia on ollut esillä oikeudessa, ja sentähden sen yksityiskohdat ovat tunnettuja. Vankilanpäällikkönä oli eräs *Scheffer*. Vartijat olivat tappaneet *Ivanoff*-nimisen vangin. Vankilanlääkäri antoi todistuksen, että kuolema oli luonnol-

¹ Vällkysymys duumassa huhtik. 7–20 p. 1909.

linen, ja mies haudattiin. Schefferin apulainen *Pribylovski* pani kumminkin vastalauseen ja päätti antaa asian oikeuden haltuun. Tulos oli se, että hänet löydettiin kuolleen Ast-rakhanin kadulta viime maalisk. 9 p. Silloin nosti poliisi-päällikön apulainen, eräs *Jermakoff*, joka oli surmatun Pri-bylovskin ystävä, syytteen tästä viimeisestä murhasta. Sattui niin, että hän oli nähnyt salamurhaajat, ja tultuaan poliisi-päällikkö *Rakmaninoffin* virastoon tunsu hän erään Rak-maninoffin asiamiehen (sen asiamiehen, joka oli määrätty pitämään silmällä vallankumouksellisia sosialisteja) Priby-lovskin murhaajaksi. Hän tahtoi vangita miehen, mutta Rakmaninoff ei sitä sallinut. Vähää senjälkeen poltti toinen Rakmaninoffin asiamies itsensä vankikopissa, ja itse Rakmaninoff löydettiin kuolleen maakunnan kuvernöörin asunosta. Tämä salaperäinen asia kerrottiin koko laajuudessaan *Rjetch*-lehdessä huhtik. 19 p. 1909.

„Joka hetki me odotamme tukkuselkäsaunanäytelmää ja pidämme alituisesti myrkyä varalla,“ kirjoittaa erään suuren siperialaisen vankilan uhri ystävilleen.

Viime huhtikuussa kaikki ne kolmetoista vankia, jotka oli tuomittu kuolemaan *Aleksandrovskin* vankilassa Irkutskin kuvernementissa, jakoivat keskenään yhtäläisiin osiin myrkyä, minkä olivat saaneet käsiinsä, nielläkseen sen samana hetkenä, jona kenraalikuvernööri vahvistaisi kuolemantuomiot.

Viime maaliskuussa koetti *Kurskin* vankilassa kolmesta kuolemaan tuomitusta henkilöstä yksi turhaan tappaa kaksi toveriaan. Lopuksi onnistui hänen tappaa itsensä.¹

Tambovin vankilassa, missä sota-oikeus istui viime maaliskuussa ja jatkuvasti julisti kuolemantuomioita, oli viisi murhayritystä. Kaksi niistä onnistui.²

Kaikista näistä tosiasioista on laajasti puhuttu Venäjän sanomalehdistössä ja ne ovat tulleet tunnetuiksi duumassa tehdyissä välikysymyksissä, samoin kuin keskusteluissa, joita pidettiin duumassa vankilamevoarviosta keskusteltaessa.

Kun duuma maalisk. 16 p. 1909 sai vankilain tungosta koskevat viralliset numerot, oli sille selvänä, että vankilu-

¹ *Russkija Vjedomosti* maalisk. 19 p. 1909.

² *Rjetch* maalisk. 23 p. 1909.

vun äkillinen lisääntyminen oli syy miksi lavantauti nyt raivoaa melkein jokaisessa Venäjän vankilassa ja miltei jokaisessa kaupungissa. Venäjän vankilahallituksen päällikkö tunnusti duumassa sen tosiasian, että vankiloissa on lavantautia ja että vankeja rääkätään. Hän lisäsi kumminkin, että hänen hallituksensa koettaa tarmokkaasti vastustaa tätä pahaa. Mutta sittenkin jatkuu tungos vankiloissa.

„Vankiluku“, sanoi duuman jäsen *Gerasimoff* istunnossa maalisk. 22 p. 1909, „on yksistään viime vuonna kasvanut 100,000 hengellä.“ Mitä vankien kohteluun duumaväittelyjen aikana tulee, mainittiin, kuinka usein vartijat pieksivät valtiollisia vankeja. *Vladimirin* vankilassa ruoskittiin viisi „valtiollista“. Duumassa vahvistettiin se ennen mainittu tosiasia, että vanki *Gutmacheria* kidutettiin sen jälkeen kun hänet oli tuomittu kuolemaan ja piestiin kepeillä ennen telotusta. Ei ainoastaan miehiä, vaan naisiakin piestään vankiloissa, eikä sairaille suoda poikkeusta. *Kostroman* vankilassa puettiin vanki *Fillipoff* ahtaaseen liiviin ja piestiin kuolijaaksi. „Meidän vankilat“, sanoi duuman jäsen *Gerasimoff* puheensa loppuksi, „ovat paikkoja, missä ihmisyyttä loukataan, ja missä rikokset syntyvät ja kasvavat.“

Kun duuman sosiaalidemokraattinen ryhmä huhtik. 7 p. 1909 oli saanut duuman jäseneltä *Lomtatidtselta* *Sevastopolin* vankilasta pitkän kirjeen, jossa hän kertoi, millä kauhealla tavalla ihmisiä telotettiin ihan hänen ikkunainsa alla, ja kun se oli lukenut koko tämän kirjeen välilyksymyksessään, teki se pääministerille seuraavat kysymykset:

»Tietääkö ministerineuvoston puheenjohtaja, että

1) kuolemaan tuomittuja vankeja *Sevastopolin* vankilassa ruoskitaan ja kidutetaan kaikilla tavoilla ennen tuomion täytäntöönpanoa?

2) telotus pannaan toimeen silloinkin kun tuomittu on tajuttomassa tilassa, kuten tehtiin eräälle *Vogt-nimiselle* vangille, joka sairasti lavantautia, ja jonka lämpö määrä oli 40 astetta Celsiusta?

3) nämä kauhistukset tapahtuvat ihan parantolan ikkunain alla, seikka, joka tekee hoitolassa olevien vankien tilan vielä pahemmaksi?

Jos nämä asiat ovat tiedossa, mitä neuvoston puheenjohtaja aikoo tehdä lopettaakseen moiset tapahtumat ja saat-

taakseen syylliset vastaamaan teoistansa? (Rjesh* huhtik. 7 p. 1909).

Duuman jäsenen Lomtatidtsen kirje esiintyi kokonaisuudessaan käännettynä „Daily News“-lehdessä huhtik. 13 p. 1909. Riittäköön, kun otamme siitä tähän ainoastaan seuraavat tosiasiat:

Vähemmässä kuin yhdessä vuodessa (viime vuonna) telotettiin 70 henkeä vankilan sairaalan pihalla *viiden metrin* matkan päässä hänen ikkunastaan (yksi sairaalan ikkunoista). Telotuslava näkyy selvästi sairaalasta. Nykyään odottaa 15 tuomittua vankia telotusta ja 90 kuolemantuomion julistusta.

Vankeja piestään yhtenäen, kunnes he ovat puoleksi tajuttomia, ja usein heidät telotetaan tässä tilassa.

Eräs *Vogt*-niminen vanki, joka sairasti lavantautia, laahattiin vuoteestaan mestauslavalle, ollessaan kuumehouretilassa. Hra Lomtatidtsen lisää: „Kenties tämä oli parempi, mutta minuun on tämä telotus tehnyt kaikista syvimmän vaikutuksen.“

Sotamiehet on käsketty ampumaan vankeja niin pian kuin pieninkin melu kuuluu vankikopeista, ja selvää on, että ennen telotusta ruoskittujen ja rääkättyjen huutojen kuuluessa, toiset vangit päästävät huudahduksen, tai ainakin huutavat „hyvästi“ niille tovereille, jotka laahataan telotuslavalle.¹

Toukok. 16 p. 1909 asetti sosiaalidemokraattinen ryhmä vielä kerran tuon laajan vankilakysymyksen duuman käsiteltäväksi.²

Tässä tulisi liian pitkäksi esittää keskusteluja koko laajuudessaan, kuten ne oli kerrottu lehdissä. Mainitaan siis vain muutamia päätösasioita, joista jokainen on huolellisesti todettu ennenkuin sitä on esitetty duumalle.

¹ Senjälkeen kun tämä kirje ilmestyi, on Lomtatidtselta riistetty kävelyoikeus, poistettu tee, sokeri y. m. Hän on hyvin kurjassa terveydentilassa, ollen kuolemaisillaan keuhkotaudista ja riittämättömästä ravinnosta. Hänet on nyt pantu pieneen huoneeseen kolmen muun sairaan miehen kanssa, joista yksi sairastaa lavantautia, toinen keuhkotautia ja kolmas keuhkotaudin viime astetta.

² Välikysymyksen tekemistapaan ja sen todistusarvoon nähden katso siv. 65.

Kaikki tapaukset, jotka jo on esitetty duumalle, kun tehtiin kysymykset, jotka koskivat Jekaterinoslavin ja Sevastopolin vankiloita – sanoi sosiaalidemokraattinen edustaja – ovat omansa todistamaan, että olemme tekemisissä „huolellisesti rakennetun valtiollisen kostojärjestelmän kanssa, joka koskee rajotettua henkilöpiiriä“.

Orelin maaseutuvanki assa alkoi vankien ruumiillinen räjäköys 1907-vuoden lopulla, ja 1908-vuoden kuluessa se sai järjestelmällisen luonteen.

Täällä piestään vankeja hirvittävästi, kunnes he joutuvat puoleksi tajuttomaan tilaan ja ovat puolikuolleita. Joulukuussa 1907 ilmotti vankilanpäällikön apulainen – eräs *Levitski* – ottaessaan vastaan erään vangin: Meille on annettu vapaat kädet. Ymmärrätkö? Me pääsemme rannaksematta. Minä saan, jos tahdon, ampua sinut kuoliaksi kuin koiran – – –!“ 1907 piestiin vankeja alituisesti. Sama tapa jatkui viime vuotena.

Eräs vanki, joka muitten vankien nimessä pyysi johtaja *Tshidsoffilta* jotakin pientä asiaa, vietiin erityiseen koppiin, missä häntä päävartijan läsnäollessa lyötiin kauheimmalla tavalla. Häntä pieksivät eräs vartija ja sairaalan päämies. Omassa kopissaan sai hän taas selkäänsä eräältä vartijalta.

Viime vuotena toukokuussa löydettiin eräs kirjelappu; tämä väitettiin (ei todistettu) erään *Akutin*-nimisen vangin työksi. Hänet pantiin rautoihin – kädet ja jalat – ja vietiin „valoisaan koppiin“ n:o 2 (missä vankeja pääasiallisesti ruoskitaan). Mieleton rangastusvimma pääsi valloilleen. Vanki heitettiin tajuttomana asfaktilattialle. Täältä täytyi vartijain viedä hänet sairaalaan, missä hän muutaman päivän kuluttua kuoli.

Eräs neljäntoista vuoden ikäinen poika piestiin ja pantiin rautoihin johtajan käskystä. Ei ollut mitään tällaisen menettelyn syytä, kun poika oli vastikään tuotu toisesta vankilasta.

Vartijat pieksivät myös pojan seuralaista, jonka kanssa hän oli tuotu vankilaan, kunnes tämä oli tajuton, ja laahasivat häntä sitten pitkin koppia, leikkien jalkapalloa tajuttomalla ruumiilla. Toisen pojan täytyi katsella tätä näytelmää. Yksi päävartijoista innostui niin tähän jalkapalloseikkiiin, että

toiset, peläten hänen tappavan vangin, kehottivat häntä lakkaamaan.

Orelin pakkotyökeskusvankilassa on vankeja piesty ja piestään yhä edelleen. Äskettäin on tullut päivänvaloon kaksi tapausta, toinen koskeva sosialistivallankumouksellista *Djakoffia*, toinen erästä moskovalaista lakimiestä *Dsdanoffia*. Edellistä piestiin säälimättä. Dsdanoff oli tehnyt jonkin pyynnön yleiselle syyttäjälle. Hänet kutsuttiin yleisen syyttäjän luo, joka herjasi häntä. Kun Dsdanoff palasi koppiinsa, alkoi pieksentä. Häntä piestiin niin, että vartijat jo luulivat tappaneensa hänet. Tämä seikka kerrottiin johtajan apulaiselle. Kun apulainen tuli paikalle, alkoi hän kiroilla vartijoille, että nämä „olivat tappaneet vangin luvottomasti“. Silloin huomattiin vangin vielä hengittävän. Hänet vietiin sairaalaan. Kun oli tointunut, vietiin hänet takaisin yksinäiseen koppiin, missä hän nyt on, ja missä häntä joka päivä piestään. Vartijat tunnustavat avoimesti: „Et sinä elä kauan.“

Vankeja tuodaan tähän vankilaan „ojennettaviksi“ — pikemmin murhattaviksi. Sotilasvartijatkin puhuvat kauhulla ja pelolla siitä, mitä näitten muurien sisällä tapahtuu.

Syyttäjä ei koskaan käy vankilassa, ja vaikka hänen lähettinsä saattoi vankienkohtelun hänen tietoonsa ja lupasi toimittaa laillisen kuulustelun, ei tietysti ole tehty mitään.

Duumalle luettiin todistuksia, jotka koskivat *Tobolskin pakkotyövankilaa*. Ne ovat samallaisia kuin ennen mainitut.

Moskovan Butyrki-vankilassa riisutaan ja tutkitaan vangit alinomaa. Vartijat työntävät likaiset kätensä vankien suihin. Pieksentä ja „musta luola“-rangastukset ovat loppumattomia. Tässä muutamia tapauksia.

Eräs vanki ei kyllin joutuisasti ottanut lakkia päästään johtajan apulaisen edessä. Apulainen nakkasi lakin vangin päästä ja antoi tälle kauhean iskun kylkeen. Vartijat pieksivät lakkaamatta vankeja.

Erään vartijan ohimo murskattiin käsirautilin lyönneillä.

Erästä merimiestä hakattiin heinäkuussa 1908 niin, että hän teki itsemurhan.

Todellisia kidutuksia toimitetaan „mustassa luolassa“ ja „salaisissa“ kopeissa.

„Astu lamppu kädessä tähän koppiin“, kirjottaa eräs vanki, „ja mustat, hyytyneet veren muodostamat lätköt kertovat sinulle, mitä 'mustassa luolassa' tapahtuu.“

Äskettäin kuoli kolmen päivän kuluttua eräs vanki, jota „mustassa luolassa“ oli rääkätty, ja joka ennen sinne joutumistaan virallisesti todistettiin olleen täysin terve.

Erästä vankia, joka oli tunnustetusti mielipuoli, piestiin ja ruoskittiin kauheimmalla tavalla.

Eräs sairaalassa oleva vanki kosketti vartijaa töyhtäyksessä. Hänet köytettiin nahkahihnoilla vuoteeseensa *seitsemäksi päiväksi*. Näitä hihnoja ei poistettu eikä höllennetty *ainoaksikaan hetkeksi, eikä minkään tarpeen tähden* seitsemän päivän ja yön kuluessa. Hänen oikea käsivartensa on nyt halvattu.

Toinen vanki köytettiin vuoteeseensa samalla tavalla koppissaan viideksi päiväksi, aika, jonka kuluessa hän oli tajuttomana.

Sairas ja terve pannaan yhteen.

Joka päivä on uusia tapauksia, jotka osoittavat, että vangit turmeltuvat sielullisesti.

Viranomaiset suvaitsevat katsoa useimpia tällaisia tapauksia „juonitteluksi“. Monet sellaiset vangit tekevät itsemurhan.

Ne vangit, jotka ovat raivoisia, pitelevät kaikki päivät köytettyinä vuoteeseensa, missä he makaavat sanomattomassa liassa:

65 prosenttia vangeista sairastaa kerpukkia, ja kahleet syöpyvät heidän turvonneihin jäseniinsä. Kuolevaisuus on suunnaton. Keuhkotautiset kuolevat kahleissaan täyteen ahdatuissa kopeissaan, ja toiset vangit saavat katsella tätä menoa.

Tiflisiin linnoituksen päällikkö määräsi tämän vuoden tammikuussa, että „jokainen vanki, joka lähestyy ikkunaa, on varotuksetta ammuttava, ja että päähän on tähdättävä, ettei tulisi haavottuneita“. Kun ilma on sietämätön, lähestyvät vangit välttämättä ikkunoita. Tämä käsky on tepsivä keino vapautua vangeista.

Yhtenä päivänä yksi tapettiin ja kaksi haavotettiin samassa kopissa.

Huhtik. 30 p. ammuttiin 20 vuoden ikäinen nuorukai-

nen. Tämä vanki oli tuotu Tiflisiin Moskovasta arveluttavan terveydentilansa tähden.

On lukuisia muita tapauksia.

Jekaterinoslavissa, sanoivat duuman jäsenet, on 192 vankia lavantautisairaana, ja sairasten lukumäärä on kasvamassa. Yksi terveydenhoitovirkailija hoitaa kaikkia näitä sairaita. Lääkäri käy kahdesti viikossa sairaita katsomassa.

Kuolevaisuus on tavaton. Lavantautisairaat pidetään kahleissa.

Bahmutissa, vankilassa, joka on aiottu 84 hengelle, mutta jossa nyt on 350, on 54 lavantautikohtausta.

Samallinen tieto saatiin Pavlogradista huhtikuussa.

Kievistä ja *Moskovasta* on saatu tiedot, jotka koskevat lavantautisairasten lukumäärää. (Katso edellisiä.)

Näihin tosiasioihin nojautuen esitti sosiaalidemokraattinen puolue neljä kysymystä, joissa ennemmin mainitut tosiasiat vedetään esille. Käännämme neljännen kysymyksen, joka kuuluu:

»Jos ministerineuvoston puheenjohtaja, oikeus-, meri- ja sotaministeri tietävät edellä mainitut tosiasiat, niin mihin toimenpiteihin he ovat ryhtyneet vankien hengen ja terveyden suojelemiseksi, nykyään käytännössä olevien räjäköyksen, ruoskinnan ja murhien poistamiseksi, vankilaviranomaisten loukkaavan ja raa'an käytöksen poistamiseksi, erilaisten vahingoittamis- ja kiduttamiskeinojen ehkäisemiseksi sekä vankilaviranomaisten muitten laittomien tekojen ja vallanväärikkäyttömuotojen häätämiseksi ja yleisen syyttäjän tarkastusvelvollisuuden varmentamiseksi? Ja mitä on tehty syyllisten henkilöiden saattamiseksi vastuuseen?«

Ennen kerrottujen todistusten lisäksi tahdon tässä mainita tosiasioita, mitkä on saatu siitä yksityiskohtaisesta tiedustelusta, toimitettu niitten alotteesta, jotka ovat tahtoneet saada selville hallinnollista tietä Siperiaan ja pohjois-Venäjälle karkotettujen olosuhteita. Monissa vankiloissa kohdeltiin vankeja, syyllisiä ja syyttömiä, väkivaltaisella tavalla, millä saatiin syyttömiäkin tunnustamaan tehneensä rikoksia, joista he joutuivat hirsipuuhun. Itämerenmaakuntain ja Puolen vankilat erittäinkin olivat tulleet kuuluisiksi tästä

menettelytavasta, mutta monissa muissa paikoissa harjotettiin samoja julmuuksia. Tässä muutamia tosiasioita.¹

Kun yleiset oikeusistunnot alkoivat *Vilnassa*, pyysi kaksikymmentäkuusi tavallista (ei valtiollista) vankia saada tavata yleistä syyttäjää, ilmoittaen tälle, että olivat saaneet kärsiä hirvittävää kidutusta lääninvankilassa.

Duumanjäsen *Kisleff* sai kahdeltakymmeneltä talonpojalta tiedon *Kodsloffin* piirikunnasta (Tambovin kuvernementista) siitä, kauheasta kohtelusta, jota nämä olivat saaneet kärsiä *Kodsloffin* vankilassa. Heitä piestiin *solmuruoskilla* ja rautavitsoilla, kunnes menettivät tajuntansa. Silloin valettiin heitä kylmällä vedellä, ja kun jälleen palasivat tajuihinsa, alkoi pieksentä uudelleen.

Eräässä oikeudenistunnossa *Jekaterinoslavissa* todistettiin seuraavat tosiasiat: Poliisit polttivat päällikkönsä *Trusevitshin* johdolla vankien sormet ja pieksivät heidän jalkapohjiaan, pakottaakseen heitä tunnustukseen. Oikeus tuomitsi *Trusevitshin* yhdeksi kuukaudeksi ja kolme poliisimiestä seitsemäksi päiväksi vankeuteen. Muut vapautettiin.

Tobolskin vankilassa löydettiin maanalainen käytävä, jonka vangit olivat kaivaneet. Kaikki vangit pantiin kahleihin. Monet pantiin rankasukoppeihin ja kaksitoista „johtajaa“ siirrettiin muihin vankiloihin. Vangit alkoivat väitellä vastaan. Senjälkeen ruoskittiin valtiolliset vangit, jotka oli tuomittu rankasupalvelukseen. Sitten oli vankilassa lakko, ja viranomaiset tuottivat paikalle sotaväkeä, joka heinäk. 16 p. tappoi yhden vangin, haavotti neljä ja teki kaikkiin muihin vaikeita ruumiinvammoja.

Novi Margilanissa tuomitsi sota-oikeus, käsitellessään hyökkäystä erään rikkaan, rahanlainaajan asuntoon ja 50,000 ruplan varkautta, kolme miestä kuolemaan ja kuusi miestä pakkotyöhön. Kuusi vapautettiin. Kuulustelu oli julkinen, ja todistettiin, että vankeja oli alustavassa kuulustelussa kidutettu. Erään vangin selkä oli valettu paloöljyllä ja sitten sytytetty tuleen. Palohaavat näytettiin oikeudessa. Erään

¹ Katso Pietarin päivälehtiä: *Novyi Put* syysk. 27 p. 1906, n:o 35; *Tovarištš* huhtik. 12 p. 1907; n:o 240, tammik. 20 p. 1907, n:o 170, ja heinäk. 31 p. 1907, n:o 322; *Parusj* maalisk. 13 p. 1907, n:o 26; *Rusškoje Slovo* helmik. 4 p. 1907, n:o 27.

toisen vangin sisäelimiin oli väkisin tungettu hienoiksi leikkattuja hevosenkarvoja.

„Piiritystilan“ raaistuttava vaikutus puhuu kamalaa kieltä paikallishallinnosta. *Kasanin* vankilaviranomaiset keksivät uuden kidutustavan. He koettivat yllyttää tavallisia lainrikkojavankkeja ruumiillisesti ja siveellisesti loukkaamaan „valtiollisia“ naisia. Mutta siinä toimessa eivät he onnistuneet. Helmik. 2 p. 1907 tavalliset lainrikkovangit vaativat saada tavata yleistä syyttäjää ja pyysivät tämän laatimaan pöytäkirjan siitä tavasta, jolla viranomaiset heitä kohtelivat ja vaativat heitä tekemään väkivaltaa valtiollisille naisvangeille. Tässä pöytäkirjassa todettiin, että vankilan apulaisjohtaja *Goremkin* ja päätarkastaja vaativat michiä tekemään väkivaltaa valtiollisille naisvangeille näitten ollessa kävelyllä. Tästä väkivallantyyöstä oli luvattu palkinto.

Riigassa kidutukset kumminkin enimmin rehottivat. Tässä on kaksi tosiasiaa.¹ Eräs nainen – noin 40 vuoden ikäinen – vangittiin syytettynä rikoksentekijäin piilottamisen avustuksesta. Hänet lähetettiin tunnetun poliisiasiamies *Ogerin* luo. Kun hän tuli sinne, piestiin hänet heti solmu-ruoskilla ja intiakumikepeillä.² Ladatun revolverin putki tungettiin hänen suuhunsa uhalla, että hänet tapettaisiin paikalla, jos ei osottaisi erään henkilön, jonka poliisi uskoi hänen tuntevan, piilopaikkaa. Poliisiupseeri ja kaksi poliisimiestä kiduttivat häntä.

Toinen tosiasia, jonka riinikään kaikki johtavat päivälehdet kertoivat, ja jota ei väitetty vääräksi, oli seuraava: Salapoliisipäällikkö *Gregus*, hänen apulaisensa *Mihajeff* ja kaksi urkkijaa *Anton* ja *Davos* olivat pääkiduttajat. Ennen alkamista *Davos* tavallisesti tutki vangin ihon ja huomautti: „Hyvä on; hän voi kestää sen.“ Sotaoikeus tutki kuutta-toista anarkistia. Yksi näistä, *Grünning* nimeltään, näytti joutuneen salapoliisien erityisen vihan esineeksi. Tämän 23 vuoden ikäisen nuorukaisen kaikki hiukset ja partakarvat

¹ *Tovaristsh, Rjetsh* y. m. maalisk. 1 p. 1907, n:o 204.

² Sellaisia tarkotuksellisesti valmistettuja keppejä oli jaettu vanginvartijoille. Hra Stolypin ei eräässä duuman välirikoksessä kieltänyt sitä tosiasiaa, että sellaisia keppejä ja muita kidutusvälineitä säilytetään eräässä erityisessä kaapiassa Riigan poliisiasemalla, mutta hän selitti tuon kokoelman „museoksi“.

oli revitty pois sekä useampia kylkiluita murskattu. Revol-
verinputkella oli hänen päänsä hakattu mäsäksi ja kasvonsa
niin raadeltu, ettei häntä voinut tuntea. Rääkkäyksen päätyt-
tyä ei hän kyennyt liikkumaan. Kaksi vartijaa laahasi hänet
koppiin ja heitti hänet ovesta sisään. Hänen toverinsa nos-
tivat hänet ylös, saattoivat hänet tajuihin ja pesivät hänen
haavansa. Hänen kärsimyksensä olivat hirvittävät; hän ei
saattanut istua eikä maata. Mutta kaikesta tästä huolimatta
ei Grünning antanut vaadittavia tietoja; ja tätä itsepuolai-
suuttaan sai hän kiittää siitä, että hänen rangastuksensa oli
viisitoista vuotta pakkotyötä kuoleman asemasta. Tämä tuo-
mio oli suuri yllätys Grünningille ja hänen tovereilleen.
Mutta Grünning lähetettiin rangastuspataljoonaan Liivinmaa-
han, ollen uudestaan kuulusteltava — vaikka oikeus jo oli
julistanut tuomion! Viikkoa myöhemmin saatiin tietää, että
hänet oli ammuttu „erehdyksestä.“ Samojen rääkkäysten toi-
nen uhri oli Karl *Kenin*, jonka kenttäsotaoikeus tuomitsi
kuolemaan, ja joka telotettiin. Kuulustelussa oli hänen var-
paankyntensä revitty pois ja muutamat elimet niin runneltu,
että hänellä oli sisäistä verenvuotoa aina telotukseen asti.
Tämän kidutustavan oli keksinyt *Mihejeff*, jota hänen toi-
mennusmiehensä *Davoskin* kutsui „pedoksi.“ Keninin kasvot
ja ruumis oli niin hirvittävästi silvottu, ettei hän voinut
istua eikä maata, vaan oli aina pakotettu seisomaan.

Lodsissa tapahtui seuraavaa: Hyökkäyksestä läänin ra-
hastonhoitajan kimppuun toukok. 30 p. 1906 tuomittiin
neljä henkilöä Varsovassa hengenrangastukseen, mikä myö-
hemmin muutettiin rangastusvankeudeksi. Kaikkiaan oli kol-
metoista henkeä syytteessä ja alustavassa kuulustelussa sanoi-
vat kaikki itsensä syyllisiksi. Kuulustelussa tuli todistetta-
vasti selville, että heidän ollessa *Lodsin* vankilassa rääkättiin
heitä useampia päiviä; heitä piestiin solmuruoskilli, kunnes
iho paikoittain kirjaimellisesti revittiin kappaleiksi. Kun vangit
avuttomina makasivat lattialla, hyppäsivät heidän kidut-
tajansa tuoleilta heidän ruumistensa päälle. Heidän päitään
väännettiin, hiukset revittiin juurineen päästä ja hampaat
murskattiin. Useamman kuukauden kuluttua olivat tämän
rääkkäyksen jättämät jäljet niin tuntuvat, että kieltäminen
oli mahdoton. Rääkkäyksen aikana kaikki kolmetoista van-
kia tunnustivat itsensä syyllisiksi, mutta oikeus ei voinut

ottaa tätä tunnustusta huomioon ja — kun ei sillä ollut mitään todisteita heitä vastaan — *vapautti se täydellisesti yhdeksän heistä (Suremennik* heinäk. 14 p. 1906, n:o 73.) *Novyi Put* (toukok. 8 p. 1906, n:o 106) myös totesi, että *Lodsissa* olevassa eräässä salaisessa kammiossa räkättiin valtiollisia vankeja. Heitä piesttiin, kunnes menivät tajuttomiksi; hampaat revittiin suusta ja päätä puserrettiin pihdeillä, kunnes pihdit särkivät pään luut ja niin edelleen. *S. Sonnensteinia*, 18-vuotiasta nuorukaista, *Futtermania*, 15-vuotiasta poikaa, *A. Vesenia*, 18 vuoden ikäistä tyttöä räkättiin jokaista tällä tavalla.

Varsova on myös hyvin tunnettu kidutuksistaan, ja mitä tärkeintä osaa niissä näytteli eräs *Grinn*-niminen urkkija. Tässä yksi monista tosiasioista.¹ Neljä työmiestä *Setshka*, *Kempski*, *Stebinski* ja *Savitski*, jotka oli tuotu sota-oikeuteen syytettynä erään *Tshakin*, Varsovan salapoliisilaitoksen kirjurin murhasta, laskettiin vapaiksi, koska vangit selittivät oikeudessa, että heitä vangitsemisen jälkeen oli räkätty siihen määrään, että he tunnustivat itsensä syyllisiksi rikokseen, jota eivät olleet tehneet. Tämän tosiasian vahvisti tohtori *Falz*, joka oli tutkinut heidän ruumiinsa ja huomannut niissä räkkäyksen jälkiä. *Grinn* määräsi räkkäykset ja johti niitä. Viides vanki tuli mielipuoleksi „kuulustelussa“ ja on nyt hourujenhoitolassa.

Maaliskuussa 1908 erotti *Bessarabian* kuvernööri erään *Obninski*-nimisen poliisiupseerin ja Sarokin piirikunnan poliisipäällikön *Levitskin* erään kyläkapakoitsijan veljenpojan salaperäisen kuoleman johdosta. Tätä 15-vuotiasta poikaa syytettiin 25 ruplan varastamisesta sedältään, ja isän pyynnöstä vietiin hänet *Obninskin* virastoon, missä tämä erään toisen miehen kanssa kuulusteli poikaa. Poika kuoli tämän kuulustelun aikana.²

¹ *Ruskoje Slovo* toukok. 27 p. 1907, n:o 121.

² *Rjetsch* maalisk. 7 p. 1908. n:o 57.

II LUKU.

Itsemurhat vankiloissa.

Kuolemaan tuomittujen rääkkäys – ihan telotushetkeen asti – ja kauheat ruumiilliset kärsimykset, jotka saadaan aikaan mitä raaimmalla tavalla aamulla ennen telotusta ja itse telotuksen kestäessäkin, on synnyttänyt itsemurhataudin Venäjän vankiloissa.

Ennen mainitun tutkimuksen osana on minulla nyt edessäni luettelo niistä Venäjän vankiloissa tapahtuneista itsemurhista, jotka ovat päässeet Venäjän päivälehdistön tietoon. Tämä luettelo käsittää ajan tammikuusta 1906 marrask. 1 p:ään 1908 ja sisältää 161 tapausta, joista 30 tapahtui 1906, 70 1907 ja 61 1908-vuoden kymmenenä ensimmäisenä kaudena.

Tässä muutamia otteita tuosta hirvittävästä luettelosta. Ne sisältävät muutamia tapauksia 1906-vuodelta ja koko 1908-vuoden luettelon.

1906.

1. Eräs valtiollisessa vankilassa Moskovassa oleva vanki, Ivan Feduloff nimeltään, iältään 23-vuotias, hirttäytyi.

2. Eräessä valtiollisessa vankilassa Pietarissa muuan lääketieteen naisylioppilas M. ampui itsensä.

3, 4. Umanissa on poliisien harjottaman rääkkäyksen tähden säännöllinen itsemurha- ja mielenvikaisuuskohtaus-tauti. Eräs viinikauppias Gerwitz hirttäytyi. Eräs Tultshiner-niminen mies pelastettiin parhaaseen aikaan nuorasta. Kaksi muuta tuli mielipuoleksi.

5. Odessassa kaatoi eräs valtiollinen vanki Leibovitsh paloöljyä vuoteelleen, pisti siihen tulen, heittäytyi vuoteeseen ja lopetti näin päivänsä.

6. Moskovassa hirttäytyi K. Scwetz poliisivankilassa ollessaan.

7. Orelissa hirttäytyi talonpoika *E. Soboskin* yksinäisyydessä ollessaan.

8. Pietarin ristikuulusteluvankilan eräässä rangastuspissa hirttäytyi muuan *Arnold*-niminen merimies.

9. Jelisavetgradissa odotti *Larinoff*, joka oli tuomittu kuolemaan, telotusta kolme kuukautta, tuli mielenvikaiseksi ja koetti hirttäytyä, mutta pelastettiin ja tuomittiin pakko-työhön.

10. Vasilkovin vankilassa myrkytti eräs tuntematon karikulainen itsensä karbolihapolla.

11. Kun *Starostin Tulassa* oli vangittu, liotti hän vaatteensa paloöljyssä ja sytytti ne palamaan.

1908.

101. *Simferopolin* vankilassa kaatoi valtiollinen vanki *Stalberg* paloöljyä makuuvaatteilleen ja sytytti ne palamaan mutta pelastettiin.

102. Odessassa myrkytti *Komatsh*, erään kemistin poika itsensä vankilassa.

103 - 4. Varsovassa hirttäytyi kaksi erään ryövärijoukkueen jäsentä vankilassa.

105. Omskissa tempasi muuan kuolemaan tuomittu talonpoika erään poliisin revolverin ja aikoi tappaa tämän, mutta sotaväenosaston lähestyessä ampui itsensä.

106. Jultassa poltti valtiollinen vanki *Nikolai Timoshin* itsensä kuolijaaksi kastelemalla itsensä paloöljyllä.

107. Kievin vankilassa myrkytti itsensä valtiollinen vanki *Gostilin*, joka oli tuomittu kuolemaan muitten kurskilaisten vallankumouksellisten sosialistien mukana.

108. Pietarin *Roshdestvenskin* poliisiasemalla hirttäytyi muuan ryöväyksestä vangittu tuntematon mies.

109. *Tshitán* vankilassa leikkasi rangastusvankeuteen tuomittu *Kriftsoff* kurkkunsa.

110. *Nisnij-Novgorodin* vankilassa myrkytti itsensä eräs *Ustinoff*-niminen taiteilija, joka oli tuomittu kuolemaan poliisin murhaamisesta. Hän ei halunnut joutua telottajain käsiin.

111. *Tshitassa myrkytti eräs Kotshevin-niminen nainen, joka oli murhasta tuomittu kuolemaan, itsensä ennen telotusta.*

112. *Riigassa teki Neruoff itsemurhan telotuspäivän edellisenä päivänä.*

113. *Pietarissa myrkytti itsensä eräs 32-vuotias Kryloff-niminen talonpoikaisnainen, jota poliisi vei vankilaan, missä hän olisi saanut kärsiä rangaistuksen erään laillisen oikeudenpäättöksen johdosta.*

114. *Rankasuvankilassa Pietarissa koetti valtiollinen vanki, sanomalehtimies I. P. Remetsoff polttaa itsensä mutta pelastettiin.*

115. *Kievissä myrkytti itsensä Fedosenko, joka oli tuomittu kuolemaan.*

116. *Tsaritsinin poliisiasemalla poltti itsensä paloöljyllä työtön Maslutoff-niminen, 18-vuotias nuorukainen, joka oli vangittu sosiaalidemokraattisen puolueen julistusten esillepanosta.*

117. *Eräässä Harkovin vankilan kopissa liotti Tsherukovski vaatteensa paloöljyssä ja poltti itsensä kuoliaaksi.*

118. *Eräässä Pietarin vankilasairaalassa hirttäytyi 34-vuoden ikäinen Kuptsoff-niminen vanki.*

119. *Odessassa hirttäytyi muuan vanha kauppias, joka oli vangittu murhasta.*

120. *Kutsnetsoff-niminen valtiollinen vanki hirttäytyi eräässä Pietarin vankilassa.*

121. *Domushkin hirttäytyi Jaltan poliisiasemalla.*

122. *Odessassa valeli valtiollinen vanki Helena Smirnoff paloöljyllä vaatteensa ja vuoteensa sekä sytytti ne palamaan.*

123. *Sevastopolin vankilassa hirttäytyi valtiollinen vanki Gulbinski.*

124. *Erään Pietarin vankilan yksinäisessä kopissa koetti Bernstein-niminen valtiollinen vanhi hirttäytyä mutta pelastettiin.*

125. *Pietarin Narvan piirikunnan poliisiasemalla murskasi Pybin-niminen vanki päänsä seinään. Sairaalassa ollessaan haavotti hän itseään veitsellä.*

126. Eräissä Odessan vankilassa poltti itsensä paloöljyllä *V. Orloff*, joka oli vangittu varkaudesta.

127 – 8. Kasanin kuvernementin vankilassa myrkytti itsensä kaksi vankia, jotka odottivat tutkintoa.

129. Eräs vanki heittäytyi veneestä veteen *Nishnij-Novgorodissa* ja hukkuu.

130. Odessassa myrkytti itsensä *V. P. Ostruhoff*, joka oli kahdesti tuomittu kuolemaan erään urkkijan murhasta ja ryöväyksestä, kun hänet oli pantu yksinäiseen koppiin odottamaan tuomion täytäntöönpanoa.

131. Kieivissä pahantekijä *Jushkoff*, joka oli toimittanut telottajan tehtävää, ja jota pidettiin eristetyssä kopissa, sytytti sen palamaan. Hänet luultiin mielipuoleksi. Vangit olivat haavottaneet *Jushkoffia* siitä, että tämä oli ryhtynyt pyövelintoiimeen.

132. Talonpoika *Sofronoff*, joka Pietarissa tuomittiin kahdeksi vuodeksi vankeuteen, riuhtasihe irti vartijoista, jotka häntä kulettivat, heittäytyi erääseen järveen ja hukkuu.

133. *Saratoffin* vankilassa hirttäytyi *Stepanoff-niminen*, kuolemaan tuomittu vanki nahkahihnaan.

134. Samassa vankilassa koetti toinenkin mies hirttäytyä mutta pelastettiin.

135. *Kurilovo-Pokrovskojen* (Odessan piirikunnassa) vankilassa hirttäytyi *Kuhadtse-niminen* vanki, jota syytettiin hevosvarkaudesta.

136. *Simbirskin* vankilasairaalan puutarhassa hirttäytyi *Liakhoff*, joka murhasta oli tuomittu pakkotyöhön. Eräissä kirjeessä hän sanoo: «Vaikka olen syytön, kärsin väärin todistajien tähden.»

137. *Simferopolin* vankilassa liotti *Kokoftseff-niminen* vanki vaatteensa paloöljyssä ja poltti itsensä.

188. *Simferopolin* vankilassa leikkasi kurkkunsa *Odonoff-niminen* vanki, joka oli tuomittu kuolemaan vankilassa nostamastaan kupinasta.

139. *Saratovin* vankilassa poltti itsensä paloöljyllä *Popoff-niminen* vanki, kuultuaan kuolemantuomionsa vah-

vistetuksi. Häntä syytettiin aseellisesta hyökkäyksestä erään seen taloon.

140. Moskovan Jamskaja-vankilassa yritti *Hokkriakoff* hirttäytyä, mutta pelastettiin.

141. Pietarin Spasski-piirin poliisiupseeri *Natsaranski* hirttäytyi, kun hänet oli vangittu erään juopuneen miehen ryöstämisestä.

142 – 3. Kaksi miestä, *Sunnoff* ja *Sareoff*, jotka oli tuomittu kuolemaan, tekivät itsemurhan Riigassa.

144. Pietarin Kolomenski poliisiasemalla hirttäytyi *Potsheikin* niminen työmiehen, joka oli vangittu varkaudesta.

145. Simferopolissa haavotti *Kraftshenko*, joka oli tuomittu kuolemaan, toista tuomittua miestä *Tsavortrinskiä* ja leikkasi sitten oman kurkkunsa.

146. Riigan vankilassa teki *Berzin*, vallankumouksellisen ryhmän päämies itsemurhan.

147. Eräällä Odessan poliisiasemalla koetti *Freidenberg* niminen ryöväre haavottaa itsensä raudankappaleella.

148. Kishineffin vankilassa myrkytti itsensä *Siboff*-niminen, 23 vuoden ikäinen vanki, joka oli tuomittu pakkotyöhön Siperiassa.

149. Berditseffissä vangittiin venäläisen tavaranhankkijayhtiön asiamies varkaudesta. Vankilassa heittäytyi hän terveyslähteeseen.

150. Odessan yhteisessä naisvankikopissa leikkasi *T. Savitskaja* kurkkunsa ja vatsansa lasinkappaleella. Hänet oli vangittu salapoliisin käskystä.

151 – 152. Tomskin vankilassa myrkyttivät itsensä *Hondjakoff* ja *Kutsnetsoff*. Heitä epäiltiin erään kuvernementin viinikauppojen rahankerääjän murhasta.

153. Petrofskin vankilassa yritti *Agafonoff*-niminen, pakkotyöhön tuomittu vanki hirttäytyä, mutta pelastettiin.

154. Pietarissa hyppäsi eräs vangittu, *Iljin*-niminen sotamies ikkunasta ulos.

155. Pietarissa murskasi päänsä seinään eräs nuori, *Raitstin*-niminen talonpoika, joka oli vangittu pahantekijänä.

156. Kievin maakunnan *Lukojanoffin* vankilassa myrkytti itsensä entinen kyläkoulunopettajatar *Prisjainina*, joka oli tuomittu kuolemaan.

157 - 159. Kieivissä, samassa vankilassa, myrkytti itsensä kolmena päivänä peräkkäin kolme miestä, Kraftshenko ja Sinutshenko, jotka oli tuomittu kuolemaan, ja kapteeni Lipofskij, joka oli tuomittu karkotettavaksi osanotosta upseerien yhdistykseen. Viimeksi mainittu kuoli, mutta toiset telotettiin.

160. Odessassa poltti Novikoff itsensä paloöljyllä yksinäisessä kopissa.

161. Tomskissa poltti Volkoff itsensä kuoliaaksi paloöljyllä yksinäisessä kopissa.

III LUKU.

Telotuksia.

Muistettanee, että Venäjän pääministeri *Stolypin*, jota hra *W. T. Stead* v. 1907 kävi haastattamassa ja kysyi telotuksista, joita siihen aikaan tapahtui varsin suurissa määrissä, sanoi ettei hänellä ollut tarkkoja numeroita asiasta, mutta arveli 15 telotusta kuukaudessa suunnilleen vastaavan tosiasioita (*The Times* elok. 3 p. 1908). Minä tutkin näitä numeroita *Timesistä* elok. 14 p:ltä ja sain selville, että telotusten luku 1908-vuoden kuuden ensimmäisen kuukauden kuluessa oli ollut 4 – 15 joka päivä – telotuksia ei kumminkaan pantu toimeen sunnuntaisin eikä muina pyhäpäivinä – ja että telotusten luku lähenei 60 – 70 kuukaudessa.

Meillä on nyt viralliset numerot telotuksista neljältä viime vuodelta. Kun duuman lakivaliokunta tiedusteli tarkkoja numeroita sisäasiainministeriöltä, antoi tuon ministeriön poliisitoimikunta ne duumalle helmik. 6 p. 1909. Mutta koska ne ovat epätäydellisiä – *ne koskevat ainoastaan siviilihenkilöitä*, kuten poliisitoimikunta mainitsee tiedostuksessaan duumalle – panen minä niitten viereen omat numeromme. Nämä numerot on saatu seuraavalla tavalla: Useimmat Pietarin ja Moskovan lehdet julkasivat melkein näihin asti sähkösanomia maaseutukaupungeista, tiedostaen, kuinka monta henkilöä oli tuomittu sinä päivänä ja ilmoittaen heidän nimensä sekä mistä rikoksista heitä oli syytetty, kuinka monta ja kutka oli telotettu. Jokapäiväiset numerot laskettiin yhteen.

Nämä olivat ne numerot, jotka venäläiset pakolaiset antoivat Lontoon sanomalehdistölle, ja ne annettiin minun ennen mainitussa kirjeessäni *Timesille*. Sitä paitsi on minulla edessäni huolellisesti valmistettu muistiinpanokokoelma, jossa, paitsi karkotuksia koskevia asioita, kaikki Venäjän johtavissa lehdissä vuosina 1905 – 1/1108 mainitut telotukset

on laadittu tauluiksi telotettujen henkilöitten iän, yhteiskunta-aseman ja oletetun rikoksen mukaan. Vankiloissa esiintyneet räakkäystapaukset ja hallinnolliset telotukset, mitkä on mainittu näissä lehdissä, samaan päivämäärään (marrask. 1 p:ään asti 1908), on myös lueteltu erityisissä luvuissa.¹

Tässä ovat molemmat numero-sarekkeet, joista viralliset numerot koskevat *yksinomaan* siviilihenkilöitä:

	Viralliset numerot.		Meidän numerot.	
	Kuolemantuomioita.	Telotuksia.	Kuolemantuomioita.	Telotuksia.
Sotaoikeudet				
1905	72	10 †	96	32
1906	450	144 †	773	280
1907	1,056	456 *	1,432	508
1908	1,741	825 †	1,835	802 **
Kenttäsotaoikeudet, toimient elok. 19 p:stä 1906 hulistik. 20 p:ää 1907	—	683	—	676
Summa	—	2,118	—	2,298 ***

* Näihin 456 telotukseen on lisättävä 84 sotilasta, joista 19 hirtettiin ja 65 ammuttiin, vuotuinen summa nousten siis 540:een.

** Ainoastaan kymmenenä ensi kuukautena.

*** Puuttuu kaksi kuukautta, marras- ja joulukuu 1906.

† Tuhtematonta on, kuinka monta sotilashenkilöä on lisättävä näihin numeroihin.

1909-vuodelta ei ole vielä julastu virallisia numeroita, mutta päivälehdistä kootut ja duumalle äskettäin tapahtuneessa keskustelussa esitetyt numerot ovat:

1909	Kuolemantuomioita.	Telotuksia.
Tammikuu	121	107
Helmikuu	132	76
Maaliskuu	143	52
Summa (3 kuukaudessa)	396	235

¹ Ministeriön erään päätöksen mukaan kiellettiin sanomalehtiä muutama kuukausi sitten julkasemasta täydelleen rikoksia, joista kuolemantuomiot oli julistettu, ja joku aika sitten lakkasivat Moskovan sotaoikeudet ilmottamasta tapahtuneitten telotuksen lukua.

Näitten kahden taulun eroavaisuudet, *mitä kuolemantuomioihin tulee*, ovat helposti selitettävissä. Meidän numerot ilmottavat kuolemantuomiot, jotka *julistettiin*, ja joista samana päivänä sähkötettiin lehdille, kun taas viralliset numerot luultavasti ilmottavat ne kuolemantuomiot, mitkä asianomaisten piirikuntien kenraalikuvernöörit myöhemmin *vahvistivat*.

Mitä tulee meidän ja virallisten numerojen 1907 ilmoittamien telotusten erilaisuuteen (508 ja 456), johtuu se siitä, *etteivät viralliset numerot sisällä sotilashenkilöjen telotuksia*. Virallisen selostuksen mukaan on 1907 telotettu 84 sotilasta. Virallinen numero tuolta vuodelta on 540 ja siis (32 tapusta) *korkeampi* kuin meidän numero. Otettiin edeltäpäin huomioon, että meidän numerot *mahdollisesti* olisivat alhaisempia kuin todelliset, koska muutamat telotukset eivät voine päästä sanomalehdistön tietoon. Sama huomautus soveltuu hyvin luultavasti 1906- ja 1908-vuosiin, joilta ei meillä ole virallisia numeroita, mitkä koskevat sotilashenkilöjen telotuksia.

Nyt on pidettävä mielessä, että nuo numerot eivät käsitä niitä henkilöitä, jotka ammuttiin kaduilla (Gaponin kulkuessa, lokak. 30 p. 1905 tapahtuneen perustuslakijulkasun jälkeisissä riemunosotuksissa, tai Itämerenmaakuntien mella-koissa, Kaukaasiassa ja Venäjän kylissä), eivätkä niihin sisälly ne, jotka on telotettu sotilasviranomaisien antamista *paljaista hallinnollisista määräyksistä*. Eivätkä tällaiset tapaukset ole harvinaisia, kuten kävi selville useammista keskusteluista, mitkä tapahtuivat senaatin ensi osastossa (katso 5 lukua), jossa senaatti (pienellä enemmistöllä) tunnusti, että telotukset, jotka toimitettiin *ilman sota-oikeudessa tapahtuvaa kuulusteluakin, eivät olleet laittomia piiritystilan aikana, sellaisena kuin keisari oli sen julaissut*. Näistä telotuksista, päätti senaatti, ovat sotilasviranomaiset suorastaan vastuullisia keisarille, jonka määräyksiä he panevat toimeen.

Koska ei ole olemassa mitään virallisia numeroita, jotka koskevat kuulustelutta tapahtuneitten telotusten eri luokkia, emme voi tehdä muuta kuin esittää numerot, jotka on

Telotukset toimitetaan suuressa salaisuudessa yöllä, ja viime touko-kuussa saatiin tietää, että Moskovassa oli tapahtunut viisitoista telotusta, joista ei ollut annettu mitään tietoa lehdille.

koottu tarveitamme varten edellä mainitussa tiedustelussa samalla totuuden perillepääsemishalulla kuin esitetty numerorivikin. Ne ovat seuraavat: *Ammuttu tuomitsematta* v. 1905 376, v. 1906 864, v. 1907 59 ja v. 1908 32 (10 ensi kuukautena).

Koettaessaan puolustaa Venäjällä tapahtuvaa suurta telotusmäärää, viittaa nykyinen ministeriö tavallisesti siihen melkoiseen murha- ja murhayrityslukuun, mistä viralliset tilastot tietävät. Nämä numerot ovat seuraavat:

1905 (2½ kuuk.)	murhattuja	222,	haavotettuja	217
1906	„	1,126	„	1,506
1907	„	3,001	„	1,076
1908	„	1,820	„	2,083

Nämä numerot esitettiin duuman kuolemanrangastuksen poistamiseksi asetetulle toimikunnalle, joka kokoontui kesäk. 3 p. 1909. Ja numerot esittäessään lisäsi poliisitoimituskunta: „Näihin sisältyvät *kaikki* rikokset, jotka on tehty *kaikissa* niissä paikoissa, mitkä ovat piiritystilain (erityisen ja lisätyn *okhranan*) alaisia.“

Oikean käsityksen saamiseksi on näitä numeroita kumminkin verrattava murhien ja haavotettujen henkilöjen lukumääriin tavallisina aikoina. Ja kun tämä on tehty, käy selville, ettei edellä esitettyjen numerojen mainitsemisessa luvuissa *ehdottomasti ole mitään ylimääräistä lisäystä, mikä saattaisi puolustaa säännöllisen oikeuden lykkäystä ja Venäjän luovuttamista lakien alaisiksi, jotka vallitsevat sodanaikana.*

Tässä ovat tavallisten aikojen numerot:

Murhien luku yksistään Euroopan Venjällä.

Näinä aikoina lisääntyi väestö vähitellen 65 70 miljoonaan.	Tavallinen vuotuinen murhasyöttösten luku.	Telotuksia.	
		Tavallisten oikeuksien toimesta.	Sotaoikeuksien toimesta.
1874—1878	3,599	—	Yleisten 211 Valtiollisten 70 (1856—1890)
1879—1883	4,161	—	
1884—1888	5,170	—	
1889—1893	5,137	—	102 24
1894	4,991	—	(1891—1900)

Tarkastaessamme *välittömästi vallankumouksen edellä* tapahtuneita väkivallantöitä huomaamme, että 142,700,000 henkeen nousevassa väestössä 1904 oli 2,800 henkilöä *tuomittu* murhasta ja 3,778 haavotuksesta (oikeusministerin virallinen selostus 1904). Näyttää siis siltä, että väkivallantyöt 1907 äkkiä lisääntyivät – ilman mitään tutkintoa toimeenpantujen lukemattomien telotusten aiheuttamina karkotusrangastusten aikana erittäinkin Siperiaan, Kaukaasiaan ja Itämerenmaakuntiin, sekä kyläpoliisien hirvittävien raakuuksien tähden. *Mutta 1908 ei ollut minkäänlaista lisäystä.* Piiritystilan pysyttämistä valtakunnan kahdessa kolmanneksessa ei siis voida puolustaa tällä perusteella. Tämä seikka onkin pakosta tunnustettu, kun duumassa väiteltiin piiritystilaa koskevaista laista helmik. 11 – 14 p. (v. I.)

Nykyään useimmissa Venäjän maissa toiminnassa olevan sotalain vallitessa kohdellaan *vähimpiäkin maataloudellisia häiriöitä, vieläpä maanomistajan ladon tai heinäsuovan polttamista* kuolemaa ansaitsevana tekona. Mutta itse sota-oikeudetkin julistavat mitä vastenmielisimmin kuolemanrangastuksen sellaisissa tapauksissa. Niitten jäsenet tuomitsevat jälestäpäin yksityisinä henkilöinä äänekkäästi velvotuksen, jonka vaatimuksesta heidän täytyy sovelluttaa sotalakia ja keisarin määräyksiä kaikessa ankaruudessaan.

Niinpä Ufassa viime maalisk. 31 p. istuva sota-oikeus julisti seuraavat tuomiot viidelle paikkakunnan talonpojalle, jotka olivat ryöstäneet eräältä toiselta talonpojalta 1 ruplan 40 kopeekkaa: *Pavel Abramoffille* kuolemantuomio, *Pjotr Abramoff* ja *Stepan Antonoff* 10 vuodeksi pakkotyöhön, *Mihail Bagunoff* 8 vuodeksi vankeuteen ja *Kutsma Antonoff* 2 kuukaudeksi vankeuteen.

Oikeus julisti tuon julman tuomion sentähden, että *laki on sellainen sodanaikana*; mutta pyysi heti sen jälkeen kuvernööriä lieventämään tuomion. Useimmilla oikeuksilla ei kumminkaan ole sitä rohkeutta, ja ihmisiä hirtetään rikoksista, joista säännöllisissä oloissa tuomittaisiin vankeutta muutamaksi kuukaudeksi, jopa vain joksikuksi viikoksi.

Monta samallaista tapausta voitaisiin mainita. *Moskovassa* tuomitsi sota-oikeus eräältä Moskovan kuvernementistä kotoisin olevan talonpojan kuolemaan siitä, että tämä oli

sytyttänyt valtioneuvostonjäsenen hra *Schlippen* maatilalla olevan heinäsuovan palamaan.

Novotsherkaskissa tuomitsi sota-oikeus muutamassa päivässä kuolemaan kaksikymmentä miestä – yhden näistä sentähden, että tämä oli eräälle toiselle vangille puhunut murhayrityksen tekemisestä erästä poliisia vastaan (*Rjetsh* huhtik. 1909). *Tambovin* kuvernementissa tuomittiin viime maaliskuussa kahdeksantoista henkilöä hirtettäväksi, näistä 3 naista siitä syystä, että nämä olivat antaneet suojaa jollekin ryövärielle, ja yksi talonpoika sentähden, että tämä oli sytyttänyt tyhjän ladon palamaan. (*Russkija Vjedomosti* 22/3 1909.)

Telotuksia *Novotsherkaskissa* panivat täytäntöön siihen toimeen vapaaehtoisesti tarjoutuneet rikosvangit sellaisella kauhealla tavalla, että muutamien telotettujen tuskanhuuto kesti neljännestunnista puoleen tuntiin asti. Telottaja kuristi ihmisiä omin käsin. Kun telotukset tapahtuivat eräässä syrjäisessä tuon kaupungin laitaosassa keskellä talvea, tuotiin tuomitut telotuspaikalle puoleksi paleltuneina. (*Rjetsh* huhtik. 1909.)

Seurauksena kiireestä, jolla kaikki asiat toimitetaan sota-oikeuksissa, ovat oikeuserehdykset paljoa yleisemmät kuin tavallisesti on laita. Niinpä kävi selville, että niistä vangeista, jotka Odessassa hirtettiin viime helmik. 1 p. *Orenbach*, *Greyerman* ja kaksi *Truger*-veljestä oli tuomittu erehdyksestä. He eivät ainoastaan olleet ottamatta osaa erään talon puolustukseen, johon muutamat anarkistit olivat lukinneet itsensä, ottaen laukauksilla vastaan poliisia ja sotaväkeä, vaan juoksivat pois lästä talosta muun väen mukana, eikä heillä ollut kerrassaan mitään tietoa miehistä, jotka olivat lukinneet itsensä huoneeseen.

Kun kuolemantuomio on julistettu, tapahtuu jatkuvasti, että tuomitut saavat odottaa telotusta kokonaisia kuukausia. Telotuksissa tapahtuvat näytelmät ovat julmuuteensa nähden mahdottomia kertoa.

Kysymykseen, joka koskee kenraalikuvernöörien oikeutta telotuttaa ihmisiä, lähettämättä heitä edes sota-oikeuden eteen, paljaista hallinnollisista määräyksistä, ovat useat senaatin jäsenet tehneet vastaväitteitä. Mutta tämä Venäjän ylioikeus kokonaisuudessaan on muutama viikko sitten tehnyt pää-

töksen, että sellainen summittainen telotus johtuu *keisarillisesta käskystä*, jonka kautta piiritystilasäännöt on määrätty, ja että siis kenraalikuvernöörit, pannessaan täytäntöön kuolemanrangastuksen paljaasta hallinnollisesta määräyksestä, ovat yksinomaan persoonallisesti vastuulliset keisarille.

Jos kaikki tämä otetaan huomioon, voidaan helposti nähdä, kuinka tapahtuu, että säännöllisten lakien toiminnan levätessä sota-oikeus, joka on yksinomaan määrätty sodan ajaksi, on anastanut siviilihallinnon paikan ja istutellut hirsi-puita yli koko laajan Venäjän maan.

Sellaisen paikanvaihdoksen tuottama, alentava vaikutus maan tapoihin ja elämään ei kaipaa selitystä.

On myös tarpeetonta sanoa, että tämä suuri teloiusten paljous herättää yleistä tyytymättömyyttä sivistyneissä luokissa. Niinpä Pietarin oikeuspiirin lakimiesten yleinen kokous päätti viime joulukuussa yksimielisesti lausua myötätuntoisuutensa duumassa esillä olleelle välikysymykselle alituisesti kasvavaa kuolemantuomioitten ja viimeksi tapahtuneitten telotusten lukumäärää vastaan.

Sitä paitsi muodostettiin vaikutusvaltaisten henkilöjen kesken äskettäin seura työskentelemään hengenrangastuksen poistamiseksi Venäjällä. Mutta viranomaiset ovat kieltäytyneet rekisteröimästä tätä seuraa sillä verukkeella, että koska hengenrangastus on lain hyväksymä, olisi kaikki yllytystyö sitä vastaan laitonta.

Mitä tulee näitten joukkotelotusten kansaan tekemään alentavaan vaikutukseen, on se varsin hirvittävää, ja moniaita, kerrassaan pöyristyttäviä tosiasioita, jotka koskevat yöllisiä tapahtumia telotusten aikana Moskovan „teurastustarhassa“, kuten ajurit sitä nykyään nimittävät, voitaisiin lisätä tukemaan niitä aatteita, joita *Leo Tolstoi* on niin voimakkaasti esittänyt „En voi olla vaiti“-nimisessä lentotehtisessään.

IV LUKU.

Karkotukset.

Edellisessä luvussa mainittuna aikana (elokuussa 1908) esiintyi *Timesissä* kirjeenvaihtoa, joka koski hallinnollista tietä Siperiaan ja pohjois-Venäjälle karkotettujen lukumäärää. Kun hra *Stead* oli haastattamassa Venäjän pääministeri *Stolypinia*, kertoi tämä hänelle, että hallinnollista tietä karkotettujen luku oli ainoastaan 12,000. Sisäasiainministerin apulainen *Makaroff*, jota hra *Stead* myös kävi haastattamassa pari viikkoa myöhemmin, kertoi kuitenkin, että tämä numero voitiin soveltaa ainoastaan niihin, jotka oli *karkotettu sisäasiainministeriön tekemän päätöksen nojalla*, mutta, lisäsi hän, on myös melkoinen määrä henkilöitä, jotka oli karkotettu paljaista paikallisten kuvernöörien määräyksistä, ja joista sisäasiainministeriöllä ei ollut mitään tietoa. Minä kirjoitin siihen aikaan *Timesiin*, että Siperiaan ja pohjois-Venäjälle karkotettujen lukumäärä meidän arvostelun mukaan lähenei 78,000. Meillä on nyt tarkat numerot, jotka poliisitoimituskunta on ilmottanut duuman lakivaliokunnalle. Poliisitoimituskunta panee numeron 74,000:ksi, ottaen arvatavasti laskuun karanneitten melkoisen lukumäärän. Mutta se ei selosta, kuinka monta näistä on tutkittu, ja kuinka monta on karkotettu hallinnollisesta käskystä. (Tätä asiaa koskevaa selitystä saadaan tuonnempana tässä luvussa.)

Yksityistä tietä tehdyt yritykset määritellä karkotettujen lukua ja niiden jakoa Venäjän valtakunnan eri osiin, eivät ole onnistuneet. Mutta poliisitoimituskunnan (lokakuussa 1908) ilmottaman summan täytyy olla oikea, koska se perustui Siperiaan ja pohjois-Venäjälle pääsiirtovankiloista lähetettyjen miesten ja naisten lukumääriin.

Valtioneuvostolle lähetettyjen asiakirjain mukaan on *sisäasiainministeriön määräyksestä* karkotettujen henkilöiden lukumäärä nyt noussut 15,500:een, luokitettuina seuraavasti:

työmiehiä 6,362, talonpoikia 3,879, ylioppilaita 540, opettajia 792, ammattimiehiä 755, semstvojen virkailijoita 315, tunteuttomia 2,857. Näkyy siis, että kun hallinnollisesti karkotetut ennen pääasiallisesti olivat ylioppilaita ja „sivistyneitä“, on pääryhmä nyt työmiehiä ja talonpoikia, jotka on karkotettu joko lakkojen tähden, maataloushäiriöistä, tai pelkästään siitä syystä, että paikalliset poliisiviranomaiset ovat pitäneet heitä häiriötä tuottavina aineksina.

Olot, joissa karkotetut elävät, ovat yhtä huonot kuin siihen aikaan, jolloin *Kennan*, *Stepniak* ja minä niitä kuvasimme kaksikymmentä vuotta sitten, sillä erotuksella, että nykyään lähetetään karkotettuja sellaisiin paikkoihin, jotka ovat ihan sopimattomia asutukselle, kuten Jenisein suulla kaukana poljoisessa olevaan *Turukhanskiin*. Sikäläisiä oloja kuvaa eräs luotettava henkilö, joka siltä paikkakunnalta kirjoittaa pietarilaiseen *Rjetch*-lehteen, seuraavasti:

»Kaikki karkotetut sijoitetaan Turukhanskin piirikuntaan, joka on Jenisei-virran rannoilla. Turukhanskista Jeniseiskiin on 720 peninkulman matka. Sillä alueella on ainoastaan 64 pientä kylää. Karkotettujen pääjoukko on 30 kylässä, joista suurimmassa, Sumarokovossa on ainoastaan 20 huonetta, kun toisissa taas on ainoastaan 5–7 huonetta 30–49 asujameneen. Muutamien kylien koko väestön lukumäärä ei nouse 20 henkeä korkeammalle. Turukhanskia alempana 670 peninkulmaa laajalla maa-alueella on ainoastaan 37 kylää, joista suurimmassa, Dudinka-nimisessä on ainoastaan 10 huonetta. Muut ovat paljaita postiasemia, joissa on 1, 2 tai 3 huonetta. On helppo ymmärtää, että kun 15 tai 20 karkotettua sijoitetaan sellaisiin pieniin kyliin, ovat he väestölle haitaksi, eivätkä voi saada mitään työtä, josta eläisivät. Tulos on se, että äskettäin kulki 10-miehinen joukkue, joka myöhemmin nousi 25:een, pitkin virran rantaa ryöstäen asukkailta omaisuutta. Kuusikymmentäviisi miestä on nyt syytteessä, ja heidät on jalan marssitettu Turukhanskista Jeniseiskin sotaoikeuteen.

Sydäntäsärkeviä kuvauksia hallinnollisesti karkotettujen elämästä ovat antaneet luotettavat henkilöt, niitten joukossa useampia ensimmäisen ja toisen duuman jäseniä, ja julasseet niitä Venäjän sanomalehdistössä. Sitä paitsi on edessämme suuri joukko kirjoituksia, jotka antavat paljon tietoja näistä

asioista. Julkasimme otteita muutamista. Eräs äiti, ehdottomasti luotettava henkilö, joka on seurannut nuorta tyttäreltään maanpakoon, kirjottaa „hallinnollisesti karkotettujen brittiläiselle apukomitealle“ seuraavaa:

„Minä olen seurannut tyttärentäni, jonka oikeus on elämäniänsä karkottanut Siperiaan, lieventääkseni hänen pitkän matkansa vaivoja — — —. Vietettyään noin kaksi vuotta, tai enemmänkin vankilassa, ennenkuin heitä on tuotu oikeuteen, ovat useimmat karkotetut aivan uuvuksissaan siitä kovasta kohtelusta, jota vankilassa ovat saaneet osakseen. Heidät puetaan pitkiin, karkeihin takkeihin ja raskaihin, huonosti jalkaan sopiviin kenkiin, ja heidän täytyy kantaa kaikki muut vaatteensa selässään säkeissä, jotka painavat noin 30 naulaa. Sillä matkan osalla, joka kuletaan junassa, pannaan miehet ja naiset matkustamaan samassa vaunussa vartijain ja sotamiesten valvonnan alaisina. Nämä miehet ovat tottuneet pitämään vankeja kaikki oikeudet menettäneinä ja kohtelevat siis heitä mielensä mukaan. Naisille on tämä matka erittäin pelottava. Eräessä rautatievaunussa oli kolme naista tavallisten rikoksentekeijäin joukossa, ja kun komentava upseeri halusi kahlehtia heidät parittain, ei hän häikäillyt kytkeä naista mieheen ja pitää heitä näin yhdessä pitkän matkaa. Siinä vaunussa, missä tyttärentäni oli, oli joukko naisia, jotka oli karkotettu sentähden, ettei heillä ollut passia. Useimmat heistä olivat „irralaisia“. Vartijasotilaat juopottelivat näitten kanssa, ja tyttärentäni, joka oli heidän seurassaan, täytyi olla mitä inhottavimpien näytelmien todistajana.

Vielä pahempia asioita näkee siirtovankiloissa, joissa valtiolliset pidetään yhdessä rikoksentekeijäin kanssa mitä likaisimmissa oloissa. Kun he tulevat karkotuspaikkaan, jätetään heidät johonkin pieneen kylään, joka tavallisesti on satojen peninkulmien päässä maakunnan pääkaupungista. Enemmän kuin 100 henkeä jätetään usein pieneen kylään, ja kaikki, mitä poliisiviranomaiset tekevät, on vaarinpitäminen, etteivät nämä pääse karkaamaan. Toisinaan täytyy karkotettujen laopua kaikista talvivaatteistaan voidakseen vuokrata huoneen jonkun talonpojan talosta. Monet olisivat kuolleet nälkään ja viluun, jos eivät heidän karkotetut toverinsa auttaisi heitä. Tavarainhinnat sellaisissa kylissä ovat

hyvin korkeat, johtuen karkotettujen lukumäärästä, ja karkotettujen on kerrassaan mahdoton saada minkäänlaista työtä, tai vähintäkään ansiota. Laki kieltää kaikenmoisen sivistyneille soveltuvan työn.

Minä vietin yhden kuukauden tyttäreni kanssa eräässä kylässä, enkä ole nähnyt muuta kuin työnhaussa turhaan harhailevien miesten epätoivon jäytämiä kasvoja. He koettivat avata pesulaitoksen, mutta kukaan ei antanut vaatteita pestäväksi. Jokainen pesi itse. Sama oli asianlaita kaikkiin työpajoihin nähden. Parantolassa ei ollut lääkäreitä eikä rohtoja, ja kumminkin oli kylästä poistuminen ja maakunnan lähimpään kaupunkiin meneminen jyrkästi kielletty. Kylä, josta puhun, ja jossa tyttäreni pidetään, on parhaita ilmanalaan ja muihin elinehtoihin nähden, ja minä kysyin itseltäni: 'Tunteeko hallitus sen kohtalon, minkä se valmistaa ihmisille, jotka se tällä tavalla lähettää maanpakolaisuuteen?'

Jonkin käsityksen niistä oloista, joissa hallinnollisesti karkoitettut elävät, voi saada seuraavasta selostuksesta, mikä koskee Tobolskin kuvernementin *Narim*-piirikuntaa:

Tämä piirikunta kuuluu siihen suunnattomaan räme- ja metsäalaa, joka länsi-Siperian karttaan on merkitty rämeiköksi, ja joka peittää satojen peninkulmien alan pohjoisesta etelään ja lännestä itään. Sille pääsee ainoastaan virtoja myöten, joitten penkereillä on muutamia kuivia paikkoja, kun taas virtojen välistä maata peittävät melkein läpipääsemättömät metsät. Vielä hiljattain oli se ihan asumaton, ottamatta lukuun muutamia pieniä kyliä. Kymmenkunta pientä uutisasutusta, joissa on muutamia pieniä huoneita, on vastikään ilmestynyt muutamien virtojen rantamille, virtojen, jotka ovat tämän suuren rämeikön vedenlaskimoina. Viime vuotena oli tällä seudulla kumminkin 700 hallinnollista karkotettua.

Hallitus myönsi näille karkoitetuille 1908-vuoden tammikuuhun asti 3 ruplaa 30 kopeekkaa (8 mk. 84 p.) kuukaudessa. Mutta siitä alkaen on raha-annos vähennetty 1 ruplaan 80 kopeekkaan (4 mk. 82 p.) kuukaudessa. Kumminkin saavat ainoastaan hallinnollisesti karkotettut tämän raha-annoksen. Ne, jotka on karkotettu oikeuden päätöksellä, eivät saa mitään. Kyläkunnat, joihin heidät on lä-

hetetty, on velvotettu antamaan heille maata, mutta koska useimmat heistä ovat kaupunkilaisia, saavat he kärsiä nälkää. Isoimmista kylissä ovat karkotetut järjestäneet omat ruokakeittiönsä, jotka tarjoavat aterian päivässä 26 pennistä. Raha, jonka hallitus myöntää hallinnollisesti karkotettujen talvi- ja kesäpukuun, 75 mk. 83 p. vuodessa, on välttämättä käytettävä ruokaan, koska jauhojen ja suolan korkean hinnan vuoksi on kerrassaan mahdoton pitää ruumista ja sielua yhdessä 4 markan 82 pennin kuukausiannoksella, vaikka liha onkin halpaa. Sangen harvat ovat niin onnellisia että voivat työllään ansaita muutaman markan.

Lähellä Tsheljabinskia on noin tuhat karkotettua, enimmäkseen hirvittävässä kurjuudessa. (*Tovaristsh* 6/4 1908).

Duuman sosiaalidemokraattiset edustajat ovat hiljattain saaneet seikkaperäiset tiedot niitten valtiollisten karkotettujen tilasta, jotka oikeudenpäästösten nojalla on lähetetty Siperiaan. Heillä on yksityiskohtaiset tiedot 110 henkilöstä, jotka ovat kulkeneet *Krasnojarskin* siirtovankilan kautta. Suurin osa näistä (77) on työmiehiä ja ainoastaan 24 sivistynyttä. 58 on venäläistä, 19 puolalaista, 20 juutalaista ja 2 saksalaista. Viidesätoista tapauksessa on todettu, että nämä miehet on karkotettu sentähden, että ovat uskoneet kapinaanlyttäjiä (provokaattoreja), ja kolmessa tapauksessa on todistajia pakotettu ruumiin räikkäyksellä todistamaan heitä vastaan. (*Novaja Rusj* 1909).

Eivät nekään, jotka lähetetään Siperian viljavimpiin ja suotuisimpiin eteläosiin, tule muita paremmin toimeen. Ne, jotka eivät ole aatelisia — ja ne ovat suurena enemmistönä — saavat etelä-Siperiassa ainoastaan 2 ruplasta 40 kopeekasta 6 ruplaa kuukaudessa, mutta viimeksi mainitussa tapauksessa on maksettava 5–8 mk kuukaudessa asunnosta. Etelä-Siperian pienissä kaupungeissa on ihan sama työnpuute kuin kaukaisessa pohjolassakin.

Niitten, jotka on karkotettu pohjois-Siperian harvemmin asuttuihin osiin, täytyy turvautua seudun asukkaiden majoihin. Tiedetään hyvin, että ihotaudit ovat hirvittävän yleisiä Siperiassa. Melkein kaikki alkuasukkaat ovat tartunnan vallassa, samoin kuin monet venäläiset talonpoikaisperheetkin. Mutta karkotettujen täytyy asua alkuasukasten pienissä

hökkeleissä ja ovat onnellisia päästessään venäläisen uutisasukkaan mökin nurkkaan.

Alkuperäisestä väestöstä tuntuu karkotettujen läsnäolo yleensä raskaalta taakalta ja se alkaakin tulla näille yhä vihamielisemmäksi. Karkotettujen joukossa olevat pahantekijät lisäävät vihollisuudentunnetta. Varkaudesta ja muista tavallisen lain rikkomuksista tuomittuja henkilöitä lähetetään näet Siperiaan hallinnollisesti karkotettujen seurassa, jotka vietään sinne kapinallisuudesta tai muista valtiollisista loukkauksista. Kenties viranomaiset tekevät näin säästäväisyyden kannalta, ehkäpä muistakin syistä.

Ne, jotka on karkotettu Euroopan Venäjän pohjoisiin maakuntiin, nimittäin Arkankeliin, eivät ole paremmassa asemassa kuin Siperiaan karkotetut. Joukko heistä on kirjottanut duuman jäsenelle *Bulatille* niistä sietämättömistä oloista, joissa he elävät. Kun näitä ihmisiä ei ole karkotettu hallituksen käskystä, vaan oikeudenpäättöksen nojalla, eivät he saa mitään kannatusta hallitukselta. Eivätkä he saa mitään kyläkunnilta. Kun näillä itselläänkin on viljelysmaata niukalta, eivät ne anna karkotetuille lohkoja. „Pelastakaa meidät nälänkärsimisestä ja välttämättömästä näläkuolemasta“, kirjoittivat he eräälle duuman jäsenelle. (*Russk. Vjäd. 1/4 1909*).

Talonpojat jotka on karkotettu maatalousasioita koskevista häiriöistä — ja niitä on sangen paljo tähän aikaan — ovat mitä epävarmimmassa tilassa. *Tsarevissa* (Astrakhanin kuvernementissa), jossa on kaksisataa hallinnollisesti karkotettua, raivoaa lavantauti heidän keskuudessaan. Mitään lääkärinapua ei anneta, ja lavantautisairaat nukkuvat rinnan tovereitten kanssa. Tsarevin yhteisissä makuuhuoneissa, koska yksityisten huoneitten omistajat ovat ajaneet heidät pois tartunnan pelosta. (*Kievskij Vjestnik 29/12 1908*).

Katsellessamme sellaista kurjuutta, joka on järjestelmän välttämätön seuraus, *uskallamme tuskin puhua paikallisten poliisi- ja santarmiviranomaisten vallanväärinkäytöstä*, joka muutamissa tapauksissa tekee asiat vielä huonommiksi. Niimpä eivät *Vjatkan* kuvernementissa olevat karkotetut pitkään aikaan saaneet vaaterahaansa. Lopulta saivat he viime helmikuussa pienen kesävaaterahansa. Talvivaateraha on vielä maksamata.

Tsheljabinskista kertoo sähkösanoma, jonka duuman jäsenen *Tsheidtse* oli lähettänyt vankilahallituksen päällikölle, että karkotetut olivat mitä suurimmassa hädässä, koska viranomaiset eivät olleet antaneet heille ruoka- ja vaaterahaa, sekä kielsivät heitä muuttamasta kylästä toiseen.

Ainoa valoisa piirre on se, että valtiolliset karkotetut panevat parhaansa pitääkseen toisensa reippaassa mielen-tilassa ja estääkseen sisäistä alennustilaa. Kaikkialla ovat he keskinäiseksi avustukseksi järjestäneet omat seuransa, joille kaikki, jotka saavat rahaa kotoaan, maksavat määrätyn prosentin säännöllistä veroa. Tällä rahalla he perustavat ruokakeittiöitä ja pieniä kirjastoja sekä hankkivat luentoja. Mutta kirjain- ja paperinsaannin vaikeus, sekä valoaineen korkea hinta maan pohjoisosissa talvisaikaan menevät äärimmäisyyksiin, ja viranomaiset estävät lakkaamatta sellaisten laitosten perustamista. Muutamissa kaukaisen pohjolan osissa valtaa suoranainen epätoivo karkotetut pitkinä talviöinä. Viime tammi-kuussa teki viisi karkotettua eräässä Obdorskin seudun kaukaisessa asutuspaikassa itsemurhan. Eräs tyttö teki alotteen ja neljä miestä seurasi esimerkkiä. Seuraavat alotteet tarjoavat vielä selvemmän käsityksen muutamien karkotettujen elämästä. Eräs kirjeenvaihtaja, joka kirjoittaa *Ilgan läänistä*, sanoo:

„Meitä on täällä 90 henkeä, enimmäkseen ryhmittyneinä erääseen suureen kauppakylään. Emme saa kerrassaan mitään kruunulta. Onneksi ovat useimmat meikäläiset saaneet jotakin työtä; ainoastaan harvoilla, 10–12:lla ei ole työtä. Meillä on keskinäinen apuyhdistys ja ruokakeittiö, joka tarjoaa ruokaa halvasta hinnasta.“

Tobolskin kuvernementista kirjoittaa muuan karkotettu meidän tiedusteluvaliokunnalle:

Tässä kuvernementissa on meitä noin 2,000, joista lähes 500 on karkotettu oikeuden päätöksellä. Loput on hallinnollisesti karkotettuja. Suurin määrä meikäläisiä on Turan, Beretsoffin, Tobolskin, Surgutin, Taran ja Tjumenin piirikunnissa. Työnsaannista en voi sanoa mitään hyvää. Ainoastaan kesällä saamme vähän työtä kalastuspaikoissa. Kaupungeissa on muutamilla ylioppilailta ja useimmilla taitavilla työmiehillä hyvin palkattua työtä. Mutta suuri määrä meikäläisiä on sängen apealla mielellä, kun ei ole

ollenkaan työtä. Työnpuutteesta kärsivät ankarimmin oikeuden päätöksellä tuomitut, koska hallinnolliset eivät voi tehdä paljoakaan heidän auttamisekseen. Tammik. 9 p:stä 1907 alkaen ovat hallinnollisesti karkotetut, jotka kuuluvat etuoikeudettomiin luokkiin, saaneet ainoastaan 4 r. 80 k. Beretsoffin ja Surgutin piirikunnissa, 4 r. 50 k. Tobolskin piirikunnassa ja 4 r. 20 k. muissa. Naineet miehet saavat vähän apua vaimolle ja lapsille. Aatelismiehet ja ne, jotka ovat saaneet yliopistosivistyksen, saavat 11 r. 25 k. kuukaudessa. Vaaterahaa annetaan myös 25 r. elo- ja 4 r. 80 k. toukokuussa. Mitä muihin karkotettuihin tulee, eivät he saa kerrassaan mitään. He ovat pääasiallisesti Taran piirikunnassa joka on viljavaa seutua, mutta useimmat heistä eivät osaa ollenkaan maanviljelystyötä ja heidän on kovin vaikea saada mitään tehtävää.“

V LUKU.

Ensimmäiselle ja toiselle duumalle annettuja todistuksia, jotka koskevat sota-oikeuksia, teloituksia ja vankiloissa vallitsevaa liiallista tungosta.

Toukok. 10 p. 1906, tuona historiallisena päivänä, jona Venäjän ensimmäinen parlamentti avattiin, ja jona Venäjän kansan valitut edustajat kulkivat katuja pitkin Taurian palatsia kohti, nousi kansan tungoksesta voimakas huuto:

„Anteeksianto! Anteeksianto! Anteeksianto ensin!”

Ja äskensyntyneessä parlamentissa koski ensimmäinen puhe anteeksiantoa. Sen piti *Petrunkevitch*, Venäjän vapaamielisten vanhin johtaja.

„Kunniamme, omatuntomme”, sanoi hän, „vaatii, että ensimmäinen ajatuksemme, ensimmäinen vapaa sanamme omistetaan niille, jotka ovat uhranneet vapautensa rakkaan isänmaamme vapauden hyväksi.” (Suosionmyrskyä.) „Kaikki maan vankilat ovat täpötäynnä.” (Tyytymättömyydenäänä.) „Tuhannet kädet ovat toivossa ja rukouksessa ojennettuina meitä kohti. Ja omatunto kieltää meitä säästämästä mitään mahdollista ponnistusta estääksemme ihmishenkiä enää hukumasta voitossa, joka niin pian tulee olemaan meidän. —”

Eusimäisen duuman seuraavassa istunnossa herätti vapaamielinen edustaja *Roditshoff* hehkuvan kaunopuhelijaassa esityksessään uudestaan saman kysymyksen.

„Kaikkialla ja aina vaalitaistelun aikana”, sanoi hän, „kohosi muitten yli sama huuto: 'Anteeksiantamus!' Me todistamme, että tämä on koko kansakunnan vaatimus, eikä ainoastaan niitten, jotka kärsivät vankiloissa, tai heidän ystäviensä. Verta ei nykyään ole vuodatettu niin usein kuin kolme kuukautta sitten, mutta kumminkin on viime kuukaudellakin Venäjällä telotettu 99 henkeä — —. Me,

jotka olemme täällä duumassa, emme voi työskennellä; tuo tunne masentaa meitä. Nuo veriset haamut ovat täällä – aivan tässä salissa. Ne täytyy poistaa, jotta me voisimme tehdä työtämme. »

Toinen toisensa jälkeen kertoivat duuman jäsenet, jotka äskettäin olivat itse olleet kärsimässä mielivaltaista vankeus-rangastusta, masentavia tapahtumia omasta kokemuksestaan.

»Minä itse», sanoi isä *Krassun* puhujalavalta, »olin vankilassa, jossa oli 400 vankia. Kaikki saivat päivittäin 6 kopeekan annoksen, mikä hädin tuskin esti kuolemasta nälkään, mutta se ei ollut riittävä suojaamaan alituiselta nälänkärsimiseltä. Minä kysyin vangeilta: 'Miksi teitä piestään solmuruoskilla? Miksi teidät heitettiin vankilaan?' Ja vastaus kuului aina: 'Poliisit vangitsivat meidät sentähden, että kieltäydyimme heitä lahjoamasta! »

»Te olette täällä kuulleet niistä kaameista haamuista, mitkä leijailevat maamme yläpuolella», sanoi edustaja *Miklaseffski*. »Tahdon huomauttaa teitä kahdesta uhrista, jotka tunsin persoonallisesti; ne olivai ylioppilas *Grigorjeff* ja asianajaja *Tararjkin*. *Grigorjeff* ammuttiin sentähden, että eräs toinen mies, pelastaakseen oman henkensä, selitti *Grigorjeffin* puhuneen eräessä kokouksessa. Ja tämä selitys riitti tuomitsemaan pojan. Asianajaja *Tararjkin* koetti turhaan väkuauttaa upseerille, joka määräsi sotamiehet ampumaan hänet, että tämä toimi laittomasti. Hänet ammuttiin sittenkin tutkimatta ja kuulustelematta.»

Kenraali *Kusmin-Karavajeff* – joka itse oli sotilasiamies ja jäsen, istuen perustuslaillisten demokraattien oikealla puolella – vetosi duumaan virallisen verenvuodatuksen kauhuja vastaan.

»Enemmän kuin kuusisataa miestä», sanoi hän, »hirtettiin, ammuttiin tai tapettiin muilla mitä hirvittävimmillä keinoilla viimeisten neljän kuukauden aikana ilman kuulustelua, tai oltuaan ilvekuulustelun alaisina. Tämä numero on kauhistuttava ja osottaa vielä lisäksi, että hengenrangan-gastuksen päävaikutin täällä Venäjällä on verenhimoinen kostonjano.

Istunto toisensa jälkeen käytettiin duuman ensimmäisestä istuntokaudesta keisariin ja hallitukseen vetoamuksilla anteeksiannon hyväksi. Tällä aineella oli myös ensi sija

duuman vastauksessa valtaistuinpuheeseen. Vedottiin kuuroihin korviin. Toivottoman taistelun jälkeen, joka kesti enemmän kuin kaksi viikkoa, peräytyi duuma ja ryhtyi lainsäädäntötyöhön. Mutta valituksia ja pyyntöjä tulvi jokaista toimivaa seuraa edustavalle jäsenelle, riistäen heiltä tarpeellisen tyyneyden. Silloin alkoivat yhtämittaiset, hallitukselle tehdyt välikysymykset.

Toukok. 21 p. 1906 teki duuma yksimielisesti seuraavan välikysymyksen hra *Stolypinille*:

»Tietääkö ministeri, että viranomaiset ovat täyttäneet kaikki vankilat tungokseen asti, että vankien joukossa on henkilöitä, jotka väitetään syyttömiksi, että poikkeus- ja sotalakejakin on loukattu pitämällä vankeja vankilassa laissa määrätyn ajan yli, eikä heitä vastaan ole tehty mitään syytöstä, toimenpide, joka on saattanut heidät perinpohjaiseen epätoivoon ja vapaaehtoiseen nälännäkemiseen?»

Hallitus odotti kokonaisen kuukauden ennenkuin se vastasi tähän välikysymykseen.

Toukok. 25 p. tekivät duuman jäsenet toisen yrityksen pyövelien käden pidättämiseksi. Duuma sai sähkösanoman, joka kertoi, että summittainen sota-oikeus oli tuominnut kahdeksan miestä kuolemaan Itämeren maakunnissa, että tuomitut olivat halunneet saada vedota korkeampaan oikeuteen sillä perusteella, että heidän kuulustelunsa oli kokonaan lyöty laimiin, mutta että kenraalikuvernööri oli kieltänyt heiltä vetoamisoikeuden ja vahvistanut tuomion. Duuma pyysi hallitusta lykkäämään telotuksen tnonnemmaksi ja sallimaan tuomittujen vedota. Mutta tällöin lähetettiin Pietarista kiireellinen määräys, että nuo kahdeksan miestä oli heti telotettava, ja kun telotus oli toimitettu, ilmotti hallitus duumalle, että pahaksi onneksi nyt oli liian myöhäistä enää keskustella asiasta.

Lukuisiin välikysymyksiin ja pyyntöihin lykätä tuonemmaksi telotukset tuli aina vastaus:

„Emme voi sitä tehdä. Niin kauan kuin laki on olemassa, täytyy meidän täyttää se.“

Duuma päätti poistaa tämän esteen, ja toukok. 31 p. 1906 annettiin lakiehdotus, jossa oli kaksi pykälää:

1) hengenrangastus on poistettava; 2) kunnes rikoslain tarkistus on toimitettu, on hengenrangastuksen sijaan pan-

tava raskain rängastus, mikä välittömästi on sen edellä rängastusasteikossa.

Kun tämä lakiehdotus oli tehnyt tavallisen laillisen kiertokulkunsa, hyväksyi duuma sen yksimielisesti heinäk. 11 p. 1906, mutta se ei koskaan saanut keisarin vahvistusta, ja telotukset ovat jatkuneet samassa määrässä.

Lakiehdotuksesta kiisteltäessä kertoi edustaja *Nadvorski* kokoukselle, että kaksisataa Varsovan lakimiestä oli lähettänyt muodollisen valituksen senaattiin Lublinin ja Varsovan kenraalikuvernööreistä, joitten käskystä seitsemäntoista nuorukaista oli ammuttu kuulustelutta.¹ Senaatti jakaantui, tehdessään päätöstä tästä esityksestä. Muutamat senaattorit selittivät, että kun kuvernöörit toimivat sotalakien alaisina, on heillä oikeus käyttää mitä keinoja tahansa, jotka huomaavat sopiviksi. Vähemmistön mielestä ei sotalaki anna erotuksetonta telotusoikeutta, mutta siitä huolimatta olisi tämä valitus hylättävä, *koska ainoastaan niillä, jotka ovat olleet laittoman menettelyn uhreina kuvernöörien puolelta, on oikeus valittaa.* Tämän erimielisyyden tähden senaatti lykkäsi asian käsittelyn, kunnes päästäisiin yksimielisyyteen. Yhä uudelleen väiteltiin tästä asiasta senaatissa, viimeksi toukokuussa 1909, mutta senaattorit pysyivät lujina erimielisyydessään, toiset väittäen, että kenraalikuvernööreillä sotalain voimassa ollessa olisi oikeus sen 12 osan perusteella telottaa oman mielensä mukaan, ja että he ovat vastuullisia

¹ Varsovan lakimiehet mainitsivat seuraavat tapaukset:

Tammik. 2 p. 1906 ammuttiin Lublinissa 17-vuotias poika Markovski ilman mitään muodollista kuulustelua. Tammik. 3, 4 ja 18 p. (v. l.) ammuttiin Varsovassa tuomiotta (kun heitä ensin oli kidutettu) 16 nuorta miestä, joista yksi oli 15, kaksi 17, kolme 18 vuoden ikäistä.

He huomauttivat myös, että Kielcen kenraalikuvernööri oli tammik. 13—26 p. 1906 antanut määräyksen, jonka mukaan jokainen, jolta löydetäisiin aseita, olisi telotettava; ja jos 14 vuotta nuoremmilta lapsilta tavattaisiin aseita, olisi kuolemanrängastus sovellettava heidän vanhempiansa. Puolan maakuntien päällikkö lakkautti tuon määräyksen sentähden, että se vedettiin julkisuuteen. Mutta kuinka monta kenraalikuvernööriä *toimi* sellaisilla perusteilla päästämättä niitä julkisuuteen?

Varsovan lakimiesten syytöskirjelmä julastiin kaikissa johtavissa päivälehdissä, samoin V. Vladimiroffin „Piirteitä nykyajan telotuksista“-nimisessä teoksessa, Moskovassa 1906.

ainoastaan keisarille, toiset uudistaen väitteensä, että tuo menettely epäilemättä oli laiton, mutta että ainoastaan uhreilla oli oikeus valittaa. Kun uhrit jo olivat haudoissaan, jatkavat kenraalikuvernöörit tähän asti esteettä menettelyään.

Silmäillessään duuman istuntoa koskevia virallisia pika-kirjotusselostuksia tapaa joka sivulla hallitukselle tehtyjä välikysymyksiä, jotka koskevat lukemattomia laittomia ja mielivaltaisia tekoja, semmoisia kuin esim. tuhansien kylä-koulunopettajien, talonpoikien, työmiesten ja sivistyneitten karkotukset. Mainitsen muutamia tilapäistapauksia:

»Oltuaan neljä kuukautta vankilassa lähettivät miehemme sähkösanoman hra Stolypinille, pyytäen päästä vapaiksi tai kuulusteltaviksi. Toukok. 2 p. saatiin vastaus, jossa määrättiin, että heidät oli heti karkotettava, yhdeksän Narim-paikkakunnalle (eräseen länsi-Siperian autioon kolkkaan) neljäksi vuodeksi, ja yksi, joka oli keuhkotautinen, Astrakhanin maakuntaan kolmeksi vuodeksi. Nämä vangit olivat enimmäkseen semstvojen jäseniä, ja heidät oli vangittu syyttömästi. Heiltä ei oltu löydetty mitään epäilyttävää, eikä heitä vastaan oltu tehty mitään syytöstä. Heiltä ei edes oltu kyselty mitään. Allekirjottaneet t:ri Shiriajeffin, insinööri Andrianoffin vaimot y. m.»

Samassa istunnossa saatiin Voroneshista toinen sähkösanoma, minkä oli lähettänyt t:ri Romanoffskin vaimo, jonka mies vastikään oli karkotettu kolmeksi vuodeksi Narimin paikkakunnalle.

»Minä rukoulen teitä tutkimaan asiaamme. Mieheni karkotus on tapahtunut perinpohjaisesta väärinkäsityksestä. Kirjotetussa karkotuskäskyssä puhutaan miehestäni 'opettajana', ei 'tohtorina', ja nimi on ilmotettu 'Romanoffiksi', ei 'Romanoffskiksi'. Hänet karkotettiin, vaikka ei häntä edes kertaakaan kuulusteltu.»

Samana päivänä sai duuma Umanin kaupungista sähkösanoman, mikä kertoi, että 37 talonpoikaa, jotka oli syösty epätoivoon pitkällisellä vankeudella ilman kuulustelua, tai syytöstä, olivat kielläytyneet nauttimasta ruokaa kuutena päivänä, pyytäen kuulustelua ja selittäen päättäneensä kuolla, jos heiltä tämä kielletäisiin.

Samassa eduskunnan istunnossa tehtiin vielä välikysymyksiä asioista, jotka olivat näkyneet julkisuudessa otsikoilla:

1. Telotus ilman kuulustelua, tai tutkimusta.
2. Kidutukset ja pieksennät, jotka ovat nousseet 400 solmuruoskaniskuun.

3. Talonpoikien tilojen ja omaisuuden sekä yleisten rakennusten polttaminen sotaväen ja viranomaisten toimesta y. m.

Tämä istunto ei ollenkaan ollut poikkeusluontoinen. Päinvastoin olivat melkein kaikissa muissa istunnoissa erilaisia julmuuksia, laittomia vangitsemisia ja telotuksia koskevat välikysymykset paljoa lukuisammat. Noitten välikysymysten sisällykset ovat tuskallisen yksitoikkoisia: „Vankila on tungokseen asti täynnä.“ „Vankeja, jotka kärsivät nälkää, pidetään kuukausittain tutkimatta tai kuulustelematta.“ „Kolmeakymmentäviittä vankia Riigassa uhkaa telotus. Pikaiset toimenpiteet pakottavia.“ „Tshernikoffista kotoisin oleva asianajaja *Pukhtinski* on pidetty kolme kuukautta vankilassa syyttämättä ja on nyt maanpakolaisuudessa Siperiassa. Hänen vaimonsa ja viisi lastaan ovat kokonaan epätoivon vallassa. Pukhtinskin ainoa loukkaus oli se, etteivät paikalliset viranomaiset pitäneet hänestä Tshernikoffin yhdistyksen asianajajana.“ „Minskiläistä insinööriä *Farmakoffskia* pidetään vankilassa huolimatta hänen arveluttavasta sairaudestaan ja oikeuden määräyksestä laskea hänet pois. Samassa vankilassa ovat asianajaja *Havanski*, tri *Kaminski*, asianajaja *Rogalevitsh*, monta sanomalehtimiestä ja muita. He ovat olleet vangittuina monta kuukautta, eikä ole ilmoitettu mitään heidän pidätyksensä syytä.“ „Kaksi varsovalaista nuorukaista, 18 ja 19 vuoden ikäiset, vedetään sota-oikeuteen sentähden, että ovat lyöneet koulunopettajaansa. Telotus uhkaa heitä.“

Tämä tapahtui kesäk. 6 p., jona erilaisia julmuuksia koskevat kaksikymmentäkuusi välikysymystä alistettiin duuman harkittaviksi. Seuraavassa istunnossa, kesäk. 9 p. tehtiin kolmekymmentäkaksi samallaista välikysymystä. Tämä alituisesti lisääntyvä lukumäärä teki duumalle mahdottomaksi asioista edes keskustelemisen. Ne annettiin yksinkertaisesti vain 33-jäseniselle toimikunnalle siirrettäviksi ministeriöön, joka yhä pysyi vaiti asiasta. Kysymys oli kumminkin polttava, vaatien välitöntä, vakavata huomiota, kuten näkyy seuraavista esityksistä:

»Huhtik. 11 p. vietiin meidät vangittuina Ijenskin van-

kilaan piirikunnan päällikön käskystä. Sotamiehet ryöstivät meiltä kaikki rahamme ja alkoivat poliisi Volokhovskin käskystä piestä meitä kivääreillään sekä potkia meitä kunnes väsyivät. Ruumiimme olivat kauttaaltaan haavotettuina ja veri juoksi suustamme, nenästämme ja korvistamme. Muuttamien meikäläisten kylkiluut, jalat ja käsivarret olivat poikki. Vidhovskia, erästä vanhaa ja raajatrikkoa miestä kohdeltiin julmemmin kuin ketään muuta. Hänet laahattiin tukasta koppiin, ja hän menetti tajuntansa. Tultuaan tajuihinsa pyysi hän saada tavata pappia, mutta pyyntö hylättiin. Kuutena päivänä peräkkäin pidettiin meitä ruoatta ja vasta seitsemäntenä päivänä annettiin meille jokaiselle 10 kopeekkaa ruokaa varten. Tähän asti ei meitä ole syytetty mistään eikä kuulusteltu. Ainoastaan piirikunnan päällikkö selitti vaimollemme, kuinka meidät oli vangittu sentähden, että joku Binegraket-niminen mies oli lähettänyt syytöksen siitä, että olimme ottaneet osaa perustuslain antamisen kunniaksi pidettyihin juhlallisuuksiin.»

»Me Kitoffin kylästä kotoisin olevat talonpojat pyydämme teitä suojelemaan meitä poliiseilta. Kesäk. 5 p. tapoivat he kolme meistä ja haavottivat kolme muuta syyttömästi. Jumalan tähden tutkikaa asia ja suojelkaa meitä!«

Keskustelujen aikana kesäk. 9 p. kertoi edustaja Rosenbaum duumalle, että Minskin kaupungissa oli vangittu monta syyttömiä ihmistä.

»Kun», sanoi hän, «me puhuimme kuvernöörillemme, hra Khurloffille asiasta, vastasi hän: 'Kenties vankilassa on syyttömiä ihmisiä, mutta kun he kerran ovat vankilassa, ei heitä saa päästää pois.'«

Tämä kuvernööri Khurloff on eräs Venäjän kuuluisuus. Kun lokakuun julistuskirja oli annettu, piiritti hän erään kansalaiskokouksen sotaväellä ja määräsi tämän ampumaan kuolijaaksi ihmiset, kun he poistuivat salista. Satoja ammuttiin. Tuon sankarityön jälkeen korotettiin Khurloff kaikkien Venäjän vankilain päälliköksi. Hänen aikanaan täytettiin Schlüsselburgin vankila, anteeksiannon jälkeen v. 1905, uudelleen kymmenkertaisesti, tuotiin kahleet, pantiin toimeen pieksentä ja muita raakalaisuuksia.

Venäjän vankilain terveydelliset olot kohosivat sellaiseen huippukohtaan, että lavantauti ja kerpukki alkoivat vähentää

vankilaväestöä. Kuitenkin on vankien lukumäärä aina lisääntymässä, kuten saamme nähdä virallisista numeroista.

Muutama kuukausi sitten ylennettiin Khurloff edelleen sisäasiainministerin, *Stolypinin* apulaisen apulaiseksi.

Ennemmin mainittuna päivänä (kesäk. 9 p. 1906) sai duuma tietää, että yksitoista henkeä oli tuomittu kuolemaan Riigassa. Syytös perustui yksinomaan heidän omiin todistuksiinsa, mitkä oli heiltä kiristetty hirvittäväillä kidutuksilla. Heidät ruoskittiin ja haavat täytettiin sitten suolalla. Heidän hiuksensa revittiin päästä, ja ladatut revolverit pidettiin heidän otsansa edessä.

Venäjän lain mukaan on hallituksella oikeus lykätä vastausenantaminen duuman välikysymyksiin yksi kuukausi eteenpäin, ja tässä tapauksessa käytti se sitä täydellisesti hyväkseen, huolimatta siitä, että välikysymysten luonne oli mitä pakottavinta. Mutta viimein tämä kuukausi loppui, ja hallituksen jäsenet rupesivat vastaamaan muutamiin välikysymyksiin. Kumminkin saattoivat vastaukset täydellisen pettymyksen duumalle. Kesäk. 14 p. ylisotaprokuraattori *Pavloff*, vaikka hän täysin tunnusti laittomat telotukset ja kuolemantuomiot, mitkä välikysymyksissä mainittiin, tyytyi selittämään, että kenraalikuvernöörit olivat saaneet vallan menetellä sotalain aikana oman harkintansa mukaan, että he kieltäessään sota-oikeuden kuolemaan tuomitsemia henkilöitä vetoamasta, menettelevät oikeuksiensa mukaan, ja ettei keskushallituksella siis ole voimaa puuttua asiaan. (Selostus ensimmäisen istuntokauden yhdeksännestoista istunnosta.)

Kesäk. 21 p. oikeusministeri *Stsheglovitoff*, vastatessaan välikysymykseen, mikä koski kahta varsovalaista nuorukaista kohdannutta sota-oikeuden tuomiota sentähden, että nämä olivat lyöneet opettajaansa, selitti, että keskushallituksen viranomaiset eivät voi sekaantua asiaan, koska kenraalikuvernöörien valtaan kuuluu jättää jokainen rikollinen, jonka he tahtovat, sota-oikeuden huostaan siviilioikeuden asemasta. Näin voi lyhytaikaisen vankeusrangastuksen sijaan tulla kuolemanrangastus kenraalikuvernöörin päätöksestä.

Samana päivänä hra *Stolypin* kuitenkin, vastatessaan välikysymyksiin duumassa selitti, myöntäen muutamien viranomaisten syyllisyyden, ettei hän ollut vastuullinen edellisen

hallituksen laittomuuksista ja lupasi estää niiden uusiutumista niin kauan kuin hän olisi virassa.

»Minä toistan», sanoi hän, »että hallituksen mitä pyhin velvollisuus on suojella rauhaa ja lakia eikä ainoastaan työn vaan myös elämisen vapautta. Ja kaikki ne rauhotustoimenpiteet, joihin minä ryhdyn, eivät merkitse taantumuksen tuloa, vaan järjestyksen, joka on välttämätön, mitä tärkeimpien uudistusten aikaansaamiseksi.»

Enemmän kuin kolme vuotta on kulunut siitä ajasta. Ei ensi askeltakaan ole astuttu Stolypinin ennustamia uudistuksia kohti, kun taas kuulustelematta pidettyjen vankien ja karkotettujen luku on yhä lisääntymässä virallistenkin numerojen mukaan.

Välikysymysten lukumäärä lisääntyi jatkuvasti, ja ministeriö alkoi vastata niihin tukkukaupalla.

Heinäk. 16 p. sisäasiainministerin apulainen *Makaroff* vastasi 33 välikysymykseen samalla kerralla. Hänen vastauksensa oli puhtaasti muodollinen. Hän myönsi muutamia tapauksia, joissa henkilöitä oli vangittu määräyksistä, joita ei samalla ollut vahvistettu allekirjotuksella, mutta enimmäisessä tapauksissa oli hänen vakuutuksensa mukaan sellaiset määräykset annettu, ja koska kenraalikuvernöörille oli annettu valta vangita ihmisiä oman harkintansa mukaan, oli kaikissa noudatettu lakia.

Seuraavassa istunnossa, heinäk. 17 p. nousi uusien välikysymysten lukumäärä 379:ään; tuskin yhteen kymmenestä vastattiin. Senjälkeen hajotettiin duuma.

Kun toinen duuma kahdeksan kuukautta myöhemmin kokoontui, luki hra Stolypin ministerillisen selityksensä, jossa hän sanoi, että ministeriö antaisi duumalle erityisen lakiehdotuksen, jonka mukaan vangitseminen, tarkastus ja yksityisen kirjeenvaihdon avaaminen sallittaisiin ainoastaan oikeusviranomaisten kirjoitetun määräyksen perusteella, viranomaisten, joitten velvollisuutena myös olisi kahdenkymmenenneljän tunnin kuluessa todeta poliisin määräyksestä toimitetun vangitsemisen laillisuus. Tästä oli tuleva muuttumaton, säännöllinen laki, jota olisi aina noudatettava, paitsi sodan tai vallankumouksen aikoina.

Tästä lupauksesta huolimatta ovat poikkeuslait voimassa kaikkialla maassa, ja hallinnollisesta määräyksestä toimeen-

pannut karkotukset ja vangitsemiset ovat lukuisampia kuin ennen.

Toinen duuma ymmärsi ensi istunnostaan alkaen, että olisi toivotonta työtä koettaa hillitä hallituksen lukemattomia väärinkäyttöjä. Välikysymysten esitysmäärä rajotettiin mitä huutavimpiin tapauksiin, pääasiallisesti itsepuolustuskyksymykseen, s. o. kun edustajien persoonallista loukkaamattomuutta rikottiin. Tässä muutamia esimerkkejä sellaisista tapauksista. Huhtik. 12 p. 1907 tehtiin seuraava välikysymys:

»Jouluk. 11 p. 1906 tutki Moskovan sota-oikeus kahden Kabloff-veljeksien ja kahden Karakanikoff-veljeksien asiaa syytöksen johdosta, että nämä olivat haavottaneet erästä poliisia, tuomiten heidät elinkautiseen rangastusvankeuteen. Samana päivänä kumosi Moskovan kenraalikuvernööri Herschelmann laista ja pääministerin hänelle lähettämistä erikoiskiortokirjeistä huolimatta tämän tuomion ja määräsi toisen sota-oikeuden tutkimaan näitä neljää miestä. Toinen tutkinto pidettiin kohta, ja nuo neljä vankia tuomittiin ja telotettiin heti.» (Virallinen selostus 2 istuntokauden 19:nnessä istunnosta.)

Huhtik. 15 p. 1907 luettiin duumassa useampia välikysymyksiä, jotka koskivat Riigan, Astrakhanin, Algatshinkin, Akatuin y. m. eri vankiloissa säännöllisesti käytännössä olevia kidutuksia.

Välikysymys, joka koski Riigan ja muitten Itämeren-maakuntain vankiloissa käytännössä olevaa säännöllistä kidutusjärjestelmää, tuli tunnetuksi kaikkialla Euroopassa (kiitos siitä englantilaisen *»The Tribune»*-lehden tekemille paljastuksille). Tähän välikysymykseen vastasi duumassa sisäasiainministerinapulainen *Makaroff*, joka, samalla kuin hän myönsi vankien pahoinpitelyä tapahtuneen Riigan vankilassa, kieltäytyi soveltamasta sille „räikkäyksen“ nimeä. Hän sanoi, että loukkauksiin syyvät virkailijat oli jo erotettu virasta, ja että heitä vastaan oli ryhdytty oikeudellisiin toimenpiteihin. „Nykyään“, sanoi hän, „meidän täytyy odottaa nähdäksemme, mitä lakioikeudet sanovat. Minusta ovat tätä kysymystä koskevat väittelyt ennenaikaisia.

Selitys annettiin huhtik. 23 p. 1907. Toukok. 30 p. puhui hra Makaroff jälleen Itämerenmaakunnissa tapahtuvista kidutuksista näillä sanoilla:

»Kaukana siitä, että tahtoisin väittää, ettei poliisi kuulustelujen aikana Itämerenmaakunnissa olisi muutamissa tapauksissa lyönyt vankeja. Minun täytyy sanoa teille, että viime ja osaksi tänä vuotena on neljäkymmentäkaksi syytöstä tehty poliisiasiamiehiä vastaan väkivallan käyttämisestä. Yksi näistä syytöksistä keskeytettiin todistusten puutteessa; toisessa tapauksessa tuomittiin syytetty yhdeksi vuodeksi vankeusrangastukseen. Muut tapaukset ovat vielä tukimuksen alaisia.»

Tosiasia on kuitenkin se, että Venäjän sanomalehdet vakuuttavat kaikkien kidutuksen pääjärjestäjien Riigassa ja muissa Itämerenmaakuntien kaupungeissa edelleenkin olevan viroissaan. Poliisivirkamies *Gregus*, joka Makaroffin selityksen mukaan erotettiin virasta enemmän kuin kaksi vuotta sitten, on saman salapoliisin päämies samassa Riigan kaupungissa.

Toista duumaa kohtasi pian ensimmäisen kohtalo, se hajoitettiin. Senjälkeen supistettiin vaalioikeus, ja kolmannessa duumassa, joka kutsuttiin koolle maaliskuussa 1908, oli enemmistö hallituksen miehiä. Tämä enemmistö luonnollisesti esti jokaisen välikysymyksen, mikä olisi saattanut hallituksen pulaan, ja vankiloissa vallitsevaa hirvittävää tilaa kosketettiin ainoastaan tilapäisesti, kun keskusteltiin vankilahallituksen ja sisäasiainministeriön menoarviosta, kun taas telotusten lisääntyvä lukumäärä tuli päivänvaloon hengenrangastuksen poistamista koskevasta lakiehdotuksesta keskusteltaessa.

Mitä tulee kolmannessa duumassa tehtyihin, vankiloita koskeviin välikysymyksiin, on muutamia niistä jo mainittu edellisissä luvuissa. Täytyy vain sanoa, että kolmannessa duumassa esiintyvillä välikysymyksillä, rajotettuja kuin ovat, ja tehdään valmistavan keskustelun alaisiksi, on vakavuuden luonne, jota ei ministereille tehdyillä kysymyksillä ollut ensimmäisessä ja toisessa duumassa. Välikysymykset tehdään nyt koko puolueitten, eikä yksityisten jäsenten nimessä, ja ennenkuin niitä hyväksytään tehtäviksi kysymyksiksi, ovat ne valmistavan keskustelun esineinä duumassa. Senjälkeen lähetetään ne toimikunnalle, joka katsoo, tokko näissä kysymyksissä on *välikysymyksen aineksia*. Vasta sitten kun toimikunta on hyväksynyt välikysymyksen, esitetään se duumalle, ja silloin on asianomaisilla ministereillä vapaus joko heti antautua keskusteluun, tai vastata välikysymykseen kuukauden kuluessa.

Toinen osa.

VI LUKU.

Yllytys väkivallantekoihin ja poliisivirkailijain osanotto rikoksiin.

Tuskallisen esiinpistävä piirre nykyajan venäläisessä elämässä on hallituksen asiamiesten usein tapahtuva yllytys väkivaltaan, asiaintila, joka muutamien viimeisten vuosien kuluessa on tavallomassa määrässä kehittynyt, kun yleisiä varoja tuhataan valtion salapoliisiin kolmelle tai neljälle keskenään kilpailevalle osastolle. Sama on sanottava eri poliisivirkailijain osanotosta kaikellaisiin rikoksiin, seikka, josta äskettäin on paljastettu monta räikeätä esimerkkiä. Seurauksena on, että lakkaamatta tuomitaan kuolemaan nuoria ja kokemattomia ihmisiä, jotka hallituksen salaiset asioitsijat ovat houkutelleet erilaisiin vehkeilyihin. Tämä menettely on äskettäin kehittynyt laajaperäiseksi järjestelmäksi poliisivirkailijain salaisten asioitsijain kesken virkaylennyksen ja sievien rahapalkkioitten saamiseksi.

Jokainen on viime aikoina kuullut puhuttavan eräästä *Aseffistä, joka on ollut kuusitoista vuotta Venäjän salapoliisin asiamiehenä ja samaan aikaan valtiollisten murhien pääjärjestäjänä vallankumouksellisten keskuudessa.* Näihin on kuulunut sisäasiainministeri von *Plehven*, suuriruhtinas *Sergein* ja ufalaisen kenraali *Bogdanovitshin* murha sekä useampia salaliittoja, joista hän viime hetkellä antoi ilmi kenraali *Trepoffia*, oikeusministeri *Stsheglovitoffia*, suuriruhtinas *Nikolaita* ja keisaria vastaan suunnitellut.

Aseff alotti ilmiantajana 1902. Tämä seikka todistettiin virallisesti syytöksessä hra *Lopukhinia* vastaan (joka oli ennen ollut poliisitoimituskunnan päällikkö, ja joka oli venäläiselle pakolaiselle *Burtseffille* syksyllä 1908 tunnustanut,

että Aseff todella oli poliisin palkattu asiamies.) V. 1904 Aseff, joka jo silloin oli poliisin palveluksessa ja säännöllisissä suhteissa *Ratshkovskiin*, Venäjän ulkomaisen salapoliisin entiseen päällikköön, järjesti sisäasiainministeri *von Plehven* murhan, ministerin, joka oli erottanut Ratshkovskin virastaan. Toukokuussa 1905 sama Aseff järjesti suuriruhtinas *Sergein* murhan.

Tätä asiaa eivät sosialistivallankumouksellisen puolueen päämiehet ainoastaan avoimesti tunnustaneet, vaan nämä kaksi tapausta juuri hankkivat Aseffille puolueen ehdottoman luottamuksen. Ja siten selviää, että Venäjän salapoliisin yksi osasto *okhrana*, jonka erityisenä tehtävänä on keisarin suojeleminen – ei häikäillyt uhrata von Plehveä ja suuriruhtinasta pysyttääkseen luotetun asiamiehensä sosialistivallankumouksellisen puolueen keskuudessa.

Kaikki tämä voi tuntua uskomattomalta, mutta Venäjän salapoliisi oli jo 1881 ottanut käytäntöön sellaisen politiikan. Kun Aleksanteri III:n hallitusajan ensimmäisenä vuotena oli järjestetty erikoinen poliisikunta *okhranan* (suojaus) nimellä keisarin persoonalliseksi suojelukseksi, kehoitti tuon erikoisen poliisikunnan päällikkö, eversti *Sudeikin*, silloisten vallankumouksellisten johtomiestä *Degajeffiä* toimittamaan murhayrityksen sisäasiainministeriä, kreivi *Tolstoita* ja suuriruhtinas *Vladimiria* vastaan. Viime hetkellä olisi sitten Sudeikin päässyt juonen perille, pelastanut korkeat herrat, vangituttanut syylliset, kohonnut koko Venäjän poliisivallan päälliköksi, kuten kreivi *Melikoff* Aleksanteri II:n aikana, ja palkinnut liittolaisensa Degajeffin.

Näitä perintötaruja jatkoivat Ratshkovski ja Aseff. Keisaria suojellakseen salli *okhrana* Aseffin tuottaa Venäjälle ulkomailla painettua vallankumouksellista kirjallisuutta ja järjestää pommivalmistuspajoja, tilapäisesti hankkien tarkotukseen rahaa. Se salli hänen myös järjestää salaliittoja ministereitä, suuriruhtinaita ja itse keisariakin vastaan. Samaan aikaan oli sen pirullinen politiikka huolellisesti suojella Aseffin osottamia vallankumouksellisia joutumasta jonkun muun poliisiosaston vangitsemiksi, joten heitä ei saanut vangita kukaan muu kuin *okhrana* juuri sinä hetkenä, jona salaliitte pantiin toimeen. Täten saivat he olla varmat asian keisariin tekemästä vält-

tämättömästä vaikutuksesta, ja uhrit hirtettiin heti, ennenkuin saisivat tehdä vastapaljastuksia.

Myöskin pakoja järjestettiin taitavasti, kun *okhranan* ja sen asioitsijan Aseffin tarvitsi pelastaa joku toimiva, taisteleva johtaja, joka myöhemmin luovutettiin sotaoikeudelle hirtettäväksi kahdenkymmenenneljän tunnin kuluessa. Sen jälkeen he komeilivat kuin itsevaltiuden todelliset puolustajat ainakin; he saivat melkoisia rahapalkkioita, todistivat *okhranan* olemassaolon välttämättömyyden, saivat siitä palkkioita, pitivät voimassa „lisätyn *okhranan*“, joka maksoi kahtaallepäin kaikille sen upseereille ja virkailijoille, ja joka sai „ylimääräisen täytemenoarvion“ vuodesta toiseen.

Keisaria varten painatti *okhrana* myös erityisen lehden, *TsarSKI Listok* (Keisarin lehti) Kaikki tiedot vallankumouksellisten toiminnasta ja kaikki vallankumouksellisten vangitsemiset kerrottiin siinä keisarille, joka luki sitä suurella mielenkiinnolla. Tämä tapahtui siinä tarkoituksessa, että keisari tulisi vakuutetuksi piiritystilan välttämättömyydestä.

Tuhansia ihmisiä uhrataan täten joka vuosi ainoastaan sentähden, että *okhranan* provokaattoriasioitsijoilla olisi runsaasti rahaa. Sellaisia asioitsijoita on näet Venäjällä paljon.

Hra *Pergament*-vainaja antoi viime maaliskuussa (Novoje-Vremjalle) muutamia tietoja kokemuksestaan lakimiehenä, ja nämä luovat jonkun määrän valoa Venäjän salapoliisikunnan käyttämään, laajalle levinneeseen provokaattorijärjestelmään. Eräässä tapauksessa valitti muuan viinalainen provokaattoriasiamies, joka oli puettu sotamiehenpukuun, joillekuille nuorille pojille ja tytöille sitä huonoa kohtelua, jota hän oli saanut upseereiltaan. Hän antoi viittauksen, että nuo nuoret tappaisivat upseerit, ja tarjosi heille räjähdysaineita tarkotukseen. Onneksi pojat ja tytöt epäilivät häntä, eivätkä seuranneet hänen neuvoaan.

Eräässä Vladimirin sotaoikeudessa viime helmikuussa todistettiin, että everstiluutnantti *Tsavarnitski*, joka oli tämän kaupungin salapoliisipäällikkö, oli lähettänyt uhkaavia kirjeitä, vallankumouksellisia julistuksia, pommien piirustuksia ja oikeita pommejakin kaikille viranomaisille samoin kuin itselleen.

Eräässä oikeudentutkinnossa, joka tapahtui Krakovassa, sanoi yksi asianajajista useampia kertoja nähneensä Venäjän

Puolassa tuomitun provokaattoriasioitsijoita kuolemaan murhasta, joita he olivat järjestäneet, ja saanut tietää, että heidät oli jälestäpäin vapautettu, ja että he sen jälkeen olivat esiintyneet todistajina muissa kuulusteluissa. (*Novoje Vremja* helmik. 11 p. 1909.

Viimeisten kahden tai kolmen vuoden aikana ovat sanomalehdet kertoneet Luoteis-Venäjältä useampia tapauksia, joissa kaupunkien poliisit ovat järjestäneet omat n. k. pakkoluovutusjoukkueensa. Sillä verukkeella, että olisivat valankumouksellisia, jotka tarvitsevat rahaa vallankumouksellisiin tarkoituksiin, ovat nämä joukkueet kiristäneet rahaa rikkailta kuoleman uhalla. Parissa kolmessa sellaisessa tapauksessa on asia todistettu oikeudessa, ja asianomaiset päälliköt on pantu viralta.

Vallan äskettäin vangittiin Tiflisissä eräs „pakkoluovuttajajoukkue“, ja kävi selville, että sen päämaja oli saman kaupungin salapoliisitoimistossa. Seuraus oli se, että tämän toimiston päällikkö, eräs *Matshanski* ja kolme hänen käskyläistään vangittiin, kun taas poliisipäällikkö *Tsikhotski* päätti päivänsä itsemurhalla. Tämän joukkueen oli oikeusviranomaisille antanut ilmi eräs nuori *Saparoff*-niminen mies, joka oli mennyt salapoliisiin palvelukseen saadakseen selville pakkoluovuttajajoukkueen keskuspaikan. Tämän nuoren miehen tappoi viime maalisk. 12 p. kadulla kaksi miestä, jotka hyökkäsivät hänen kimppuunsa.

On myös olemassa erään santarmikenraali *Novitskin* muistiinpanoja, joista osa ilmestyi viime kesäkuussa eräässä Kievin lehdessä ja lainattiin Russkija Vjädmostiin. Tunnettu kirjailija, hra *Korolenko*, takaa niitten luotettavaisuuden. Näyttää siltä, että kenraali Novitski tunsu täydellisesti kaikki vallankumouksellisten suunnitelmat, jotka koskivat Ufan kuvernöörin *Bogdanovitshin* tappamista. Yhä uudelleen oli hän antanut tiedon tästä salaliitosta sisäasiainministerille von Plehvelle, jonka vastaus kuului: „Älkää kiirehtikö.“ Tätä menoa jatkui, kunnes Bogdanovitshin tappoivat miehet, jotka Aseff, hallituksen asiamies oli lähettänyt tähän tarkoitukseen.

Kaikki nämä tosiasiat on kerrottu Venäjän päivälehdissä ja ovat kierrelleet kaikissa Pietarin johtavissa ja maa-seutulehdissä, niihin luettuna puolivirallinen *Novoje Vremja*.

Ei mitään näistä tosiasioista ole kumottu, eikä missään tapauksessa ole tiedostusten tarkkuutta evätty.

Moniaita samallaisia tosiasioita, joita olemme koonneet tutkimuksia tehdessämme, voitaisiin lisätä valasemaan poliisiasiamiesten näyttämää osaa useissa jutuissa, mitkä kahtena viime vuotena on vedetty sota-oikeuteen.

Kolme miestä – *Jolpetsin*, *Borisoff* ja *Matrosoff*, joita syytettiin aseellisesta hyökkäyksestä Jasinskin tehtaaseen, tuotiin Moskovan sota-oikeuteen. Jolpetsin oli jo kaksi kertaa tuomittu kuolemaan aseellisista ryöväyksistä, joihin hän, kuten kuulustelussa selitti, oli ottanut osaa salapoliisin asiamiehenä, kun väkivaltaan yllyttäminen oli hänen tehtävänsä. Aseellisesta hyökkäyksestä tehtaaseen tuomittiin Borisoff ja Jolpetsin kuolemaan, viimeksi mainittu – kolmannen keran. (*Tovaristsh* n:o 366, 8/9 1907.)

Sevastopolissa pitivät salapoliisiasiamiehet oikeutenaan toimia provokaattoriasiamiehinä. Lokakuussa 1906 ammuttiin muutamia laukauksia erästä yöpoliisia kohti. Kun ampujat vangittiin, huomattiin ne paikallisiksi urkkijoiksi. Sen jälkeen määräsi amiraali *Skrydloff* neljä „asiamiestä“ karkotettavaksi linnotuksesta, mutta hänellä ei ollut riittävästi valtaa määräyksen toteuttamiseksi. (Put n:o 56, 21/10 1906.)

Kalugassa tuotiin viisi miestä oikeuteen syytettyinä erään myymälän ryöstöstä. (*Ruskoje Slovo* 21/10 1907; *Tovaristsh* n:o 382). Todistajat näyttivät toteen, että ryöväykseen yllyttäjänä oli eräs *Broftseff*, 19-vuotias poika, joka oli paikallisen poliisipäällikön, kapteeni *Nikiforoffin* persoonallinen asiamies. Ryöväys tehtiin maalisk. 9 p., ja sota-oikeuden istunto oli keskeytettävä maalisk. 30 p. Näytettiin toteen, että Broftseffin käyttämän revolverin oli antanut Nikiforoff, joka oli luvannut tälle täyden rangaistusvapautuksen. Kun Broftseff oli vangittu, lähetti hän Nikiforoffille seuraavan sähkösanoman: „Nikolai Mitrofanovitsh! Te lupasitte minulle täyden rankasuvapautuksen, ja nyt olen minä vangittuna.“ Valamiehistö kieltäytyi antamasta tuomiota ja vaati uuden tutkimuksen pitämistä, ja tuomari teki senmukaisen päätöksen.

Pietarin poliisille ilmoitettiin, että salapoliiseissa oli useampia henkilöitä, jotka kuuluivat vallankumouksellisiin järjestöihin, ja jotka olivat ottaneet osaa moniin ryöväyksiin.

Tämä ilmianto todettiin, ja tammik. 4 p. vangittiin eräs Ratshkovskin salaisessa palveluksessa oleva asiamies muutamman muun mukana. *Russkoje Slovo* 9/1 1908.)

Kievissä saatiin pelkästä sattumasta vedetyksi päivänva-
loon „aslaviadin“ nimellä kuuluisaksi tullut tapaus. Kokonainen sarja Kievin salapoliisin epäilyttäviä tekoja saatiin sattumalta selville. Hyvin tunnettuja suurvarkaita oli salapoliisien johtajan *Aslanoffin* käskystä tuotu pois vankilasta erään hotellin ovenvartijan vakuutuksen perusteella, että he olivat „kaikin puolin hyviä.“ Henkilöt, jotka olivat ottaneet kiinni varkaat, oli Aslanoff uhannut vetää oikeuteen häpeällisestä syytöksestä. Pahantekijöitä oli usein päässyt vankilasta karkuun salapoliisin avulla. Todistettiin, että salaiset paheenasijat, jotka viranomaiset olivat määränneet sulettaviksi, rehottivat edelleen poliisin täydellä tiedolla. Kuvernööri määräsi tutkimuksen pantavaksi toimeen salapoliisin käytöksen johdosta, ja tutkimusta toimitetaan nykyään. Tähän asti on kaksi poliisimiestä erotettu syntipukkeina. Kieviläinen lehti *Kievljanin* kertoo, että Aslanoff eroaa. (*Rietsh* 9/4 1908.)

Ei tarvitse mainita useampia esimerkkejä siitä, minkälaisiin käsiin Venäjän kansalaisten vapaus ja henki on uskottu.

VII LUKU.

„Venäjän miesten“ yhdistys.

Englantilaiset lehdet kertovat usein uutisia n. s. Venäjän miesten yhdistyksestä, joka perustettiin 1906 t:ri *A. I. Dubrovinin* johdolla taistelemaan vapausliikettä vastaan kaikilla mahdollisilla keinoilla, laillisilla ja laittomilla, ja erittäinkin laittomilla.

Tämä yhdistys, johon kuuluu mitä erilaisimpia aineksia, on nauttinut keisarin erikoista suosiota, hänen, jolla vielä ihan hiljattain oli tapana käyttää sen merkkiä,¹ ja joka puhui sen jäsenistä lainkuulijaisimpina alamaisinaan. Äskettäin lahjotti hän näille 25,000 markkaa ja on aika ajoin auttanut heitä rahalla. Milloin tahansa puheenjohtaja Dubroviri on vedonnut häneen yhdistyksen jäsenten puolesta, jotka on tuomittu juutalaisvainojen järjestämisestä ja niihin sekä poliittisiin murhiin osaa ottamisesta, tai poliisivirkailijoihin nähden, jotka on tuomittu vankien räakkäämisestä, on keisari armahtanut heidät.²

¹ Tämän merkin käyttäminen kiellettiin kumminkin viime toukokuussa ministeriön käskystä.

² Tässä muutamia pääesimerkkejä. „Venäjän miesten yhdistyksen“ Volskin osaston puheenjohtaja vetosi keisariin saadakseen armahduksen neljälle kaupunkilaiselle — *Dolkoffille, Glatsoffille, Mironoffille* ja *Eremejefille* — jotka oli tuomittu pakkotyöhön juutalaisvainosta Volskissa lokak. 20 p. 1905. Hänelle ilmoitettiin, että „Hänen Keisarillinen Majesteettinsa oli helmik. 18 p. 1907 suvainnut omalla kädellään kirjottaa sanottuun anomuksen: 'Minä suon armahduksen noille neljälle tuomitulle.' Tämän päätöksen oli pääministeri sähköiteitse ilmottanut Saratoffin kuvernöörille.“ Helmik. 7 p. 1908 venäläiset lehdet ilmottivat, että Hänen Majesteettinsa oli armahtanut seitsemän Grodnon maakunnan talonpoikaa, jotka oli tuomittu vankeuteen juutalaisvainoista. „Hänen Majesteettinsa pyyntöjen vastaanottokanslian päällikkö parooni *Budberg* on ilmottanut tämän Hallitsijan päätöksen Venäjän miesten yhdistyksen puheenjohtajalle t:ri Dubrovinille.“ Viime aikoina ovat sellaiset armahdukset tulleet varsin tavallisiksi.

Askettiin väitettiin, että duuman jäsenen *Hertzensteinin* murha oli järjestetty yhdistyksen puheenjohtajan t:ri *Dubrovinin* tiedosta ja okhranaksi tunnetun valtiollisen poliisi-osaston asiamiesten avulla. Tämä todistus oli erittäin voimakas, kun Kivennavalla Suomessa maalisk. 13 -- 26 p. tänä vuonna tutkittiin toista murhaajaa. Kun suomalainen oikeus jo oli tuominnut toisen Hertzensteinin murhaajista, *Polovneffin*, kertoi *Prussakoff*, t:ri Dubrovinin sihteeri valansa perusteella oikeudelle, että yhdistyksen puheenjohtaja oli pyytänyt hänet etsimään jonkun -- mieluummin sellaisen, joka olisi kuolemaisillaan keuhkotautiin -- joka selittäisi olevansa halukas murhaamaan Hertzensteinin määrättyä palkkiota ja lupausta vastaan, että hänen pakonsa järjestettäisiin, ja että hänen perheestään kuolemantapauksen satuessa pidettäisiin huolta. Paljastukset, joista kävi selville, että t:ri Dubrovini oli ollut avullisena Hertzensteinin murhan järjestämisessä, saattoi suomalaisen oikeuden vaatimaan t:ri A. I. Dubrovinin tuottamista oikeuteen murhaan osallisena.

Tästä asiasta tehtiin Venäjän eduskunnassa välikysymys, josta myös selvisi että eräs kreivi Buxhoevden, korkea moskovalainen virkamies ja Venäjän miesten liiton jäsen, oli sekaantunut edusmies *Jollaksen* salamurha-asiaan, sekä otta-
nut osaa murhasuunnitteluihin kreivi *Witteä* vastaan. Nämä paljastukset kiertelivät vapaasti Pietarin ja Moskovan johtavissa päivälehdissä.

Nämä seikat aiheuttivat Venäjän eduskunnassa välikysymyksiä, joista selvisi että hallitus on antanut Venäjänmiesten yhdistykselle aseita ja oikeuden vangita vapaamielisiä kansalaisia, sekä että yhdistys on pannut toimeen salamurhia ja murhayrityksiä, muun ohella kreivi *Witteä* ja edusmies *P. N. Miljukoffia* vastaan. Välikysymykset päättyivät seuraaviin ponsiin:

»Tietävätkö oikeus- ja sisäasiainministeri,

»1) että Venäjän miesten yhdistyksen pääneuvosto poliisin ja okhranaosaston tiedosta on järjestänyt taistelulegioonia, ja että poliisi on auttanut sitä aseestamaan nämä legioonat revolvereilla ja pommeilla?

»2) että melkoinen määrä Venäjän miesten yhdistyksen ja sen taistelulegionain jäseniä on samaan aikaan ollut okhranan jäseninä?

»3) että samat henkilöt ottivat osaa Hertensteinin ja Jolloksen murhaan sekä murhayrityksiin Witteä ja P. N. Miljukoffia vastaan Venäjän miesten yhdistyksen pääneuvoston ja sen puheenjohtajan A. I. Dubrovinin kannattamina?

»Jos nämä tosiasiat ovat tunnetut oikeus- ja sisäasiainministereille, mihin toimenpiteihin aikovat he ryhtyä keskeyttääkseen tämän yhdistyksen ja sen asioitsijain rikksellisen toiminnan?»

VIII LUKU.

Sorto.

Lukemattomia esimerkkejä voitaisiin mainita osottamaan, kuinka kaikkien lakien syrjäyttäminen on tullut Venäjän hallituksen säännölliseksi piirteeksi, ja kuinka poliisiviranomaiset pitivät itseään maan ehdottomina hallitsijoina ja antautuvat siis mitä uskomattomimmilta tuntuviin raakalais-tekoihin. Kokonainen sarja sellaisia tosiasioita vedettiin viime talvena Kananin maakuntaoikeuteen ja Kananin oikeuspiirin ylioikeuteen. Useampia poliisivirkailijoita kuulusteltiin siellä vapaitten kansalaisten räökkäyksistä ja muutamien murhastakin.

Alustavissa muistutuksissa mainittiin, että melkoinen syytösten määrä on nostettu heukilöitä vastaan, jotka 1905 – 1907 olivat käyttäneet hyväkseen perustuslain myöntämiä vapauksia ja toimineet niitten perusteella.

Kokonainen sarja sellaisia tapauksia vedettiin päivän valoon. Rärkein niistä oli kahden Odessan yliopiston professorin, johtajan ja hänen apulaisensa juttu. Molemmat tuomittiin siitä, että olivat osottaneet suopeutta ylioppilaille jännityksen ja epäjärjestyksen aikana, jotka tapahtuivat yliopistossa vapausliikkeen ensimmäisinä kuukausina 1905, ja että he olivat käyttäneet kaiken vaikutusvaltansa sekä ylioppilaita että sotaväkeä rauhottaakseen, sekä koettaneet estää aseellista yhteentörmäystä sotaväen, poliisin ja ylioppilasten välillä.

Kirjottaessaan tästä jutusta *Moskovan Viikkolehteen* sanoi ruhtinas *E. Trubetskoi* (joka myös oli lakimies): „Sellaisen tuomion langettaakseen täytyi oikeuden ehdottomasti jättää huomioon ottamatta ne olosuhteet, joissa syytöksenalaiset asiat tapahtuivat. Asia on aivan sama kuin jos Messinan yliopiston johtajaa olisi syytetty siitä, ettei hän ollut ryhtynyt toimiin estääkseen muurien särkymistä maanjärjestyksen aikana.“

„Pahinta on“, kirjottaa ruhtinas *Obolenski*, „että samaa järjestelmällistä 'puhdistusta' tehdään kaikissa yliopistoissa. Kokonainen sarja 'hallinnollisia professorien erottamisia' on jo tapahtunut Odessan yliopistossa, ja yliopistomme ovat muuttumassa 'Venäjän miesten yhdistyksen teekaupoiksi' –
– – Kaikki siivot miehet saavat mennä tiehensä. Ja kun professorien siveellinen määräysvalta on heiltä riistetty ja ylioppilasten yhdistykset kielletty, niin silloin valmistuvat yliopistot varmaan uudelleen vallankumousta varten.“

Viime huhtikuussa tapahtui sarja sellaisia tutkimuksia, joita Venäjän sanomalehdistö kutsuu „kostotutkimuksiksi“. Saratovissa syytettiin ihmisjoukkoa siitä, että se oli pitänyt rauhallisia kokouksia erään rautatielakon yhteydessä syyskuussa 1907, ja syytetyt tuomittiin vankeusrangastukseen. Moskovassa syytettiin sosiaalidemokraattista paikallisjärjestöä siitä, mitä se teki 1905-vuoden lopussa. Raskain syytös kohdistui sosiaalidemokraattiseen lakimieheen *Roshkoffiin* siitä, että tämä oli siihen aikaan toimittanut erästä päivälehteä ja siihen ottanut yksityiskohtaiset tiedot Moskovassa joulukuussa 1905 syntyneen kapinan kulusta. Satakuusi henkeä, jotka jo oli kerran tutkittu ja tuomittu hallitusvastaisista kokouksista ja perustuslakiriemunosotuksista, joita oli pidetty marraskuussa 1905 Novorossijskissa, tutkittiin Sevastopolin mellakan jälkeen uudestaan viime huhtikuussa. Sotilassyöttäjä oli näet vedonnut sota-oikeuden ensimmäisestä tuomiosta, „koska siinä ei ollut yhtään kuolemantuomiota!“ Mutta ei uusikaan oikeus voinut keksiä parempaa keinoa miellyttääkseen korkeita viranomaisia, ja arvattavasti pannaan kolmas tutkimus toimeen. Sillä välin on kaksi paikallista lakimiestä, jotka olivat puolustaneet syytettyjä, karkotettu maakunnasta. Kolme todistajaa – eräs paikkakunnan opettaja, muuan paikkakunnan postivirkailija ja eräs sotilasviranomais (everstiluutnantti) – jotka olivat oikeudessa puhuneet syytettyjen eduksi, on pantu viralta. Kaksi rauhan-oikeutta, jotka käsittelivät samaa asiaa, ovat syytteessä, ja valituksia on tehty salapoliisivirkailijoitakin vastaan, jotka oikeudessa olivat puhuneet syytettyjen eduksi, sillä tuloksella, että entinen poliisipäällikkö *Kirejeff* on pantu viralta. Kyselyjä tehdään myös santarmiupseerin, sotilaspiirin komentajan käytökseen nähden, vieläpä itse sota-oikeuden puheen-

johtajaankin katsoen. Kaikkia heitä syytetään syytettyjen heimmottelusta. (*Rjetsch* huhtik. 1909. *Russkija Vjad*, 20/2 1909.)

Voisimme mainita joukon samallaisia näennäisesti mitättömiä tapauksia, jotka lukumääränsä perusteella todellisuudessa ovat yhtä tärkeitä. Niinpä syytettiin viime huhtikuussa erästä lakimiestä siitä, että hän oli marrask. 21 p. 1905 eräässä Vladimirin kuvernementin kylässä puhunut lakiasäättävän kokouksen välttämättömyydestä ja huudahtanut: „Leipää, valoa ja vapautta kansalle!“ Erästä kasakanvaimoa *Davidoffia* syytettiin taas siitä, että hän vielä tyttönä ollessaan, kolme vuotta sitten oli järjestänyt useampia vapautuskokouksia. Lakimies päästettiin vapaaksi, mutta nainen karkotettiin Siperiaan, ja on kymmeniä tuhansia ihmisiä – tuhansia näistä valtion säännöllisessä palveluksessa – jotka nykyään elävät Venäjällä uhattuina, että heidät eräänä päivänä laahataan vankilaan ja sieltä sota-oikeuteen – vaimo Davidoffin tavoin – sentähden että ovat ottaneet osaa lakikoihin ja 1905-vuoden vapausliikkeeseen.

Duuman keskusteluissa maalisk. 7 p. 1909 esitti ednstaja Tsheidtse seuraavat huomiota ansaitsevat numerot. Viimeisten neljän vuoden kuluessa on 237 duuman entistä jäsentä tuomittu eri pitkiä ajoiksi vankeuteen; kahdeksantoista on lähetetty Siperian kaivoksiin. Samana aikana on 406 aikakauslehtien toimittajaa tuomittu vankila- ja linnotusvankeuteen sekä rangastustyöhön. 1,085 aikakauslehteä on kielletty ilmestymästä. Viimeisten kuudentoista kuukauden aikana on hallinnollisesta määräyksestä sakotettu sanomalehtien julkaisijoita 418 eri tapauksessa. Näitten sakkojen summa nousee 727,500 markkaan.

»Kansalaisvapaus Venäjällä», sanoi Tsheidtse, »rajottuu nykyään yksinomaan hirttäjään, ja teloituksista on tullut jokapäiväinen tapahtuma.»

IX LUKU.

Nopeasti vaikuttavia toimenpiteitä maksamatta jääneitten verojen kokoamiseksi nälkäalueilta.

Viime kesänä oli nälänhätä useissa Euroopan Venäjän maakunnissa, kuten Smolenskissa, Minskissä, Ufassa, Saratovissa, Simbirskissä ja Tambovissa. Neljä viimeksi mainittua maakuntaa kuuluvat Venäjän viljaviin seutuihin. Nykyään ovat olot vielä kurjemmat. 1908-vuoden viljasto oli 35,000,000 sentneriä alempi neljän edellisen vuoden – 1902 – 1906 – viljasatoa. Kuitenkin on sisäasiainministeri käskenyt mitä pontevimmalla tavalla kantaa kaikki maksamatta olevat verot, jotka ovat jääneet saamatta muutamilta viime vuosilta sekä takamaksuveroina että takaisin suorittamattomina nälänhätälainoina.

»Minä kiinnitän kuvernöörien huomion», kirjotti pääministeri syyskuulla 1908 antamassaan kiertokirjeessä, »siihen tosiasiaan, että on ehdottomasti välttämätöntä ryhtyä mitä ratkasevimpiin toimenpiteihin nälänhätävelkojen takaisin saamiseksi, ei ainoastaan sentähden, että tämä takaisin saanti voisi tehdä mahdolliseksi uusien lainojen myöntämisen siinä tapauksessa, että tulevaisuudessa olisi katovuosia, vaan vielä enemmän siitä syystä, että se toimenpide tekisi siveellisen vaikutuksen talonpoikiin.»

Ministeriön määräyksen ymmärsivät maakuntien kuvernöörit joutuisasti vaikuttaviin toimenpiteihin ryhtymiskäskyksi maksamattomien velkojen suorittamiseen nähden; ja muutamissa maakunnissa (Vjatkassa, Tulassa ja Smolenskissa) lähetettiin erityisiä rankasuretkikuntia kokoamaan takamaksuja. Kuvernöörit antoivat sellaisten retkikuntien päälliköille täy-

den vallan ryhtyä *kaikkiin toimenpiteihin, mitkä he huomaisivat tarpeellisiksi.*¹

Tulos on se, että näissä maakunnissa ovat käynnissä talonpoikien – sekä miesten että naisten – joukkoruoskinnat takamaksujen perimiseksi, vaikka tämä menettely sotii voimassa olevaa lakia vastaan. Ei ole mitään keinoa suojella itseään tältä kohtelulta. Pietarissa annetaan suurin arvo niille kuvernööreille, jotka ovat ryhtyneet pikaisimmin vaikuttaviin toimenpiteihin.²

Joukko Vjatkan maakunnan talonpoikia on kirjottanut duumassa olevalle edustajalleen, valittaen mitä inhottavimmista joukkoruoskintatapauksista, mutta näille valituksille ei omisteta sisäasiainministeriössä mitään huomiota.

Toimien ylempiensä käskystä, määräävät piiripäälliköt, milloin eivät turvaudu ruoskintaan, talonpoikien omaisuuden myytäväksi. Ja myydään se – kaikki vilja, maatilan rakennukset y. m. sellaisten naurettavan pienien takamaksujen kuin viidentoista, kymmenen ja viidenkin markan suorittamiseksi. Kymmenittäin sellaisia tapauksia täysine nimineen ja päivämäärineen kerrotaan Pietarin ja Moskovan lehdissä. Myynneistä sanotaan tulevan erikoisia kaupantekotilaisuuksia, joitten puhdas tulo on se, että suuri joukko talonpoikia saatetaan perikatoon,³ sillä kun myymätilaisuuksissa ei useinkaan ole ostajia, ovat itse poliisiviranomaiset ainoat tarjoajat, ja he ostavat viidestä markasta viljaladon tai -suovan ja myyvät jälestäpäin omaisuuden talonpojalle kolme tai neljä kertaa korkeammasta hinnasta kuin olivat sen ostaneet.

Pahinta on se seikka, että nämä rankasuretkikunnat toimivat niissäkin maakunnissa, joissa edellisenä vuotena oli kato, ja joissa itse asiassa olisi järjestettävä auttajaretkikuntia. Mutta hallitukselta ei tule mitään apua, ja järjestetty yksityinen auttaminen on ankarasti kielletty. 1908-vuoden lopulla lähetti sisäasiainministeri kiertokirjeen, määräten kaikki

¹ *Rjetsh* tammik. ja helmik. 1909; seikkaperäinen yleiselostus Pietarin katsauslehdissä *Souremennyi*, *Mirisä* maalisk. 1909 ja *Russhoje Bogatsvossa*.

² Ruoskiivin takamaksukokoojaretkikuntiin nähden Tulan ja Vjatkan kuvernementeissa katso perustuslailliskansanvaltaista *Rjetsh*-lehteä helmik. 14 ja 18 p. 1909.

³ *Rjeish* helmik. 18 p. 1909.

„Pirogoffin seuran“ nimellä tunnetun nälänhätäapuseuran haaraosastot sulettaviksi sillä verukkeella, ettei tämän seuran keskustoimisto ollut noudattanut kaikkia muodollisuuksia.

Ruumiinrangastus kylissä ja kaupungeissa on ilmeistä lain rikkomista. Ruumiinrangastus poistettiin selvästi elokuussa 1904 annetulla lailla. Kuitenkin käyttävät kaikkiin luokkiin kuuluvat virkailijat sitä vapaasti kaikkialla, vieläpä henkilöihin nähden, jotka laki ennen vapautti tästä alentavasta rangastuksesta. Tässä on joukko todettuja tapauksia:

Ylioppilaita piestiin kahdesti Jelisavetgradin poliisipäällikkö *Reussin* käskystä. Tästä tuomitsi Tiflisiin ylioikeus hänet kuukaudeksi vankeuteen. (*Novyi Put* n:o 66, 1908.)

Ruumiinrangastusta sovellettiin muutamiiin talonpoikiin, jotka olivat hävittäneet hra *Kaptandikoffin* taloa Bobrovskin piirikunnassa. Voroneshin maakunnan kuvernööriltä tiedusteltiin asiaa, ja tämä määräsi tutkimuksen toimitettavaksi. Tutkimuksen tapahduttua erotettiin piiripoliisipäällikkö virasta ja kanne pantiin toimeen. (*Novyi Put* n:o 44, 1908.)

Demjanofkan kylässä Melitopolin piirissä määräsi piiripoliisipäällikkö *Matnokin* neljä talonpoikaa, joista yksi seitsemänkymmenenviiden vuoden ikäinen, tuotavaksi maakartanon pihalle ja käski paikkakunnan työmiehet heitä pieksemään. Kun jokainen heistä oli saanut sata iskuja, vietiin heidät kotia rattaissa, joissa olivat nelinryömin, kykenemättä istumaan tai makaamaan, ja veren peittäminä. Kaksi muuta talonpoikaa ruoskittiin ennen vangitsemista.

Kolomnan piirikunnan Sutkovon kylässä räökkäsi *Mitin* niminen poliisi erästä talonpoikaa, joka oli vangittu juopumuksesta, siinä määrässä, että tämä kuoli muutaman päivän kuluttua. (*Novyi Put* n:o 66.)

Majanovon kylässä (Podolian kuvernementissa) kulki poliisi *Sedletski* sadan kasakan kanssa mökistä mökkiin, ruoskien jokaista – naisia ja lapsiakin – ja vieden pois kaikki tavarat, joihin voivat käydä käsiksi. Neljä talonpoikaa lähetettiin puolikuolleina sairaalaan ja joku määrä haavotettiin ja räikättiin muodottomaksi. (*Tovaritsh* 27/1 1907.)

Trahanjotofkan (Kusnetskin piirikunnassa) talonpojat alkoivat kaataa erästä metsänosaa. *Saharoff*, piirikunnan poliisipäällikön edustaja, joka tuli melkoisen poliisivoiman kanssa keskeyttämään heidän työtään, ruoski melkein jokai-

sen kylässä olevan henkilön raipoilla ja solmuruoskilla sekä vangitsi viisi johtajaa. (*Tovaristsh* n:o 131, 1907.) Seminastosin kylässä (Jelisavetgradin piirikunnassa) meni poliisivirkailija *Sedlets* kylän viinakauppaan, ruoski sen pitäjän ja löi häntä nyrkeillään. Sitten vei hän tämän kylän poliisiasemalle, missä yksi poliisi istui hänen päälleen ja toinen jaloilleen, kun kolmas Sedletsin käskystä ruoski häntä säälimättä solmuruoskilla. (*Rjesh* 7/3 1908.) Obsharofkassa (Samaran piirikunnassa) koetti poliisi pakottaa tunnustamaan muutamia miehiä, joita epäiltiin erääseen varkauksen osallisiksi, ruoskimalla heitä raipoilla. Kun useimmat miehet olivat tunnustaneet, vietiin heidät ryöstetyn myymälän omistajattaren eteen, mutta tämä ei tuntenut yhtään heistä varkaiksi, joko kostonpelosta tai sentähden, että todella olivat syyttömiä. Tällöin hyökkäsi poliisi hänen kimpuunsa ja pieksi häntä niin julmasti, että hän tunnusti kaikki, mitä miehet olivat sanoneet. (*Tovaristsh* n:o 131.)

Marrask. 10 p. 1906 julkasi *Meller Tsakomelski*, *Itämerenmuakuntain kuvernööri kaikissa paikallisissa sanomalehdissä ruoskimista sallivan lain kumoamisen, lain, jonka tsaari jo oli kumonnut enemmän kuin kaksi vuotta aikaisemmin, elokuussa 1904!* Tämä häpeällinen laki kumottiin nyt neljännen kerran, mutta Itämerenmaakuntain kurjistetut asukkaat näkivät siinä ainoastaan ivaa. Seuraavana päivänä, marrask. 11 p. tuli eräs rankasuretkikunta kolmen upseerin johdolla Neu Schwanenburgiin. Se vangitsi kymmenen talonpoikaa ja kaksi kauppapalvelijaa, joita vaadittiin todistamaan *Julius Rubenin* jutussa. Haluttiin heidän todistavan, että Ruben oli vallankumouksellinen, ja että hän oli ottanut osaa johonkin salaiseen murhapoltto-työhön. Todistajilla ei ollut mitään sanottavaa. Ruben oli vangittu keväällä ja sitten laskettu vapaaksi poliisin todistuksella, jossa hänet tunnustettiin syyttömäksi. Tästä huolimatta oli rankasutoimikunta elokuussa vangituttanut hänet uudelleen, ja kun ei häntä vastaan ollut todistusta, oli häntä kidutettu. Hänet lähetettiin vankilaan, jossa on vieläkin. Kun rankasutoimikunta jälleen saapui lauantaina marrask. 11 p., päätettiin käyttää minkälaista voimakeinoa tahansa, jolla saataisiin todistuksia häntä vastaan. Kahdeksan miestä, niitten joukossa seudun kirjuri ja tämän apulaiset, piestiin

kaksi kertaa julmasti solmuruoskillä. Eräs mies pantiin makaamaan, ja kaksi sotilasta seisoi hänen kummallakin puolellaan, ruoskien hänen paljasta selkäänsä. Näin tuli joka iskusta neljä lyöntiä. 40 – 50 iskua, se on 200 lyöntiä annettiin. Sitten heitettiin uhrit lattialle ja jätettiin ilman lääkäriä. Tämä näytelmä tapahtui Neu Schwanenburgin maatilalla.

Maaseudun talonpoikia varten olevissa oikeuksissa on ruoskinta herätetty uudelleen eloon virallisesta kehotuksesta jo kerrottuja menettelytapoja jäljitellen. Kievin kuvernementissa ruoskittiin muutamia talonpoikia, joita epäiltiin murhapoltosta, kunnes luut näkyivät, ja sulettiin sitten kylmiin koppeihin. Sinä yönä oli toinen tulipalo, ja kurjia vankeja piestiin uudelleen, kunnes he antoivat ilmi *luulotellun* rikostoverinsa – erään 20-vuotiaan tytön. Tämä tyttö sai viisisataa lyöntiä. (*Stolitshnaja Potshla* 29/2 1908.)

Loppulause.

Olen edellisillä sivuilla koettanut antaa oikean selostuksen siitä väkivaltaisesta sorrosta, mikä nykyään on käynnissä Venäjällä siitä saakka, kuin lokakuun 30 p. 1905 keisarikansallisella julistuskirjalla Venäjän kansalle taattiin kansalaisvapaus ja laillinen eduskunta. Tässä selostuksessa olen välttänyt kaikkea, mikä voisi olla tosiasiaa väärentämistä tai liiottelua, ja kuitenkin on antamani kuvaus niin pöyrityttävä, että se melkein horjuttaa ihmisen uskoa ihmiselliseen kehitykseen.

Kärsimys ja marttyyritila ovat kyllä välttämättömiä jokaisessa vapautustaistelussa, mutta Venäjällä nyt vallitseva kärsimys ja julma sorto voittavat kaiken, mitä uuden ajan historiasta saamme tietää.

Jokaisen kansan tehtävänä tosin on luoda vapautensa omalla tavallaan ja omilla voimillaan, kuinka tuskallista se työ onkin, mutta nykyisen valistuksen suurimpia voittoja on juuri läheisen sukulaisuussuhteen tunne kaikkien kansakuntien kesken. Nyt on mahdotonta, että yksi kansakunta kärsisi kuten Venäjä nykyhetkellä kärsii, näitten kärsimysten tekemättä vaikutustaan koko sivistyneeseen maailmaan ja herättämättä siinä yleistä yhteisyystunnetta. Yhdessä maailmanosassa vallitseva hirmuvalta vaikuttaa takaisin maailman kaikkiin kansanrotuihin. Ja kun se pukeutuu sellaisiin petomaisiin ja keskiaikaisiin muotoihin kuin on laita Venäjän vankiloissa ja rankasuretkikunnissa, joitten avulla itsevaltiutta pidetään pystyssä Venäjän keisarikunnassa, niin koko ihmiskunta tästä asiain tilasta kärsii.

Tämä nykyään Venäjällä vallitsevien sorron hirmujen esitys vetoaa luottamuksella kaikkiin niihin, jotka tunnustavat ihmiskunnan yhteisyyden ja veljeyden.

P. Krapotkin.

Jälkikirjotus 25/8 1917.

Asa Jalas.

Edellisestä olemme nähneet millaista valtiikkaa *Venäjän* entinen keisari *Nikolai II*, piti kotimaassaan Venäjällä. Miljooniin nousee niiden luku, jotka vankiloissa, Siperian jäätiköillä, teloituslavoilla ja kenttöoikeuksissa ovat heittäneet henkensä vapauspyrinnöidensä uhreina. Ja yhä uusia miljooneja on lisättävä uhrilukuun, jos tahdomme puhua *Japanin sodassa* kaatuneista. Kaikki ovat he kaatuneet vallan ja mahdin uhreina, Venäjän rahavallan ja ylimystön hankkeissa laajentaa valtaansa ja lisätä rahavarojaan anastuksilla, jotka kumminkin raukesivat Japanin sitkeäseen vastarintaan sotakentällä.

Suomessa on tämän keisarin hallituskausi piirtänyt syviä jälkiä maahan ja kansaan. Vuodesta 1899 on, lyhyellä väliajalla, kaikin tavoin supistettu jo ennestään vähäistä kansalaisvapautta ja kehitysmahdollisuuksia. Silloin lähetti keisari tänne erään kenraali *Bobrikoffin* laajoilla valtuuksilla. Suomalaiset sotajoukot hajotettiin, aseet vietiin Pietariin ja kassarmeihin sijoitettiin venäläistä sotaväkeä. Venäläistä santarmistoa ja muita urkkijoita lisättiin Suomeen, virkamiehiä erotettiin viroista ja näitä sekä muita kansalaisia karkotettiin maasta pois, tai kuljetettiin Venäjälle. Poliisivalta ja mitä täydellisin virkavalta rehenteli kaikkialla, Bobrikoff syrjäytti kaikki lait ja jakeli käskyjään mielivaltaisesti, jokainen poliisikonstaapeli saattoi esiintyä yleisöä kohtaan miltei samalla mahdollilla kuin itsevaltijaan ylemmät käskyläiset. Kymmeniä tuhansia, enin asevelvollisuusijässä olevia nuoria miehiä, mutta kokonaisia perheitäkin lähti näinä vuosina venäläistä asevelvollisuutta ja pakkovaltaa pakoon toisiin valtakuntiin, pääasiallisesti Pohjois-Amerikkaan.

Tämän pakon ja sorron aikana järjestyi tietysti vastustus Suomessa huomiota herättäväksi voimaksi maanalaisine lehtineen ja kirjoineen, ja salainen vallankumouksellinen ryhmä

rupesi toimimaan yhdessä Venäjän vallankumouksellisten kanssa. Mutta tämä ei onnistunut sen paremmin kuin että

Kansan tuomio pannaan täytäntöön.

Eugén Schauman rankaisee Bobrikoffin.

myöhemmin saatiin tietää että Venäjän ja Suomen vallankumouksellisten pääjohtaja, Aseff, samalla oli ollut Venäjän salaisen poliisin kätyri. Tämä seikka lienee Suomessa pit-

kiksi ajoiksi järkyttänyt uskoa menestyksellisestä yhteistoinnista itäisten naapuriemme kanssa.

Keskellä valtansa huippua, mätelevien onnenurkkijavirkamiesten ympäröimänä, kaatui Bobrikoff kesäk. 16 p. 1904 hallitustalossa Helsingissä. *Eugén Schauman* ampui hänet ja pani näin täytäntöön vallikkoa kohdanneen yksimielisen kansantuomion.

Seuraavana vuonna kohtasi samallinen tapaus Bobrikoffin parasta kätyriä, yleistä lainvalvojaa *Elieł Johnsson'ia*, joka sitä ennen aateloitiin nimellä *Soisalon-Soininen*. Äyräpään kihlakunnan tuomarina oli hänellä parhaat palkka-edut, mutta valta ja mahti houkuttelivat, hän tuli lainvalvojaksi senaattiin ja ohjaili koko ajan Bobrikoffia hävitystyössä. Hän neuvoi kussakin tapauksessa miten Suomen lakeja mukavammin syrjäytettäisiin ja venäläistyttämistä parhaiten edistettäisiin.

Suomen vallankumouksellisten toimesta rankaisi ylioppilas *Lennart Hohenthal* tämän maansa kavaltajan helmik. 6 p:nä 1905. Soininen kaatui kotonaan luotien lävistämänä. Pian tämän jälkeen alkoi Venäjän valta täällä ja Venäjällä horjua. Sota Itä-Aasiassa oli käynyt huonosti ja yleinen tyytymättömyys hallitusjärjestelmään puhkesi syksyllä 1905 Venäjällä *suurlakkoon*, joka levisi Suomeenkin. Keisarin täytyi nyt luvata Venäjälle *kansanedustus* ja Suomelle palautettiin sen oikeudet takaisin.

Mutta tämä vapaus oli hyvin lyhytaikainen. Venäjällä muutti hallitus kaksi eri kertaa vaalilakia, vastoin aikaisempia, pyhiä vakuutuksia että sitä ei muutettaisi ilman eduskunnan suostumusta. Suomessa ruvettiin myös jo pari vuotta myöhemmällä uudelleen toteuttamaan laittomia, virkavaltaisia periaatteita. Tästä seurasi v. 1906 sotaväenkapinat *Sevastopolissa*, *Kronstadt'issa* ja *Viaporissa*, jotka hallitus kumminkin kukisti vereen, punakaarti Suomessa hajotettiin ja sen johtaja, kapteeni *Johan Kock* pakeni maasta.

Vuosi vuodelta sitten taantumus meillä vahvistui ja kun vihdoin v. 1908 kenraalikuvernööriksi tänne nimitettiin eräs *Seyn*, alkoi uusi laittomuuden ja mielivallan aikakausi, joka täysin veti vertoja edelliselle taantumuskaudelle. Suuri lauma urkkijoita ja likaisia painoasiamiehiä palkattiin Suomen kansan varoilla, mistä seurasi n. k. *majesteettirikosjuttuja*

ja *jumalanpilkkajuttuja*, kun näet maallisen ja taivaallisen majesteetin kunnianloukkausta kaikkialla vaanittiin. Myös edellä esitetty *Krapotkinin teos* tällöin otettiin takavarikkoon ja sen kustantaja tuomittiin linnaan. Mutta nyt on maallinen majesteetti kukistettu, ne jotka paljastavat majesteetin rikoksia, eivät enää tarvitse näistä paljastuksista istua linnassa. Keisari itse pannaan syyteeseen, jota hän odottelee *Tobolskin* kaupungissa Siperiassa. Seuraava askel vapauden tiellä on oletetun, juutalaisilta perityn taivaallisen majesteettimme kukistaminen, millä on ymmärrettävä kirkko- ja pappisvallan murtamista, sillä eihän kukaan järkevä ihminen saata uskoa jumaluuteen, jonka kunniaa olisi pönkittävä pappisvallalla, ilmiannoilla, sakoilla ja vankeusrangaistuksella.

Me elämme nyt keskellä vallankumousta, joka maaliskuulla 1917 alkoi Venäjällä ja on ulottunut Suomeenkin. Tulevaisuus osottaa miten pitkälle yhteiskunta nykyisissä oloissa kykenee menemään puhdistustyössä, jonka päämaali on meille selvillä. Se päämaali on: *Tasaiset aineelliset edut, samallaiset kehittymismahdollisuudet, ja taattu toimeentulo kaikille.* Ne keinot, jotka johtavat näihin päämaaleihin, ovat maailman rauha, kansojen veljeys, maan viljelysoikeuden ulottaminen kaikille, kansanvaltainen hallitus, luonnonvoimien ja tieteen alistaminen yhteishyvä palvelukseen, eikä vain muutamien erikoisoikeutettujen hyväksi, ja *täydellinen henkinen vapaus.*

Asiamiehiä otetaan.

Kustannuksellamme on ilmestynyt:

<i>Asa Jalas</i> , Hallitsijat jumalan armosta . . .	1: 50
– Venäjän valta tositapausten valossa	1: 50
Keinottelu maailman herrana 1, Valtio Kirkko . . .	3: 50

Kaikki loppuunmyytyjä.

Nykyisin on varastossa:

<i>P. Krapotkin</i> , Hirnuvalta Venjällä	
<i>Saukko</i> , Alas kirkko ja valtio, 46 sivua, ennen 1 mk., nyt	–
<i>Asa Jalas</i> , Keinottelu maailman herrana 2, Luomistaru ja vedenpaisumus, 49 sivua, 11 kuvaa	–: 50
– Keinottelu maailman herrana 3, Pyhäät esi-isämme ja Egyptin ihmeet 77 sivua, 12 kuvaa	–: 75
Keinottelu maailman herrana 4, ihmeet korvessa ja luvatus maan valloitus, 79 siv., 8 kuvaa	–: 75
– Keinottelu maailman herrana 5, Raamatun suurmiehiä, 70 siv., 5 kuvaa	–: 75
– Keinottelu maailman herrana 6, Uusi testamentti, 152 sivua, 26 kuvaa	1: 50
Keinottelu maailman herrana 7, Pelastusarmeija, 125 sivua	1: 25
– Keinottelu maailman herrana 8, Lähetyslaitos, 266 sivua, 33 kuvaa	2: 50
– Keinottelu maailman herrana 9, Vankeilat, 165 sivua	2: –

Huom.! Kaikki kirjat sarjassa *Keinottelu maailman herrana* ovat itsenäisiä teoksia, ne eivät riipu toisistaan, joten niitä voidaan lukea yksittäinkin, lukematta koko sarjaa. Tilataan nopeimmin osotteella:

Kustannusliike TARMO, Helsinki.